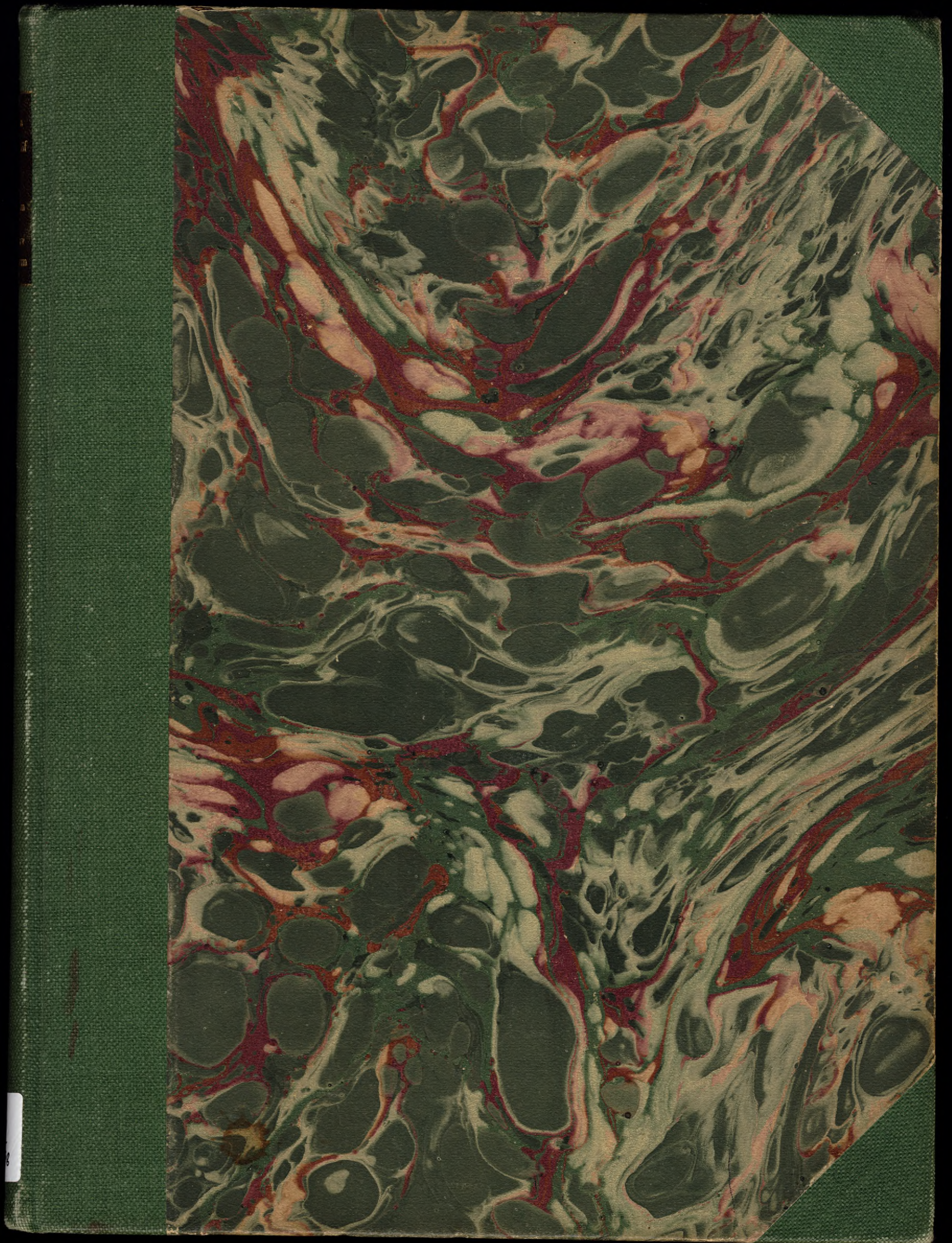

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

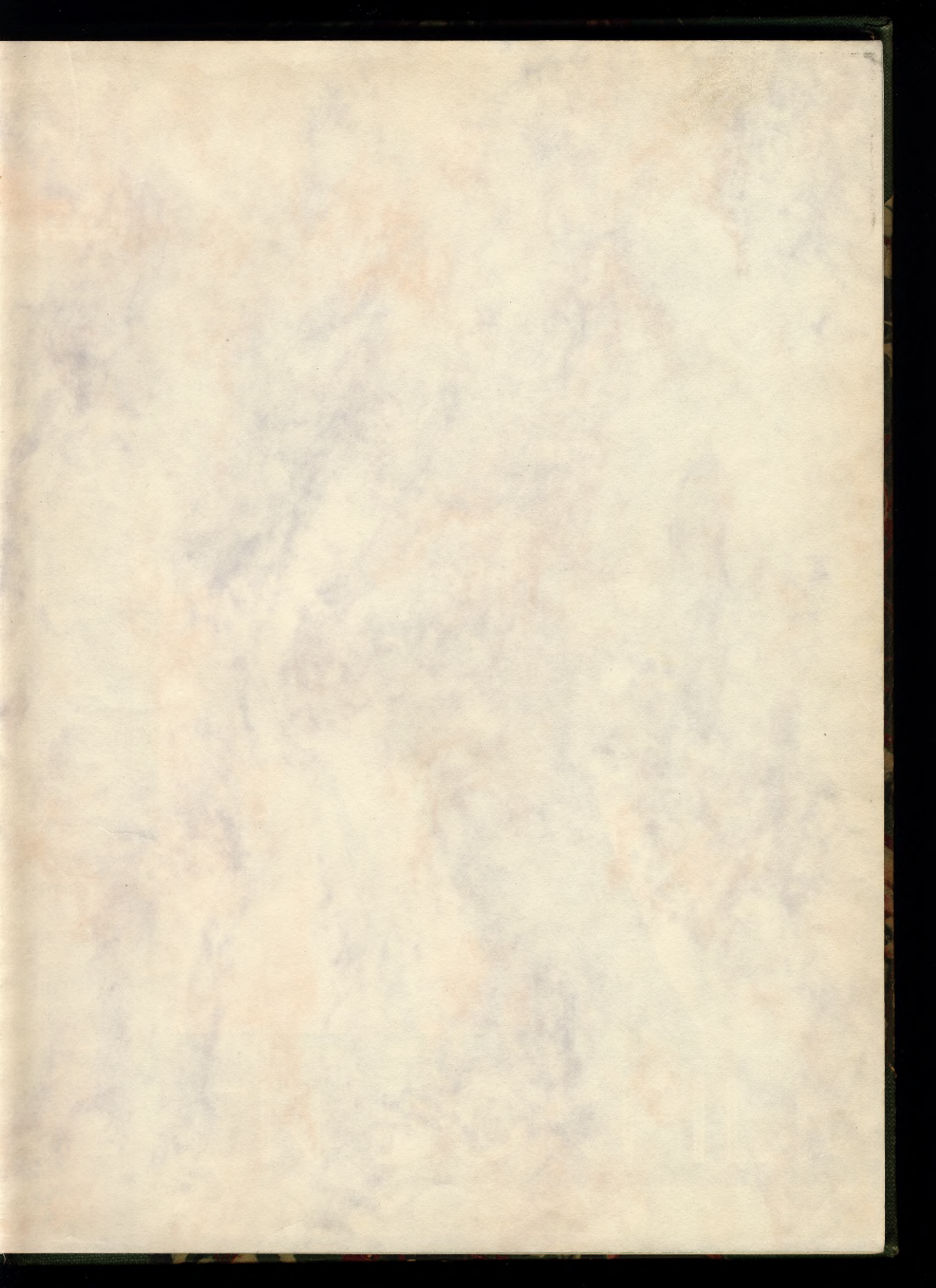

Allmänna Sektionen

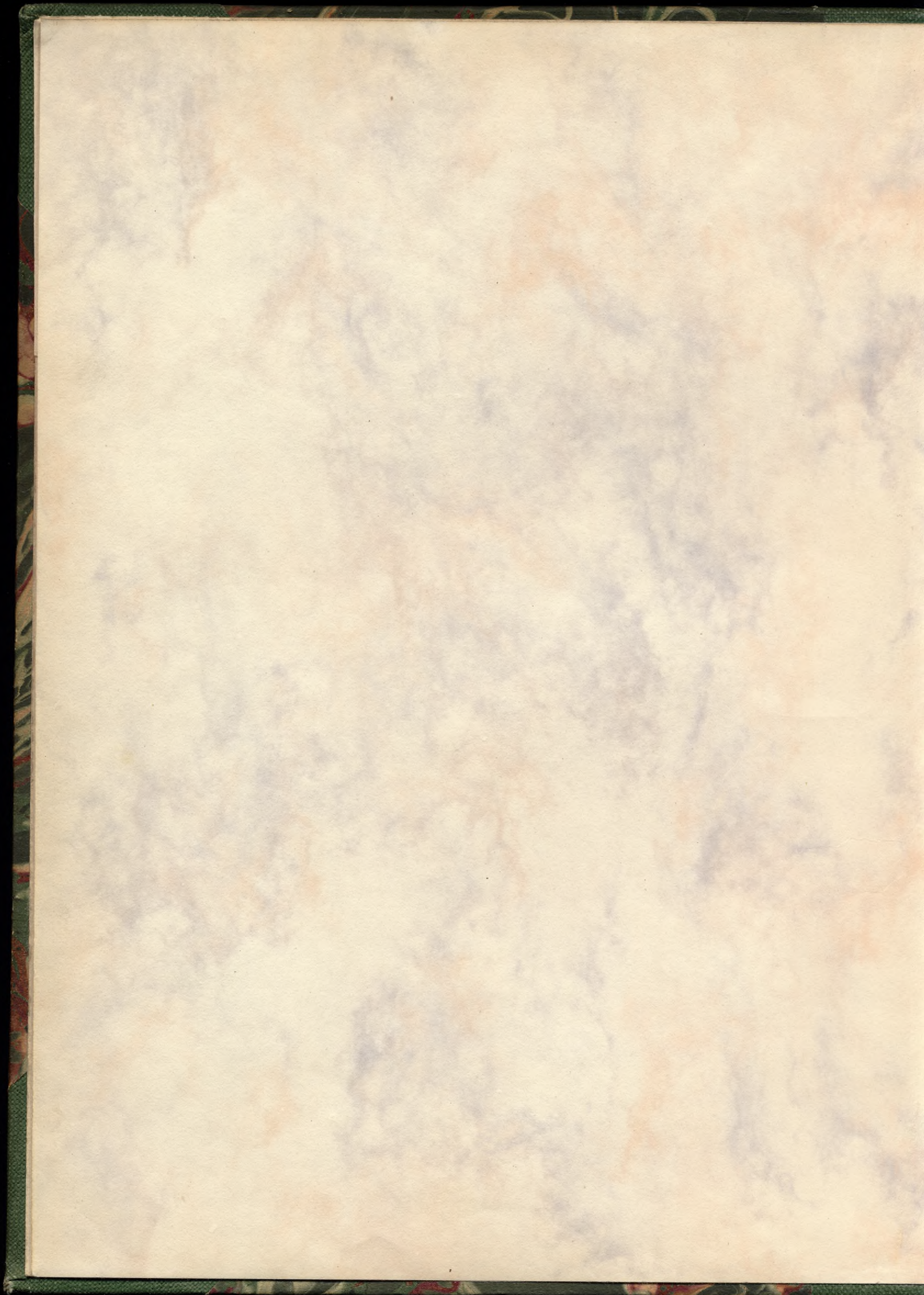
F
2098

Ej hemlän

TO:TRINGGALAMMENS

[Fot. Berg-
2098 [So.]

EN BOKFILM

Regissör: Erik Lindorm

Jv. 33
1296.

SELMA LAGERLÖF

EN BOKFILM

Regissör:

ERIK LINDORM

STOCKHOLM ALBERT BONNIERS FÖRLAG

*Till andre bibliotekarien d:r Nils Afzelius frambär
jag ett tack för att han ställt ett stort Selma Lagerlöf-
material till förfogande. Och så tackar jag min med-
hjälpare, herr Olle Hilding, för oförtröttad flit.*

Erik Lindorm.

SELMA LAGERLÖFS SLÄKT.

Stamfadern.

1.

Peter.

Bonde i Skifved i Värmland, född 1555 (?), död 1615 (?)

Farfarsfarfarsfarfar och farfarsfarfarsfarmor.

2.

Magnus Petri Schivedius,
född 1605, död 1674. Kapellan i Sunne
och Emtervik i Värmland.

Catharina Brunia,
död 1663.

Farfarsfarfarsfar och
farfarsfarfarsmor.

3.

Daniel Lagerlöf,
född 1651, död 1718. Fil. Magister,
Prost, Kyrkoherde i Arvika.

Mariana Kentzel,
född 1672, död 1754.

Farfarsfarfar och farfarsfarmor.

4.

Anders Lagerlöf,
född 1700, död 1769. Fil. Magister, Prost,
Riksdagsman, Kyrkoherde i Arvika.

Christina Engel Hofsten,
född 1715, död 1761.

Farfarsfar och farfarsmor.

5.

Daniel Johan Lagerlöf,
född 1737, död 1784. Fil. Magister,
Prost, Kyrkoherde i Arvika.

Brita Sejdelia,
född 1746, död 1796. (Skalden Esaias
Tegnér's moster.)

Farfar och farmor.

6.

Daniel Lagerlöf,
född 1776, död 1852. Disponent på Kym-
sbergs bruk i Värmland.

Elisabeth Maria Wennervik,
född 1784, död 1864.

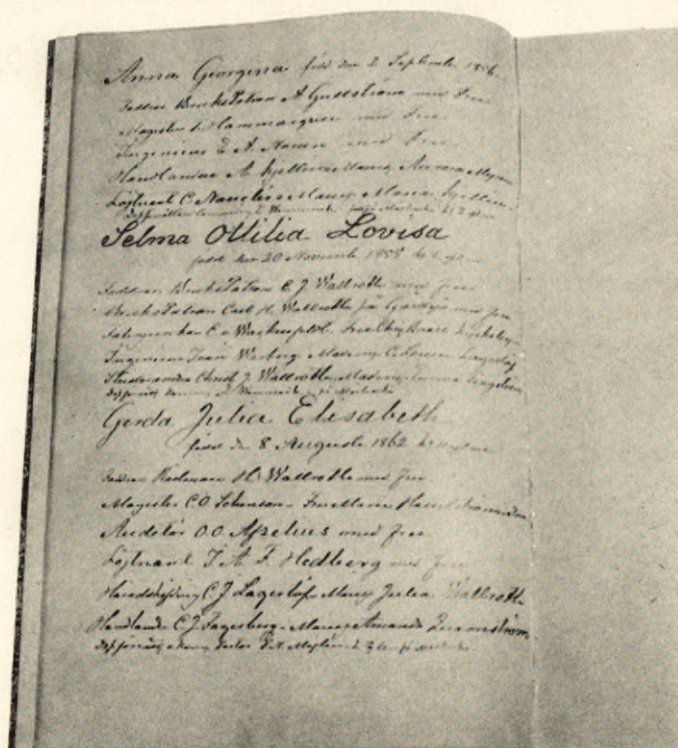

FÖRÄLDRAHEMMET MÅRBACKA.

»Det är lätt att föreställa sig, att de har haft det bråkigt och besvärligt på den gamla gården Mårbacka den 20 november år 1858. Ett barn har blifvit födt der den dagen temligen sent på qvällen, och sådant medför ju alltid oro och uppståndelse också på ett ställe, der man har för vana att ta lifvet lugnt och inte göra mer väsen af en sak, än hvad den verkligen är värd.»

Blad ur familjebibeln.

Ur Selma Lagerlöfs barndomsminnen.

Selma Lagerlöf (stående) åtta år.

Våren 1862 träffades Selma Lagerlöf af en plötslig förlamning, som tvingade henne till stillhet.

Se, alla vuxna, de blefvo så förfärligt rörda, när de fingo se ett barn, som inte kunde gå. »Hur ska den stackarn komma genom lifvet?» sade de. »Inte får hon se något af världen, utan det blir att sitta stilla på en och samma fläck. Inte blir hon gift, och inte kan hon försörja sig. Hon får det allt bra svårt.»

Det var nu ett år sedan den lilla tösen hade fått ondt i sitt ben, och hon kunde alltjemt inte

Ångfartyget UDDEHOLM

Kapten C. E. L. UNGE.

afgår från Göteborg hvarje Lördag och från Sköghall hvarje Onsdag.

Kommissionärer: i Göteborg A. F. Erikson,
,, i Carlstad O. F. Ahlmark.

stå på det. Nu var det meningen att göra ett riktigt allvarligt försök att hjälpa hennes onda genom att fara med henne till vestkusten.

När hon hade fyllt nio år skickades hon till Stockholm för att söka bot för sitt dåliga ben.

Hon fick ofta gå på Operan och Dramatiska teatern. Hon hörde »Afrikanskan», »Blommor i drifbänk», »Min ros i skogen».

STORA THEATERN.

För 35:te gången:

AFRIKANSKAN,

Opera i 5 Akter, af Eugène Scribe. Musiken af Giacomo Meyerbeer.
Öfversättning af Ernst Wallmark. Dansen af Th. Martin.
Dekorationer och kostymering af F. Ahlgrensson.
Maskineriet af P. F. Lindström.

Blommor i drifbänk.

Komedi i 4 Akter. Svenskt Original af Frans Hedberg.

För 100:de gången:

WERMLÄNNINGARNE,

Tal-, sång- och dans-spel i 2 Afdelningar och 6 indelningar. Svenskt Original; Musiken arrangerad af A. Randel; Dansen af A. Selinder.

DRAMATISKA THEATERN.

För 24:de gången:

»Min ros i skogen!»

Komedi i 1 Akt. Bearbetning från Tyskan, af Oscar Wijkander.

Personerna:

Ritter, f. d. Kapiten	spelas af Hr N. W. Almlöf.
Anna, hans dotterdotter	» Mille Lindqvist.
Hedvig, hans hushållerska	» Fru Almlöf.
Werner, Jägmästare	» Hr K. Almlöf.
Reinhold, hans son	» Hr Fredrikson.

Farmor.

Prostinnan Hammargren.

Då jag var fem år gammal, hade jag en så stor sorg. Jag vet knappast om jag har haft någon större alltsedan. Det var då, som min farmor dog. Alltintilldess hade hon hvarje dag suttit i hörnsoffan i sitt rum och berättat sagor. Jag kan inte minnas annat, än att farmor satt och berättade och berättade från morgon till kväll, och vi barn sutto stilla bredvid henne och hörde på. Det var ett härligt lif. Inga andra barn hade det som vi. Det är inte mycket jag kommer ihåg om min farmor. Jag minns, att hon hade vackert, krithvitt hår och att hon gick mycket krokig och att hon alltid satt och stickade på en strumpa. Så minns jag äfven, att då hon hade berättat en saga, brukade hon lägga sin hand på mitt hufvud, och så sade hon: »Och allt det där är så sant, som att jag ser dig och du ser mig.» Jag kommer också ihåg, att hon kunde sjunga visor, men det gjorde hon inte alla dagar. En af de där visorna handlade om en riddare och ett sjörå, och den hade till omkväde: »Blåser kallt, kallt väder öfver sjö». Se, detta är nästan allt, som jag kommer ihåg om min farmor, förutom det, som jag minns bäst, och det är den stora saknaden, då hon var borta. Jag minns den morgonen, då hörnsoffan stod tom och då det var omöjligt att begripa hur dagens timmar skulle få ett slut. Det minns jag. Det glömmet jag aldrig.

Selma Lagerlöf: »Kristuslegender».

Det finns en bok, som heter **Oceola**, ja, det är också möjligt, att jag missminner mig, och att den har något annat grant exotiskt namn. Men hur som helst, så är det säkert, att den en vacker dag, då jag är en sju, åtta år gammal, ligger på ett bord därhemma, och att jag råkar kasta ögonen på den.

★

Jag är alldeles betagen, alldeles förtrollad. Dag och natt tänker jag på boken. Det är en ny värld, som jag plötsligen har upptäckt. Det är lifvets hela rikedom, som för första gången uppenbaras mig. Det är kärlek, hjältedåd, sköna, ädla människor, nedriga skurkar, faror och fröjder, lycka och nederlag.

★

Men för mig blir bekantskapen med indianboken **Oceola** afgörande för hela lifvet. Den väcker hos mig en djup, stark längtan att en gång åstadkomma något lika härligt. Det är den boken som gör, att jag vid mina unga år redan vet, att hvad jag helst af allt vill syssla med under mina kommande dagar, det är att skriva romaner . . .

OCEOLA

eller

Den uppgående solen,

af

Kapten Mayne Reid.

Öfversättning

af

C. J. Backman.

Förra Delen.

STOCKHOLM.

TRYCKT HOS N. MARCUS. 1862.

Vid en genomläsning långt senare:

Det var en tarflig, tråkig, illa öfversatt, förlegad och tillgjord bok, en spännande indianroman.

Ur Selma Ottilias dagbok 1873.

Auditör Oriel Afzelius.

Tisdag den 11 Mars.

Moster sa, att hon ämnade gå och se på prins Augusts lit de parade, och undrade om jag ville följa med. Vi gaf oss alltså i väg, moster och jag, och gick raka vägen opp till slottet. Alldeles i mitten af rummet stod en hög, svart katafalk och ofvanpå den en kista, klädd med sammet, där prinsen var lagd. Han låg så, att han syntes från hufvudet till fötterna och var klädd i en blå uniform. Han var så stilla och lugn och majestätisk.

8

20 Januari.

Det var bra vänligt af morbror Oriel och moster Georgina att komma ner till stationen och möta oss. Jag vet nog, att stationen i Stockholm inte numera som för fem år sedan ligger långt borta på Söder, utan alldeles bredvid Klara Strandgata, där de bor, men i alla fall...

★

11 Februari.

När jag har sneddadt öfver Klara kyrkogård, kommer jag fram till ett stort, vackert hus i hörnet mellan Klara Östra kyrkogata och Odengatan, och där stiger jag in, för det är där, som professor Herman Säterberg har sitt Gymnastiskt-Ortopediska Institut.

För några dagar sedan stod jag alldeles ensam i ett af fönstren i gymnastiksalen och såg ner på Klara kyrkogård, då professor Säterberg kom och ställde sig bredvid mig. Jag flyttade mig litet närmare, och sedan sa jag så högt och tydligt, som det var mig möjligt, för jag var så ängslig öfver min dumdristighet: »Är det roligt att skrifva vers?» Professor Säterberg spratt till och vände sig mot mig. »Hur var det?» sa han. »Var det något Selma frågade om?» Jag fick lof att göra samma fråga

Framlidne hertigens af Dalarne lit de parade förevisades i går för allmänheten. Ända från morgonen bildades af en ofantlig massa menniskor kö, som, med spetsen vid vestra slottshalfvet, sträckte sig öfver högvaktens borggård, framåt Storkyrkans ker och derifrån nedåt slottsbacken.

Förevisning af liket sker äfven i dag vid samma tid och i morgon förevisas detsamma för hufvudstadens garnison, krigsskolans elever och hofbetjeningen.

I dag kl. $\frac{3}{4}$ 12 förevisas lit de paraden för riksdagens ledamöter.

Georgina Afzelius.

än en gång. »Är det roligt att skrifva vers?» »Ja, det är det», sa professor Säterberg och såg nog ut, som om han tyckte, att jag var rätt närvis. Om ett ögonblick smålog han. »Men det är också roligt att räta ut krokiga ryggar, och göra stela leder böjliga», sa han.

Professor H. Säterberg.

(Författare till »Sjung om studentens...» och »Vintern rasat...»)

Selma Lagerlöfs diktdebut 1880.

VIGDA.

Ernst Holmberg

och

Ellen Chöler.

13 Augusti 1880.

Gårdsjö, Östra Emtervik.

Selma Lagerlöf hade vid bröllopet fått uppdraget att å tärnornas vägnar svara på ett af marskalkarnas tal.

*Marskalkar, syns det er en lek,
en sträfvän, barnslig, svag och vek,
jämförd med lifvets strider,
det uppdrag, som idag ni fått?
Fag ber er då, besinna blott
hur stolt, hur skön den är, er lott.*

*Ert kall har anor gamla nog,
och som ett träd i nordanskog,
bland sten och klippor rotat,
det uppstod ej i lugn och frid,
men under oro, storm och strid,
uti vår stolta medeltid.*

*Då bruden for på gångarn grå
med gyllne ännespännet på,
med pärlor och juveler,
och vägen, som till kyrkan bar,
igenom skogens djup sig drar,
där röfvaren och faran var.*

*Att skydda då den väna brud,
där samlades i vapenskrud
en ståtlig riddarskara.
Och bruden for i all sin prakt
i trygghet genom farlig trakt
beskyddad af sin riddarvakt.*

*Allt från den tiden är det sed,
fast dagens lösen heter fred,
fast röfvaren är en saga,
att då en mö i brudstol går
med myrtensmycket i sitt hår,
en riddarvakt kring henne står.*

*Och därför i er egenskap
af nordens sista ridderskap
för er ett glas vi tömma,
för riddarära blank som stål,
för manlig dygd förutan prål,
för er, marskalkar, höjs vår skål.*

Selma Lagerlöf.

På bröllopet befann sig bland gästerna Eva Fryxell, dotter till historikern och kyrkoherden i Sunne, Anders Fryxell. Hon blef intresserad af tärntalet och bad att få ta del af Selma Lagerlöfs dikter för att möjligen placera dem i någon tidning. Det lyckades emellertid icke, och på våren 1881 kom ett bref med alla dikterna tillbaka. Eva Fryxell insåg att den unga skaldinnan behöfde komma ut i världen och samla kunskaper och erfarenhet.

Eva Fryxell.

Studieåren i Stockholm 1882—85.

Statens högre lärarinneseminarium,
Riddargatan 5, Stockholm.

Elever.

Tredje afdelningen.	Hemort.	Inskriften vid Höfverket.		Bostad.
		Föreläse-år.	1882	
Arosenius, Louise	Stockholm.	1865	1882	Ö. Humlegårdsg. 33.
Berggren, Aurore	Stockholm.	64	81	Drottningg. 8.
de Bésche, Lydia	Östergötlands län.	64	82	Stureg. 32.
Dahlman, Elin	Karlshamn.	65	82	Västerlångg. 21.
Djurberg, Hildur	Stockholm.	51	82	Götg. 20.
Ehrling, Hilma	Stockholm.	64	82	Jungfrug. 7 B.
Hagberg, Anna	Stockholm.	63	82	Nybrog. 20.
Hagelin, Helga	Lidköping.	64	82	Ålandsg. 12.
Henrikson, Anna	Västerås.	63	82	Ladugårdslandstorg 4.
Lagerlöf, Anna	Kristinehamn.	64	82	Malmkilnadeg. 46.
Lagerlöf, Selma	Värmlands län.	58	82	Hötorget 10.
Landelius, Anna	Stockholm.	64	82	Storg. 30 A.
Landsort, Frida	Örebro.	64	82	Hamng. 1 B.
Lang, Gerda	Skaraborgs län.	63	82	Ålandsg. 12.
Lindmark, Sigrid	Stockholm.	65	82	Norrmalmsg. 29.
Molin, Anna	Nyköping.	64	82	Rörstrandsg. 14 & 16.
Peterson, Gurli	Stockholm.	65	82	Danviks prestgård.
Petersson, Josephina	Kristinehamn.	63	82	Rörstrandsg. 14 & 16.
Rosling, Anna	Stockholm.	65	82	Karduansmakareg. 6.
Rydberg, Emilia	Gäfle.	65	82	Riddareg. 34 C.
Schultz, Ingeborg	Stockholm.	64	82	Klara n. kyrkog. 27.
Smitterberg, Alma	Gotlands län.	63	82	Ladugårdslandstorg 4.
Stuebecke, Ellen	Stockholm.	64	82	Luntmakareg. 69.
Westerberg, Augusta	Gotlands län.	65	82	Ladugårdslandstorg 4.
Widegren, Matilda	Söderköping.	63	82	Måster-Samuelsg. 37.
= 25.				

Ur Seminariets årskatalog år 1884.

Sonett om mig själf.

Hon svärmar nog för mycket smått och godt,
men inte älskar hon just proflektioner,
ej seminarieklockans gälla toner,
ej kriarättning, ens då plus hon fått.

Men akten er att ni ej luras blott
af hennes öfverlägsna små fasoner,
af hennes lust för lärda diskussioner,
det roar henne nu att gå i blått.

Måhända skall hon snart till landet fara
och grädda plättar eller valla kor;
derpå kan ingen menska säker vara.

Sist får jag ej att tala om förgäta
hvad högst af allt hon älskar som jag tror:
en äkta dårskap och sin långa fläta.

Selma Lagerlöf.

November 20.

Selma Lagerlöf
1888
Man bör läsa att skilja
ämnans hufvud från öfver-
svans

Avskedsorden i Gurli Linders födelsedagsbok.

När vi slutat på »Sem» fingo många af kamraterna, däribland Selma Lagerlöf, anställning i landsorten. Vi uppehöll förbindelsen oss emellan på så sätt, att vi i Stockholm skrefvo ett långt bref, som cirkulerade bland kamraterna i landsorten, hvilket de hvar och en besvarade. I ett af de första brefven undrade vi hur det gick med Selmas författarskap — vi hade det således ständigt i tankarna — och fingo till svar: »För närvarande är min enda ärelystnad att ge en historiektion så, att ungdomarna sitta där och glöda af intresse.» Denna bekännelse är att märka; ty Selma Lagerlöf har ju sedermera blifvit djupt beklagad för att hon »måste gå som lärarinna i den lilla småstaden Landskrona».

Gurli Linder.

MALMSKILLNADSGATAN.

Och så en höst, när hon redan var tjugutvå år gammal, for hon upp till Stockholm för att börja utbilda sig till lärarinna.

Den unga flickan var snart inne i arbetet. Hon författade inte mer, utan gick upp i läxor och lektioner. Det såg snarast ut, som skulle sagan alldeles förlora henne.

Då tilldrog sig något märkvärdigt. Denna samma höst, efter att hon hade lefvat ett par månader bland gråa gator och husmurar, kom hon en förmiddag gående uppåt Malmskillnadsgatan med en packe böcker under armen. Nyss förut hade hon öfvervarit en lektion i litteraturhistoria. Den måtte ha handlat om Bellman eller Runeberg, för hon gick och tänkte på dessa två och på de gestalter, som rörde sig i deras diktning. Hon sade till sig själf, att Runebergs godmodiga krigsbussar och Bellmans sorglösa dryckesbröder var det yppersta material, som en diktare kunde ha att röra sig med. Och då på en gång uppstod denna tanke inom henne: »Den värld, som du har lefvat i nere i Värmland, är inte mindre egenomlig än Fredmans eller Fänrik Ståls. Kan du bara lära dig att behandla det, nog har du lika bra stoff att bearbeta som dessa båda.»

På detta sätt gick det till, att hon första gången fick syn på sagan. Och i samma ögonblick hon såg den, började marken gunga under henne. Hela långa Malmskillnadsgatan från Hamngatsbacken ända upp till brandstationen häfde sig mot himlen och sjönk ner igen, häfde sig och sjönk. Hon måste stå stilla en god stund, tills gatan hade kommit till ro, och hon såg förvånad på de förbigående, som gick så lugna och inte märkte hvilket under som hade skett.

I denna stund beslöt den unga flickan, att hon skulle skriva sagan om Värmlandskavaljererna, och hon öfvergaf aldrig någonsin tanken på den. Men många och långa år dröjde det, innan beslutet kom till utförande.

För det första hade hon nu kommit in på en ny lefnadsbana, och det fattades henne tid att utföra ett stort litterärt arbete. För det andra misslyckades hon alldeles med sina första försök att skriva sagan.

Selma Lagerlöf: »En saga om en saga».

Ett förslag.

Stockholms stad borde på ett af husen där sätta upp en koppartafla med inskrift om tilldragelsen för att åtminstone äga något förtroligare minne af Gösta Berlings och Jerusalems författarinna. Mig veterligt har hon aldrig skrivit en enda rad om Stockholm och säkert gjort rätt däri. Men den lilla seminaristens märkvärdiga promenad på Malmskillnadsgatan, som eljest äfven för en ortodox stockholmare icke kan räknas till de särskildt poetiska eller inspirerande gatorna, borde hugfästas.

OSCAR LEVERTIN.

INTRYCK FRÅN SCENEN.

Af SELMA LAGERLÖF.

(Ur *Dagny* 1886.)

Hamlet.

(Hamlet: Hr A. Lindberg.)

*För scenens under fäldes nyss ridån;
Mordlysten tragedi har gått till ända;
Men i ditt minne dröjer än måhända
De djupa tankars underfulle son.*

*Du minnes ord af vanvett, ord af hån,
Ord af förtviflan, ord, som kärlek tända,
Ord, som likt blixtar syndarn's hjerta blända.
Du för ett ordhaf med dig derifrån.*

*Men det, som mest dig fångslar, är hans qual.
Han lider, älskar, hatar blott med ord,
Då ensamt handling läsar själens smärta.*

*O, lär dig misskund med de tusental,
Som dådlöst vandra fram på bragdrik jord
Med ordets Hamletsbörd på sitt hjärta!*

Margareta.

(Margareta: Fr:n Ek.)

*Spinn, sköna jungfru, spinn i sommartider,
Då vestanvindar späda blommor smeka,
Då frosten skonar liljorna, de veka!
Spinn, sköna jungfru, spinn, ty dagen lider!*

*Sjung, fagra mö, då hjulet kring sig vrider,
Om kämpar, som med svärd och luta leka,
Om borgfrur, hvilkas kinder tårar bleka!
Sjung, vackra barn, om hjertats glada strider!*

*Och dröm om prinsen på sin höga skimmel,
Den stolte, som en gång dig möta skall
Och se blott dig bland gatans menskovimmel!*

*Guds helga moder skydde dig från fall
Från dina drömmars ljusa sagohimmel!
Ty jorden är dig alltför hård och kall.*

En midsommarnattsdröm.

(Puck: Fru Hartman.)

*Förtrollad skog i dager, mystiskt matt,
Der elfvor i hvar rosenbuske stimma,
Och nymfer svärma om i fondens dimma.
Hvad det är skönt! Det är midsommarnatt.*

*Der i en lilja har en fyr sig satt,
Hvars blåa ögon utaf skälmskhet glimma,
Han råder här till dagens första strimma,
Och hans regering heter skämt och skratt.*

*Han är så öfvermåttan täck och fager.
Och är den andra skaran för sensibel,
Nog är han munter; men hvem kan det vara?*

*Här går igen, om jag ej vilse tager,
De franska pjesernas »enfant terrible»
Teaterns Puck i annan skepnad bara!*

Gounods Romeo.

(Romeo: Arvid Ödmann.)

*Balkong och månsken och en fager tärna,
En vinlöfkransad mur, en blomstergård,
En silkestickad dräkt med gyllne bård,
Mer kan en älskare ej önska gerna.*

*En kulan natt förutan minsta stjerna,
Gift, tårar, lik, en sorgklädd minnesvård,
En skickelse, som döden kall och hård,
Mer kan en tragiker ej önska gerna.*

*Tolf långa, älskogsglödande duetter,
En kärlek, aldrig trött att kärlek svära,
Det må väl vara nog för sångarns ära.*

*En lycka, njuten under tvänne nätter,
Ett lif, på hvilket dikten kronan sätter,
Mer kan ej någon menniska begära.*

Det gamla Mårbacka.

Det var en liten gård med låga byggnader, som öfverskuggades af höga träd. En gång i tiden hade den varit prästgård, och det var, som om detta hade satt en prägel på den, som den inte kunde förlora. Man tycktes ha större kärlek till böcker och läsning där än på andra ställen, och alltid låg en stilla frid öfver gården.

Selma Lagerlöf: »En saga om en saga».

BARNDOMSHEMMET SÅLT.

Men det var väl så, att sagan nu hade väntat länge nog. Den tänkte säkerligen som den gången då den sände henne ut i världen: »Jag måste åter skicka denna förblindade människan en stor längtan, som öppnar hennes ögon.»

Denna längtan kom öfver henne på så sätt, att gården, där hon hade vuxit upp, blef såld. Hon for då till sitt barndomshem för att se det än en gång, innan främlingar skulle taga det i besittning.

Och kvällen innan hon reste därifrån för att kanske aldrig mer återse denna kära plats, beslöt hon att i all ödmjukhet att skriva boken på sitt eget sätt och efter egen fattig förmåga.

Selma Lagerlöf: »En saga om en saga».

Stor Auktion

å finare möbler och husegerådssaker m. m.

ändes i
s i en
es, tills
fter på-
med det
bringa
lje om-
en luft-
rve: adt

tialitet.
an ljus.

in: hvad
ed Jesu

verk för
dagliga

R.

Genom offentlig auktion som förrättas på Mårbacka i Östra Emterviks socken Måndagen och Tisdagen den 18 och 19 innevarande Juni, med början första dagen kl. 3 e. m., andra dagen kl. 10 f. m., låter Fru Louise Lagerlöf, med anledning af afflyttning från orten, försälja större delen af sitt värdefulla inre lösörebo och en del af det yttre neml.: guld, cirka 800 ort bordsilfver, nysilfver, alla möjliga i ett större hushåll förekommande husgerådssaker för kök och serveringsrum. Möbler hvaraf: 1 bättre piano, förmaksmöbel af soffor med stolar, bord, stolar, soffor, speglar, ljuskronor sängkläder af fjäder och tagel, ett större ytterst dyrbart linneförråd hvaraf 25 st. borddukar med servietter. 1 droska med selar, kärror och slädar m. m.

Vederhäftige kände inropare erhålla betalningsanstånd till den 1 nästa September, andra betala kontant.

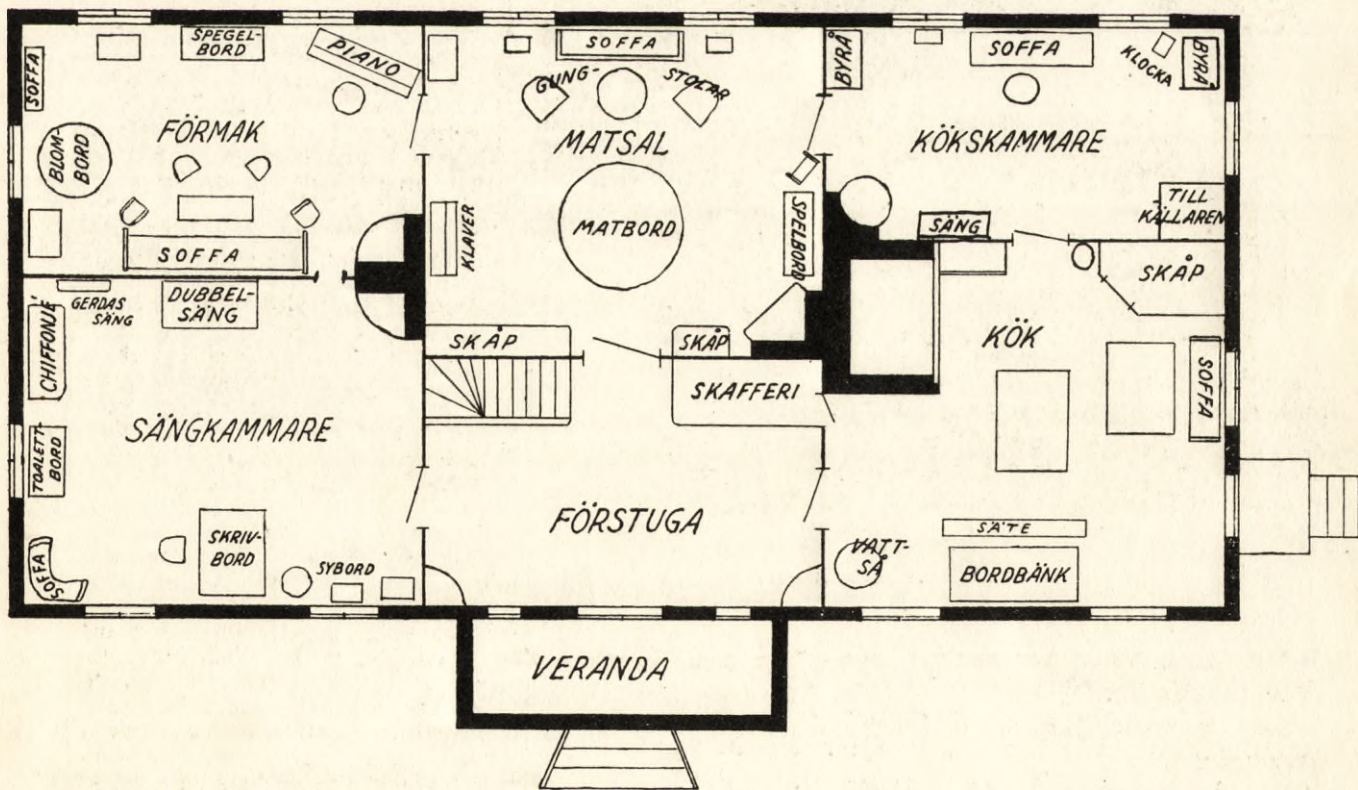
Skäggeberg, Sunne den 4 Juni 1888.

PER JANSSON,

anmodad auktionsförättare.

Gårn
Karl

Plan af bottenvåningen å det gamla Mårbacka.

Faderns död 1885.

E. G. Lagerlöf.

Min far.

Klockan åtta åts kvällsvard, och nu först kom löjtnant Lagerlöf till synes. Ända till dess hade han suttit nere på kontoret och skrivit i sina stora räkenskapsböcker. Och nu, efter hela denna dag, som var så arbetsfylld och så strängt indelad, fick man äntligen slå sig lös. Barnen fingo lägga undan sina arbeten, löjtnanten slog sig ner i gungstolen och berättade skolpojkhistorier, sådana som den om mamsell Broström, eller också skildrade han den underbara Jenny Lind som Norma eller Regimentets dotter och Emilie Höggqvist som jungfrun af Orléans.

Eller också, ifall han inte var hågad för att prata, lät han fru Lagerlöf eller mamsell Lovisa läsa högt ur Tegnér. Något mer härligt än Fritiofs saga trodde han inte fanns i denna värld. Hellre än att vara kejsare af Frankrike eller tsar af Ryssland ville han vara den Lundaprofessorn, som hade besjungit Fritiofs och Ingeborgs kärleksöden.

Han tyckte också mycket om Runeberg och hörde gärna både Fänrik Ståls sägner och hans episka dikter föreläsas. Men han tyckte just inte om, när någon sade, att den finska skalden var större än Tegnér.

Ibland, och det var det roligaste af alltsammans, satte han sig vid det gamla klaveret och slog an några ackord. »Kom nu, barn», ropade han, »så ska vi sjunga Bellman.»

Selma Lagerlöf: »Mårbacka».

Att
min älskade make
f. d. Löjtnanten vid Kongl. Werm-
lands Regemente
Erik Gustaf Lagerlöf,
född den 17 Augusti 1819, stilla afled å
Mårbacka den 12 Juli 1885 kl 9,30 f. m.
djupt sörjd och saknad af mig, barn, syskon
släktingar och vänner, varder härmed
tillkännagifvet.
Louise Lagerlöf,
född Wallroth.
Sv. Ps. 247.

Dödsfall Den 12 dennes afled, efter en längre tids sjuklighet, på sin egen dom Mårbacka i Östra Emterviks socken f. d. löjtnanten vid Wermlands regemente *Erik Gustaf Lagerlöf*, 66 år gammal. Den aflidne var född på nämnde egen dom, som innehades af hans fader, regementskrifwaren *Daniel Lagerlöf*, gift med *Elisabeth Maria Wennerwik*. Löjtnant Lagerlöf hade, utom sin nämnda tjänst, äfwen varit landtmätare och erhöll, efter sitt afstedsdragande från den militära tjänsten, mönsterkrifwarebefattningen vid regementet och tjänstgjorde till 1870, då han pensionerades. Gift 1843 med *Elisabeth Sofia Wallroth*, dotter af brukspatronen *Carl Joh. Wallroth* och hans fru *Johanna Katr. Berggren*, efterlemnar den aflidne enka och flere barn. I löjtnant Lagerlöfs hus herskade mycken gästfrihet, och var den aflidne allmänt afhöllen för sin wänfasta karaktär och flärdlösa personlighet.

Släkten Lagerlöf räknar sina anor ända från femtonhundratalet, och har utgått från Skifed i Gräfwa, der den äldste kände stamfadern var bonde. Dennes son blef prest, och antog efter den tidens sed, som tillnamn en latinisering af fadernehemmet, samt kallade sig sålunda *Schivebius*, men hans barn antogo namnet Lagerlöf; de flesta af släktens medlemmar hafwa varit boende i Werm-land. Bland Lagerlöffta släkten hafwa

Landskronaåren 1885—95.

Elementarläroverket för flickor i Landskrona.

Ur läroverkets matrikel 1885.

Till fröken Hildur Ruséns efterträdarinna har Skolestyrelsen antagit fröken Selma Lagerlöf, utexaminerad elev från Kongl. Högre lärarinneseminarium.

B. 2. Lärarinnor och Lärare.

Ordinarie Lärarinnor.

Redogörelse för lärarinnornas tjänsteåligganden under läsåret:

Lärarinnan *Selma Lagerlöf* undervisar i Kyrkohistoria [Öfverkl., 5] 2 t., Modersmålet [Öfverkl., 5, 3] 5 t., Svensk Historia [Öfverkl., 5, 4] 3 t., Naturkunskap [Öfverkl., 5, 4, 3, 2] 10 t., Räkning [Öfverkl., 5] 4 t., = 24 t. i v.; rättar svenska uppsatser i Öfverkl. samt 3 och svenska rättskrifningsöfningar i Öfverkl.; klassföreståndarinna i 4 klassen.

Femte klassen.

Klassföreståndarinna: *Selma Lagerlöf*.

Kristendom (3 t. i v.): *Bibelläsning* (se Öfverklassen); några psalmer; *Katekes*: tredje artikeln samt tredje,

fjerde och femte hufvudstyckena; *Kyrkohistoria*, *Gamla tidens* och *Medeltidens historia till 1300*: muntligt meddelad.

Modersmålet (3 t. i v.): *Grammatik*: Satsläran och repetition af formläran (Sundén); *Rättskrifning* med interpunktionsöfningar; *Uppsatskrifning* hvar tredje vecka (på lärorummet). Ämnen: 1) Utfärden till Ramlösa. 2) Tor och Skryme. 3) Fortsättning af föregående uppsats. 4) Fosterlandskärlek (öfversättning från tyskan). 5) En dröm. 6) Grefvinnans besök (omskrifning). 7) Engelbrekt Engelbrektsson. 8) Hvad mänstrålen såg. En nordisk vinterdag. 9) Statshvälfningen 1772. 10) Något om klätterfoglarna. 11) En öfversättning från franskan. 12) (Profskrifning) Georg Stjernhjelm; *Mytologi*, efter Sundéns Öfversigt af nordiska mytologien, § 11—14 ur första afdelningen samt andra afdelningen; *Literaturhistoria* (1 t. i v.): Från äldsta tider till Dalins tidevarf (Warburg). Läsning af svenska författare (Bjurstens läsebok). Uppläsning utantill af skaldestycken (såsom frivillig uppgift).

Svensk Historia (1 t. i v.): Från Storhetstidens början till närvarande tid (Odhner).

Strandpromenaden i Landskrona.

*Vackra promenad, jag känner,
alla dina tusen fröjder.
Alla sundets under såg jag
ifrån dina gröna höjder.*

★

*Men hvarför är han så ödslig,
denna vackra promenaden,
lik en eremit, som dväljes
i en öken, långt från staden?*

★

*Ack, min fagra vän, om ändå
jag romaner kunde skriva,
underbara episoders
skådeplats du skulle blifva.*

★

*Du så klassisk varda skulle
som en gata i Verona.
Att se dig detsamma vore
som att älska, som att träna.*

★

*Vackra eremit, dig skulle
främlingskaror hyllning bära
och tillbedja dig med sånger
som jag diktat till din ära.*

★

Selma Lagerlöf.

Svar på frågor till Selma Lagerlöf.

Framställda af kamrater i Landskrona.

Er favoritdygd? *Barmhärtighet.*

Er favoritegenskap hos mannen? *Allvar och djup.*

Er favoritegenskap hos kvinnan? *Detsamma.*

Er favoritsysselsättning? *Att studera karaktärer.*

Hvad anser Ni för den största lycka? *Att tro på sig själf.*

Hvad anser Ni för den största olycka? *Att såra
någons känslor.*

Er favoritfärg? *Solnedgångens.*

Er favoritförfattare? *En gryende talang.**

Ert valspråk? *Vanitas vanitatum vanitas.*

* Selma Lagerlöf har sedermera förklarar, att hon med detta svar åsyftat sig själf.

Selma Lagerlöf × med kamrater vid Landskrona läroverk för flickor.

Vi hade en liten klubb, fem kamrater. Vi samlades i ett gammalt musikerhem hos vår sånglärarinna Nanna Hallberg-Norlind. Vi sjöngo duetter, Nanna Hallberg spelade och Selma Lagerlöf läste högt. Så voro vi för sista gången samlade och drucko té nere i trädgården i ett litet lusthus, med lampan tänd på bordet. Med ens sade Selma Lagerlöf: »Nu skall jag läsa något för er!» Och så gick hon hem och hämtade de fem kapitlen ur Gösta Berling, som hon en tid förut skickat in till Iduns pristäfling. Hon läste dem för oss i den stilla sommarnatten, jag glömmet det aldrig.

Ännu kan jag höra orden om »min bleke vän, Döden» som på ett särskilt sätt grep mig.

När jag kom hem, sade jag åt min mor: »I kväll har Selma läst för oss något underbart, olikt allt annat. Hon har skickat det till en pristäflan. Antingen blir det mycket nedgjordt eller också mycket berömt».

För mig, som var van vid 80-talets romanlitteratur, voro dessa kapitlen något alldeles nytt. Att Gösta Berlings saga skulle bli en världsberömd bok anade man väl knappast i den stunden.

Dagmar Lauritzen.

Den Schuwertska gården i Landskrona, där klubben samlades.

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET.

N:r 17 (123)

Fredagen den 25 april 1890.

3:dje årg.

<p>Annonspris: 35 öre pr petitrad (10 stafvelser). För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre. Utländska annonser 70 öre pr petitrad.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 kr. för kvartalet, med Iduns- Mode- och Mönstertidning 1 kr. 65 öre; postarvodet inberäknadt.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrå kl. 10-11. Allm. Telef. 6147.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösenummerpris: 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Byrå: Drottninggatan 48, 1 tr. Prenumerations- och post- anstalterna, i Stockholm hos red., i boklädorna och tidningskontoren.</p>
--	--	--	--	---

Stor pristäfling.

Sjuhundrafemtio kronor utdelas
i pris.

Vi inbjuda härmed samtliga våra läsarin-
nor och läsare, en hvar som lugad vara må,
att deltaga i en stor pristäfling, den Redak-
tionen anordnar i afsikt att bevada tidningens
innehåll än ytterligare ökad intresse och ge-
diget värde. Och utfästa vi för denna täfling
följande pris:

För den bästa och för tidningens publik
mest lämpade och underhållande följetong
med ett omfång af minst 40 af våra
vanliga textspalter utbetala vi ett
honorar af:

Femhundra (500) kronor.

Vid bedömandet af de till denna täfling
inkommande skrifterna ha följande personer
godhetsfullt lofvat biträda: skriftställarinnorna
fruarna Mathilda Langlet och Eva Vigström
(Ave) samt skriftställarne herrar J. Björk-
lund, Georg Nordensvan och Birger Schöldström.

Samtliga för denna täfling afsedda skrifter
skola vara insända till Redaktionen före den
1 augusti detta år, åtföljda af förseglad
namnsedel och på konvolutet försedda med tyd-
lig påskrift: Till den stora pristäflingen.

Hvad icke prisbelönade täflingsalster angår,
förbehåller Redaktionen sig företrädesrätt att
efter närmare öfverenskommelse med förf. dem
använda.

I förhoppning om lifsig anslutning och in-
tresse helsa vi alla eventuella deltagare hjärtligt
välkomna.

Stockholm i april 1890.

Redaktionen af Idun.

PRISNÄMNDEN.

B. Schöldström.

G. Nordensvan.

J. A. Björklund.

Utgången

af Iduns stora pristäfling.

Efter ett långvarigt, besvärligt och an-
svarsfullt samarbete mellan Redaktionen och
de ärade prisdomare, som, vid bedömandet
ställt sin beprövade erfarenhet till den-
sammias hjälp, ha vi i dag glädjen att för
de deltagande och samtliga våra intresse-
rade läsarinor kunna tillkännagiva det
slutliga resultatet.

Det första och största priset ä:

Femhundra (500) kronor,

utfäst för den bästa och mest underhållande
följetong med ett omfång af minst 40 af våra
vanliga textspalter, tilldelades skriften:

"Gösta Berlings saga",

berättelse från det gamla Vermland,
och befanns vid namnsedelns brytande den-
sammias författarinna vara

SELMA LAGERLÖF, Landskrona.

De vid bedömandet af denna grupp af
prisskrifter fungerande prisdomarne, skrift-
ställarne herr J. Björklund, Georg Nordens-
van och Birger Schöldström, uttalade sam-
fäldt sitt synnerliga erkännande af denna
skrifts ovanliga litterära förtjänster, som
ställa den långt framför, ej blott alla med-
tällande utan och det mesta af hvad in-
hemsk litteratur på länge haft att erbjuda.

Telegram.

Selma Lagerlöf, Landskrona.

Jublande lyckönskningar

Hildur Mats Gurli *

* Hildur Djurberg, Matilda Widegren, Gurli Linder.

Iduns pristagarinna.

Ur gardeslöjtnant Gummas saga.*

(Fritt efter fröken Lagerlöf i Idun.)

Hon föddes vid Afrikas väst-kust.
Vid oceanens strand.
Där palmen viftar.
Melodiskt. — Hvarför hela den här biografien
bör läsas småsjungande. Som Homeros. Och fröken
Lagerlöf. I mild och rask takt.

★

Hon föddes under viftande palmer.

★

Palmer, palmetter palmestickor!
Smalben, spindelben, Palme-ben!
Hå, hå, hå!
Svåra äro de att gå med.
Ehuru det visst inte hör till den här historien.
Ty Gumma har bra ben.
Men det låter bra.
Och Esselde, satkäringen, skall tjusas.
Ty hela den här biografien är bara en eftergift mot
den dame-idealska smaken. Ehuru fröken Lagerlöf
inte skall vara ledsen. (*Talas.*) Utan veta att bara det
upphöjda kan parodieras. Och för öfrigt ge en spark
åt sin själftagna beskyddarinna och blifvande för-
lederska. (*Sjunges åter:*) En spark i all ärbarhet. (Och
inte — *in corpore.*)

★

* Gumma var en ung negress, som uppträdde i full krigsrustning i den negertrupp, som gästade Tivoli (nuvarande Solliden) å Djurgården 1891.

Gösta Berlings saga.

Med anledning af en mängd förfrågningar från Iduns läsekrets, om och när »Gösta Berlings saga» af Selma Lagerlöf utkommer fullständig i bokform, vill under-tecknad, på hvars förlag det märkliga arbetet kommer att utgifvas, härmed meddela, att manuskriptet nu af författarinnan afslutats och till mig öfverlemnats. Dess-förinnan har hon uppläst arbetet i dess helhet för en vald literär krets och härvid mottagit de amplaste lof-ord, hvilka gifva vid handen, att de stora förväntningar, som framkallades af det korta utdrag, som vid detta års början publicerades i Idun, efter att några veckor förut hafva i Iduns pristäfling af prisdomarne enhälligt tillerkänts högsta priset, snarare komma att öfverträffas än tvärtom. Och säkert är, att »Gösta Berlings saga» blir ett af de märkligaste skönliterära arbeten, som under de senaste årtiondena skädat dagen i vårt land.

Arbetet, som kommer att omfatta ej mindre än 6 å 700 trycksidor, utgifves i tvänne skurna band med pryglig utstyrelse. Bokhandelspriset blir minst 6—7 kronor. De af Iduns läsarinna, som emellertid före den 20 dennes direkt hos Iduns Expedition, Stockholm, beställa arbetet, erhålla detsamma för

endast 5 kronor,

som böra åtfölja beställningen. Denna kan ske antingen på vanlig postanvisningsblankett eller i bref, i hvilket senare fall den i annonsbilagan i detta nummer befintliga beställningssedeln kan urklippas och ifyllas.

Stockholm den 6 okt. 1891.

Frithiof Hellberg.

Red. o. utgifvare af »Idun».

Men i svåra fall fick hon ris.
Och i svårare: rotting. Palmer, palmetter, palme-
stickor, socker- och bamburör!

Och i allra svåraste: krokodilskinnskarbas. Bas, bas,
bas! (As, as, as! — skulle Sigurd här skrifvit.) (Om
teaterdamer.) (Men det skrifer hvarken fröken Lagerlöf
eller jag.) (Vi skriva för Akademien — ska Sigurd
veta.) (Språk-konstnärer ä vi: Selma och jag; Selma
Lagerlöf och jag. — Jag är jämväl klok till förståndet.
Något så när.)

★

Så lefde hon vid oceanens strand. Och ammade
af saga och af sång.
Barbent som Kristina Nilsson. Långt upp öfver hakan.
Stina Nilsson, Stina Nilsson, Stina Nilsson!
Stina, Stina, Stina!
Casa-Miranda!
Hör inte hit. Hör inte hit. Hör inte hit.
Men låter bra, låter bra — bra, bra, bra, a, a, a!
Tar upp plats, platts, platts!
Stina Nilsson. Men hon är blond.
Stina, Stina, Kajsa, Cajsa, Cajsa Miranda!
Ett sagolikt slott öfver susande kullar!
Svart är Gumma. Ja kaffebrun och doftar muskus,
digris och våt pudel. Jag älskar hennes doft.

Förger i Figaro, 20 jan. 1891.

Hur Gösta Berlings saga fullbordades.

*Tänk på min trogna vän
Esselde, som sökte öppna en
väg för mig, då ännu ingen
annan vågade tro på mig.*

Sophie Adlersparre, född Leijonhufvud.

Esselde.

* 1823.

† 1895.

En af kvinnorörelsens förnämsta förkämpar i Sverige. Ägnade sig från 1852 åt litterär verksamhet, hufvudsakligen översättningar från engelskan. 1859 uppsatte hon i förening med fru Rosalie Olivecrona »Tidskrift för hemmet». Utgaf åren 1886—88 tidskriften »Dagny», till hvilken hon knöt åtskilliga unga krafter bl. a. Selma Lagerlöf. Sista åren af sitt lif var hon upptagen af sin omfattande biografiska studie öfver Fredrika Bremer (1895—96 tillsammans med Sigrid Leijonhufvud). Fru Adlersparre deltog i flera företag till förmån för arbetsbehövande och bildningssökande kvinnor, såsom söndags- och aftonskolor för arbetsklassens döttrar (1862), byrån för renskrifning och översättning (1863). Stockholms läsesalong (1866), föreningen Handarbetets vänner (1874) och Fredrika Bremerförbundet, hvars stiftarinna hon blef 1884. Hon blef 1885 af regeringen insatt i kommittén för flickskolornas reformering.

Sagan, som ville ut i världen, var nu tämligen nära sitt mål. Nu skulle den ju bli skriven åtminstone, om det än komme att dröja några år, innan den blefve färdig.

Hon, som skref den, hade rest upp till Stockholm om julen efter att hon hade fått priset.

Iduns redaktör erbjöd sig att trycka romanen så snart den blef färdig.

Ja, om hon bara någonsin kunde få tid att skriva den!

Kvällen innan hon åter skulle resa ned till Landskrona, satt hon hos sin gamla, trogna vän, friherrinnan Adlersparre, och läste upp några kapitel.

Esselde hörde på, så som endast hon kunde, och hon blef intresserad. Efter läsningen satt hon tyst och grubblade.

»Hur länge kommer det att dröja, innan allt är färdigt?» sade hon till sist.

»Tre eller fyra år.»

Så skildes de åt, men nästa morgon, två timmar innan hon skulle lämna Stockholm, kom ett bud från Esselde, att hon måste komma till henne före afresan.

Gamla friherrinnan var i sitt bestämda och företagsamma humör. »Nu skall du ta dig tjänstledigt på ett år och skriva färdig boken. Jag skall skaffa pengar.»

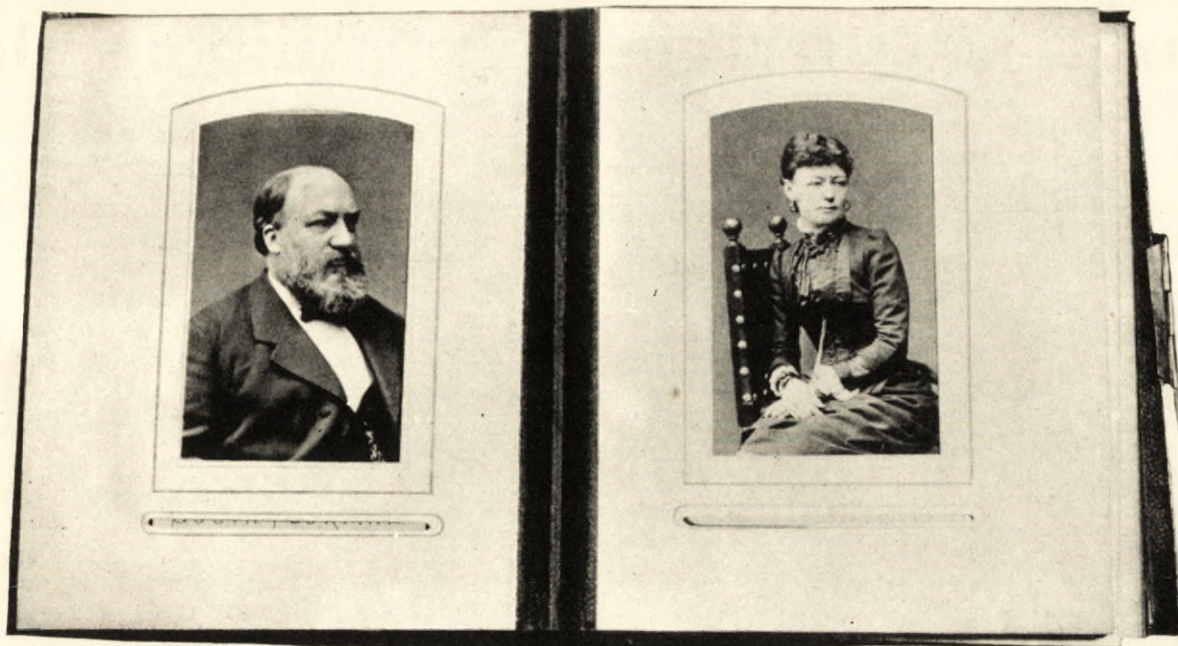
En kvart därefter var hon på väg till seminariets föreståndarinna för att bedja om hennes bistånd att finna en vikarie.

Klockan ett satt hon lyckligen på tåget, men for nu inte längre än till Sörmland, där hon ägde goda vänner, som bodde i ett förtjusande hem.

Och så gäfvo de, ingenjör Otto Gumælius och hans hustru, henne gästfrihet därute på landet, arbetsfrid och ro och all god omsorg under nära ett års tid, ända tills boken var färdig. Hon fick nu äntligen skriva från morgon till kväll. Det var den lyckligaste tid hon hade upplefvat.

Selma Lagerlöf: »En saga om en saga».

Ingenjör Otto Gumælius med maka.

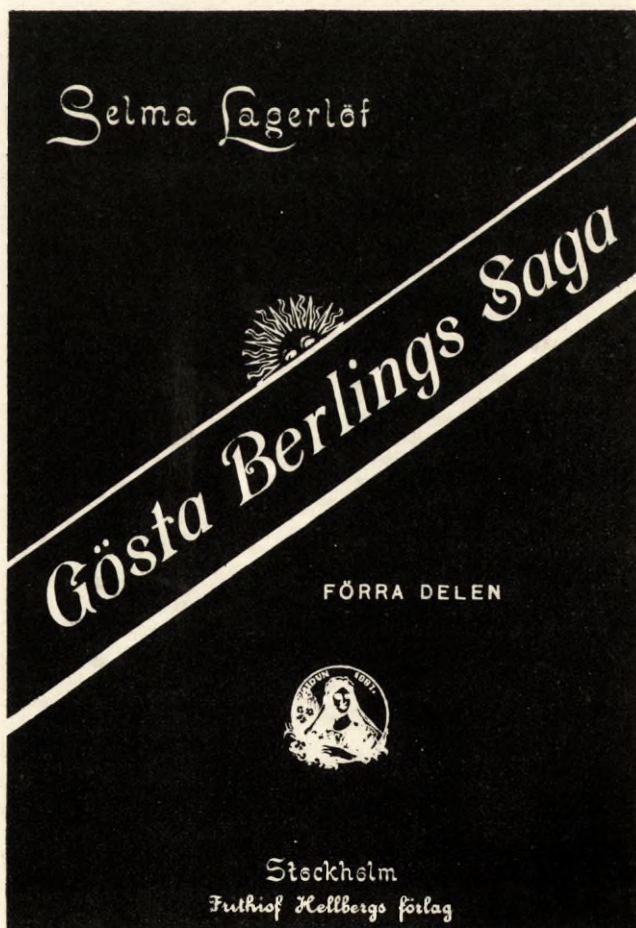
Ägare af stället Rocklunda i Sörmland, där Selma Lagerlöf sattes i tillfälle att fullborda Gösta Berlings saga under loppet af ett år (hösten 1890—hösten 91).

Skaparvånda.

Rocklunda Kantorp ¹⁵/₈ 1891.

» — — — Du vet du, hvad det vill säga att arbeta; men se att sammanfatta och hålla ihop och avsluta en fyrahundrasidorsroman, det har du ännu inte gjort. Ser du, man skrifver ju färdigt det mesta förut, men så när afslutningen skall göras, måste nästan allt omformas och omstöpas; och allt skall ske på en gång i en glödande hast för att stilen skall bli lika öfverallt. Det är som om hjärnan vore upphettad bronsmassa och så skall allt slås i formarna på en gång, medan det är varmt och så måste man skrifva, bara skrifva natt och dag, stående, sittande och liggande. Ryggen och armarna ville strejka, men så länge hufvudet höll var det ingen fara. — — —»

Selma Lagerlöf.

Gösta Berlings saga inför kritiken.

Karl Warburg.

C. D. af Wirsén.

Karl Warburg:

Det finns en gammal saga om kejsaren som tyckte så ofantligt mycket om vackra, nya kläder, att han gaf ut mycket penningar för att bli riktigt grann.

Vi ha kommit att tänka på denna Andersenska saga vid genomläsningen af den stora bok i tvänne starka delar — 600 sidor — hvartill nu de först i Idun offentliggjorda fragmenten »Ur Gösta Berlings saga» svällt ut.

Det har väfts och väfts, inslag på inslag, en och annan verkligt äkta tråd, men mest likväl flarn och tottar utan sammanhang, tomt glitter med starka färger. Men, när väfnaden var färdig, har det entusiastiskt hetat: »Magnifikt, ypperligt, sublimt, skönhetsmåttadt, epokgörande!» — — — o. s. v. o. s. v. Ja, förläggaren, Iduns driftige utgifvare, har t. o. m. ansett sig — förmodligen symboliskt — kunna pryda pärmen med *en uppgående sol* och har reklamerat för boken *som det märkligaste skönlitterära arbete, som utkommit under senaste årtiondet.*

Och kanske ändock, om vi se nogare efter, är den där väfnaden alls ingen riktig väf, den är ett misslyckadt potpourri af fantastiska drömmier, talangfulla, stundom nästan geniala skildringar, onaturligheter i händelse och stil och — faslig enfald.

★

— — — Korteligen: Gösta Berlings saga är verkligen ett diktens träd »på godt och ondt».

Författarinnan har fyllts af en mängd dels stor-slagna, dels veka, dels äfven komiska ämnen, men hon har, för att begagna Tegnér's ord någon-

städes i ett bref, *öfvermannats af det sköna utan förmåga att reda det.* Det hvimlar också af interjektioner och öfverraskande är, att tryckeriet haft tillräckligt med stora »O:n».

Det är tydligt, att om fröken Lagerlöfs skildringsgåfva och poetiska sinne skall komma till gagn, så måste hon dels lära sig *koncentrationens* stora konst, dels söka få någon vän med litterär smak att med vidsträckt fullmakt stryka i hennes manuskript.

Ty själfkritik eger hon väl icke af naturen, och det mottagande hennes arbete rönt från vissa håll, skall svårligen hafva bidragit att skaffa henne den.

★

Carl David af Wirsén:

1891.

Förlidet är utkommo några fragment af detta arbete; nu har det i sin helhet öfverlemnats åt allmänheten. Hvarje invändning mot fragmentens förträfflighet nedtystades snart sagdt med ohöfligheter dels af deras parti, hvilka såsom jurymän belönat alstret, dels af det kvinnliga författarelägre's små Famagudinnor, som satte trumpeterna för munnen. För vår del få vi öppet tillstå, att, om fragmenten än föreföllo oss väl konstlade, intrycket af det fullbordade arbetet är ännu mer ofördelaktigt.

Det finns i denna berättelse (»Gösta Berlings saga») en viss *stämningens* poesi, om ock stämningen är utan helsa; det finns en viss, om ock nervös, lidelse i anslaget; men författarinnan är inne i ett sjukligt manér och har troligen okritiskt tillegnat sig en blandning af Almquist och Jacobsens uttryckssätt. Vore hon 17 år, då skulle man kunna antaga, att det vore ett öfvergående svärmeri, en exaltation, som på sätt och vis kunde anses löftesbådande och som småningom kunde öfvergå i konstnärlig harmoni. Men af en uppsats i en bland våra tidskrifter framgår, att födelseåret är 1858; detta förändrar uppfattningen.

Det är ju mycket möjligt att för alla dessa besynnerliga berättelser någon skymt af verklighet kan ligga till grund, men verkligheten har åtminstone utstofferats med bra mycket bjäfs, och författarinnan tycks tro, att hon, genom att tillkrångla så många galna bizarrerier som möjligt, skall blifva allt mer genialisk. Men det finns en gammal vers af Kellgren, som i detta afseende är att beakta.

Arbetet har många vackra sentenser, af hvilka en och annan till och med hade kunnat tjena som

motto för det hela. En sådan liten underfull praktblomma, lämplig som vignett till den välutstyrda romanen, är t. ex. följande: »Stackars den, som är dum. Det är synd om honom hvar han är. Och mest synd är det om den, som är dum och bor i Värmland.»

★

Georg Lundström (Jörgen):

Grofheterna från hr Carl Davids sida mot fröken Lagerlöf — den oss fullt okända fröken Lagerlöf — akta vi onödigt att besvara. Han kallar henne — dervid krypande bak Kellgrens auktoritet — *dum* och — *padda*.

Hvem har hört en literär riddersman föra ett slikt språk mot en dame med talang?

Må hända tycker Ni, att Jörgen ej borde tala om grofhet mot damer.

Men *han* har varit — är och skall förbli — grof mot *äldre* damer med för stor literär magt och med ännu större anspråk. Aldrig har han anfallit en ung värnlös qvinna med fröken Lagerlöfs blygsamhet och glänsande talang. Och aldrig skall han göra det.

★

Anfallet mot fröken Lagerlöf att hon är en dum uppblåst padda är helt enkelt ovärdigt. Hon har suttit i en aflägsen landsort och *för sig sjelf* nedskrifvit en afsatt prests saga, kavaljerernas, de sköna värmländskornas saga.

En tidningsutgifvare anordnar en novell-täflan.

Smörja, feminin smörja insändes — knappt värdig Svenska akademien. Hon sänder ett konstnärligt gjordt utdrag. Och vaknar — som Chateaubriand — en berömd man. — Men Svenska akademien, den usla, blir ilsken. Det der kollegiet!

★

Mot fröken Lagerlöf har han visat sig som en äkta gatpojkslymmel. Och det är inte likgiltigt. Ty en smädeskrifvare, som skrifver, gör mera skada än 10,000 smädare som tiga. (Något liknande uttalade redan Napoleon I. Och det är äfven min åsigt. Således sannt.)

Men det gick hr Carl David, som det ofta går på gatan: Herran uppväckte sin rättvisas anda i en ridderligare och honettare gamin. Och Jörgen tillknycklade hr Carl David, tog honom om nacken och doppade hans anlete i en renande vattenså och lät honom spegla sig, så ful han är. Och otäck: Mot anspråklösa, men geniala damer, *unga* damer.

Georg Lundström (Jörgen).

Oscar Levertin.

Oscar Levertin:

— — — Om några dagar skall jag sända dig något märkligt från Sverige (jag antar att du ej sett det, annars hade du bestämdt skrifvit därom) — det första verket efter Heidenstamsk-Levertinsk estetik — jag menar fröken Lagerlöfs i tidningen Idun prisbelönta novell *Ur Gösta Berlings saga*. Du vet, att jag ej har lätt att intressera mig för svenska saker — och allra minst för damnoveller, prisbelönta i godtköpstidningar. Men detta verk är verkligen högst märkligt — det är den sällsammaste brygd af godt och ondt jag sett — reminiscenser och fraser ur den sämsta af alla litteraturer — sensationslitteraturen à la Herman Bjursten — och sidor, som äro *beundransvärda* af fantastisk kraft och lif. Du kommer kanske att tycka ännu mer om saken an jag, ehuru du väl också kommer att stötas tillbaka af formlöshet, ojämnhet, brist på konstnärlighet (och många misslyckade hyperboliska och naïva ting), men sådana saker som en omdiktning af nya testamentet i form af en berättelse för ett barn eller slutbiten om ett liktåg och döden äro så storslagna och glänsande, att jag önskar jag hade gjort dem. Det är den stora legendstilen träffad där — jag stackare är för blaserad som vi alla, för mycket upptagen af modernt lif — sista dammoderna ha alltid en trollkraft för mig — men där sitter hon, fröken Lagerlöf, som är en liten skolmamsell, en liten en, som aldrig varit utom Sveriges landamären men som lefvat ensam och har hela en glömd och undangömd provinsmystik i sig. Jag kunde skrifva mer därom, är nyfiken på ditt utslag (ibland är jag rädd, att det kanske är fänigt och det kanske är orden och gammal Fredrika-Bremer-demoniskhet som tar mig däri, men jag tror det ej). Skrif hvad du tycker!

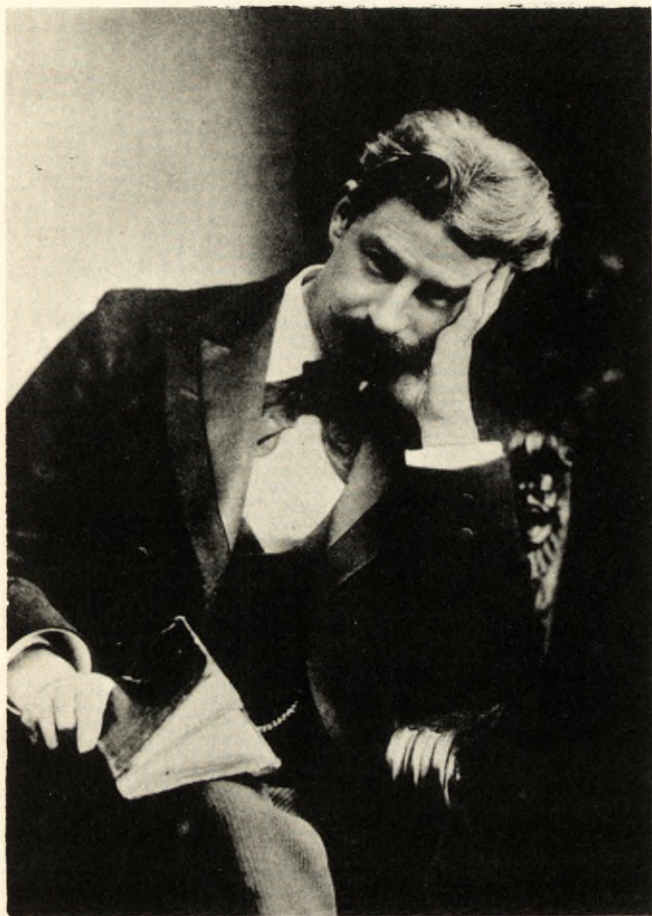
Bref från Oscar Levertin till Verner von Heidenstam den 13 mars 1891.

När dörren öppnades.

Georg Brandes.

Den öppnade dörren.

Det Brandesska handtaget öppnade emellertid framgångens dörr för mig inte bara i Danmark. Det återverkade också på min ställning i Sverige, och det förskaffade mig min första tyska översättare. Skillnaden mellan tiden före och efter var i alla fall så tydlig, att jag alltid måste betrakta Georg Brandes såsom en av de förnämsta befrämjarna av min bana, och jag känner mig till honom stå i en tacksamhets-skuld, som jag aldrig skall kunna avbörda mig.

Selma Lagerlöf: »När dörren öppnades»

Idun 26/6 1927.

Med sit første Arbejde *Gösta Berlings Saga* har Frk. *Selma Lagerlöf* indtaget en Plads i Sverigs Literatur, anslaaet en ny selvstændig Tone. Hendes Bog udmærker sig ved den sjældneste, og den afgørende literære Egenskab, Stilens Oprindelighed.

Her er i denne »Saga» to Ting at mærke: Stoffets overraskende Særegenhed och Fremstillingsmaadens Originalitet.

Stoffet kommer til sin fulde Ret ved den af Carlyle noget paavirkede Fremstillingsmaades Fortrin.

Om nu denne Forfatterinde er perfektibel eller ikke, det vil vise sig ved hendes næste Bog, hvis hun træder ud af Barndomsdrømmenes Æventyrland og indskrænker sin Fortællen-Historier til Beretning af Sjælehistorie alene.

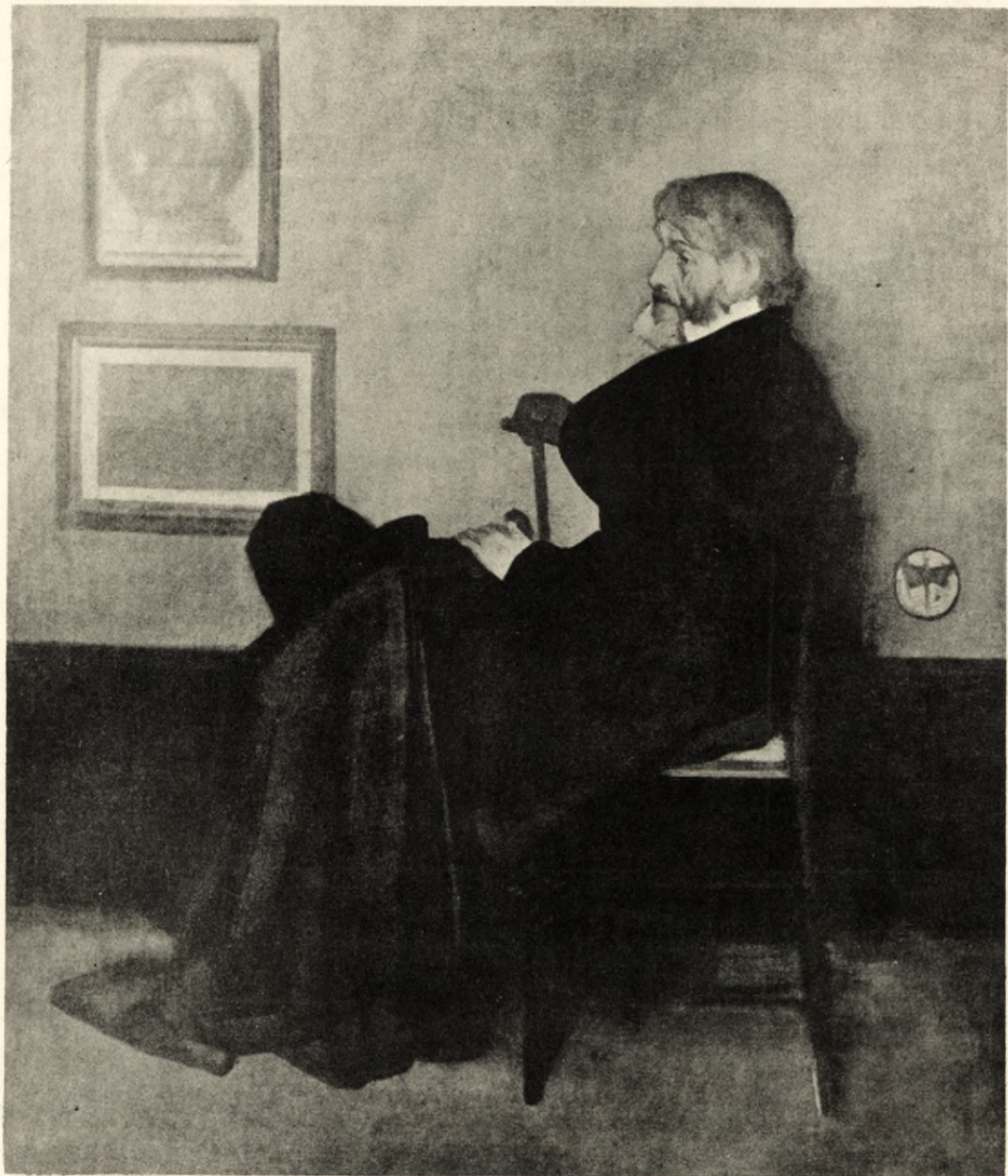
Politiken 16/1 1893.

Georg Brandes.

Läraryn 1893.

Oljemålning av J. Mac Neill Whistler.

THOMAS CARLYLE

* 1795

† 1881

Jag sporde mig själf: Hvad är det du från din tidigaste ungdom har knotat och klagat och rasat öfver? Säg det i ett ord — är det icke för att du icke varit lycklig? Däre! Hvar står det skrifvet, att du skulle vara lycklig? För en kort tid sedan hade du icke ens rätt att vara till. Kanske är du född och förutbestämd icke att blifva lycklig, utan olycklig. Är du ingenting annat än en gam, som flyger genom universum, sökande efter någonting att äta, och skriker emedan där icke finnes tillräckligt med as! — Slut ihop din Byron, öppna din Goethe!

Tänk på att du förtjänar att bli hängd (mycket troligt), och du skall känna dig lycklig öfver att bli skjuten; tänk på att du förtjänar att bli hängd i ett tagelrep, och du skall anse som lyx att dö i hampa.

Carlyle och Selma Lagerlöf.

Det är alltså ingen överdrift att säga, att Carlyle förlossade den värmländska traditionen, som låg bunden hos Selma Lagerlöf. Han gav henne en friare och intuitivare syn, med vars hjälp hon kunde gripa de fantastiska och bisarra sägnernas mänskliga innehåll, vilket var oåtkomligt för den rationella och utilistiska

Fredrik Böök.

tidsandan, han gav henne en stil, som bevingade hennes fantasi, han gav henne den moraliska ståndpunkt, från vilken hon betraktade hela det förvirrade sceneriet. Att hon icke förmådde förverkliga hela det ideal, som föresvävade henne, ligger i öppen dag.

Fredrik Böök.

En parallell.

Thomas Carlyle: »Franska revolutionen». Kapitlet »Lejonets dödsryckningar». Öfversättning af O. W. Ålund 1884.

Selma Lagerlöf: »Gösta Berlings saga». Kapitlet »Nygårdsflickan».

Och så besättas barriärerna och slås generalmarsch och ringes i stormklockorna. Svarta skaror öfversvämma Tuilerierna och intränga, trots skyltvakterna, i sjelfva helgedomen; främst af alla en skara kvinnor med flygande hår och ropande: bröd, bröd!

Hvilken dag ännu en gång! Kvinnorna drifvas ut, men i stället storma männen oemotståndligt in, fylla till trängsel alla korridorer, dundra på alla portar. När deputerade sticka ut hufvudet för att söka lugna stormen, mötas de från det rasande Saint-Antoine med ropet: »bröd och konstitution!» — — —

Och så böljar och brusar det genom alla korridorer; inne i salen och utanför, så långt ögat når, ingenting annat än Bedlam och det stora lösslupna vilddjuret.

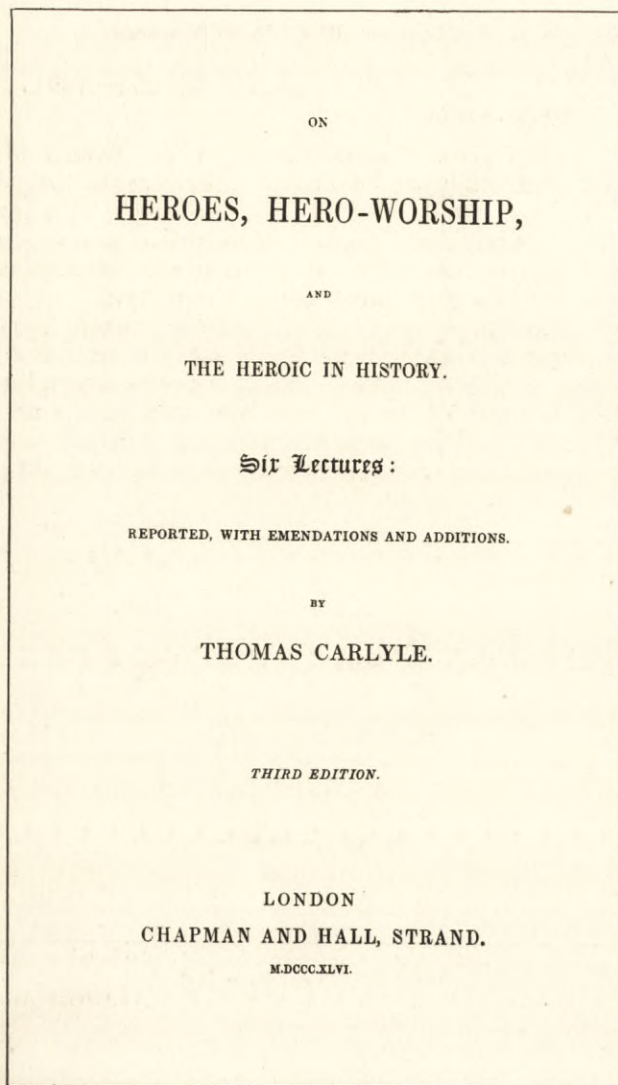
Så tränga mörka, förbittrade män ned mot Ekeby stora gård; hungrande kvinnor med gråtande barn på armen följa dem, och sist komma krymplingarna och de arbetsbrutna gamla. Och förbittringen flyter som en växande ström genom lederna, från de gamla till kvinnorna, från kvinnorna till de starka männen i spetsen af tåget. — — —

Vet den då hvad den vill, denna framstormande ström af förbittring? Vill den eld, vill den mord, vill den plundring? — — —

Ut till folket med allt, som finns, så att det inte må bränna Ekeby och slå ihjäl kavaljererna! Ut med bröd, smör, ost! Ut med drickstunnorna och ölfaten, ut med skinkorna ur boden, ut med brännvinskaggarna, ut med äpplena!

I jättens fotspår.

Fredrika Bremers exemplar i Högre Lärarinneseminarie-
i Stockholm elevbibliotek, som af Selma Lagerlöf hem-
lånades vårterminen 1884.

Fredrika Bremer

Fredrika Bremers namnteckning på Lärarinneseminarie-
exemplar av Carlyles bok.

Jag minns ännu mycket väl, hur jag en regn-
vädersdag kröp upp i den breda, röda soffan i
flickrummet på Mårbacka för att läsa boken. —
Här, vid läsningen av dessa passionerade sidor,
av dessa satser, som utslungades med vulkanisk
kraft, av detta bildspråk, hämtat från världens fyra
hörn, av dessa uttalanden, myndiga och hotfulla
som hos bibelns profeter, erfor jag en besynnerlig
känsla av att inom mig äga något besläktat. En
förmåga, som hade slumrat i det omedvetna, väcktes
till liv, och jag hade en tydlig förnimmelse av att
en sådan prosa skulle jag också kunna skriva.

Selma Lagerlöf 1924.

Bekräftelse.

Nu på sista tiden har verkligheten en litteratur-
historiker insett, att jag stod under Carlyles in-
flytande vid författandet av Gösta Berling, och
han har även med en viss förvåning anmärkt, att
jag aldrig själv offentligt erkänt min tacksamhets-
skuld.

Det är mycket möjligt, att härvid föreligger en
uraktlåtenhet å min sida, men om professor Böök
hade varit med för trettio år sedan, skulle han
kanske inte undra på att jag tröttnade att upprepa

en sanning, som inte fann någon tilltro, ja, som
kanske till och med räkrades som en förhävelse.
I själva verket är jag honom mycket tacksam, ty
det är först nu, efter hans kritiska utredning, som
jag med någon utsikt att bli tagen på orden kan
erkänna mig vara en ringa lärjunge av den store
mästare, som varit en av uppbyggarna av Stor-
britanniens sedliga styrka och en vägledare för
dess yppersta andar.

Selma Lagerlöf 1924.

Afskedet från Landskrona 1895.

Ur Landskrona flickläroverks matriklar.

1892.

Till fröken Alma Sjölin's efterträdarinna har Styrelsen utnämnt fröken Karin Åhman, utexam. från Högre lärarinneseminarium. Fr. Åhman har under de sista tre terminerna vikarierat för fr. Selma Lagerlöf, som under denna tid åtnjutit tjänstledighet, men nu åter intager sin plats vid läroverket.

1895.

Fröken Selma Lagerlöf lämnar med detta läsår sin plats vid läroverket för att helt egna sig åt sin skriftställareverksamhet. Hon har varit anställd som lärarinna här alltsedan höstterminen 1885.

Fröken Lagerlöfs begåfning och framstående egenskaper som lärarinna äro för väl kända, att vi här skulle behöfva vitsorda dem. Och som hennes egenskaper för öfrigt alltid hafva tillvunnit henne de varmaste sympatier inom kamratringen, är det ej underligt, om vi, med innerlig saknad vid minnet af de flydda åren och med djupt vemod vid tanken på den stundande skilsmessan, tacka henne för allt hvad hon gifvit oss af sin rika personlighet och sitt varma hjärta. Må tid och afstånd sent eller aldrig upplösa de band som nu förena Landskrona läroverk för flickor, dess lärjungar och lärarinnor med Fröken Selma Lagerlöf!

Fröken Lagerlöfs plats står ledig till den 5 juni, då ansökningstiden för densamma utgår.

C. R. Nyblom till C. D. af Wirsén.

Upsala 19 Mars 1894.

Bäste Broder!

— Om, utom Hammarskjöld, t. ex. fröken M. Roos eller löjtnant Melander eller kanske begge skulle utgå (hvilket jag ej finner orimligt), ville jag äfven i ödmjukhet bringa i Akademiens åtanke en författarinna, om hvilken meningarna väl kunna vara delade, men som dock, i mitt tycke, är så pass betydande, att hon förtjenade någon uppmuntran, som skulle egga henne att med sin omisskänliga begåfning söka höja sig från den otymplighet och brist på smak, som hon onekligen emellanåt röjer, till en mera klarad konstnärlighet, som jag utan all tvekan anser henne kunna blifva mäktig af. Jag menar Selma Lagerlöf.

Din tillgifne
C. R. Nyblom.

OSYNLIGA LÄNKAR

BERÄTTELSER

AF

SELMA LAGERLÖF

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG 1894

INNEHÅLL.

Fru Fasta och Petter Nord	1
Legenden om fågelboet	61
Stenkumlet	75
De fågelfrie	105
Reors saga	135
Valdemar Atterdag brandskattar Visby	145
Mamsell Fredrika	155
En fiskarbustrus roman	169
Mors porträtt	185
En fallen kung	195
En julgäst	225
Morbror Ruben	239
Dunungen	253
Bland klångrosorna	297

Som bekant blev denna novellsamling en verklig framgång, större än Gösta Berlings. Exemplaren togo fort slut och fram på sommaren blev ett nytt omtryck av nöden. — Det var ju — efter nutida förhållanden — inga stora upplagor, sammanlagt 3,500 exemplar, men det var dock mer än vad den nya litteraturen dittills nått till.

Karl Otto Bonnier: »En bokhandlarefamilj» 1931.

Soaré. Selma Lagerlöf

uppläser

Tisdagen den 12 Februari
kl. half 8 e. m.

å
Stadshotellets stora sal
en otryckt novell.

Tvenne musikvänner hafva benäget lofvat medverka med ett par nummer för fiol och piano.

Biljetter å 1 kr. å första samt 50 öre å andra plats, säljes i J. L. Törnqvists bokhandel samt vid ingången.

Inkomsten tillfaller Syföreningen.

Huru andra upplagan af Gösta

Albert Bonnier till Selma Lagerlöf:

Tillåt mig fråga, har hr Hellberg tillskrifvit Er om en ny upplaga af Gösta Berlings saga? Jag kan nog tänka att efterfrågan efter den icke numera är stor — men troligtvis äro Edra anspråk icke heller stora.

Selma Lagerlöf:

Jag skulle uppriktigt önska att Ni, herr Bonnier, ville åta Er att förlägga boken. Vet Ni, den är ej längre ett sådant svart får, som då den först kom ut. Det finnes verkligen någon efterfrågan efter den. Den är ytterst litet såld i Sverige. Jag har ej något kontrakt eller uppgörelse med Hellberg, så att jag är fri att låta boken förläggas hvar som helst. Nu har saken blifvit brådskande för mig därför att en finsk förläggare äfven gjort mig anbud på boken och önskar jag skall afgöra snart.

Karl Otto Bonnier:

Min far höll sig emellertid fortfarande tillbaka. Då kom ett nytt bref från författarinnan, som begripligtvis ville komma till ett resultat med »denne besvärlige Gösta Berling» som hon skrifver. — Den finske förläggaren — Wentzel Hagelstam — hade gjort henne ett dåligt erbjudande, men Frithiof Hellberg, hade, pressad, gjort henne ett ännu sämre: han som visste hur långsamt den första lilla upplagan hade sålts och kunde kalkylera med denna försäljning som utgångspunkt, hade icke vågat erbjuda henne mera än 500 kronor för en obegränsad upplaga.

Selma Lagerlöf till Albert Bonnier:

En tredje förläggare har gjort mig ett godt och antagligt förslag, inte blott för Gösta Berlingsupplagan utan också för nästa bok. Jag behöfver visst ej säga Er, att jag helst ej ville byta om förläggare, men jag har det tvånget öfver mig, att både min mor och en annan gammal släkting skola lefva af mitt arbete och sålunda måste jag fästa stor vikt vid att kunna skaffa dem en sorgfri ställning.

Karl Otto Bonnier:

Som svar på detta gjorde vi henne följande erbjudande:
1) betr. »Gösta Berling». Hellberg hade bjudit henne 500 kronor för obegränsad upplaga. — Vi bjödo henne detta belopp per 1,000 exemplar, men vågade ej trycka mera än 1,500 exemplar, med tanke på första upplagans långsamma försäljning, alltså i allt 750 kronor.

2) för ny bok efter samma beräkning som vi betalat för »Osynliga länkar», d. v. s. 100 kronor per 24-sidigt ark och 2,000 exemplar.

Selma Lagerlöf:

Jag har ett vida fördelaktigare anbud som jag kommer att antaga.

Albert Bonnier:

Ehuru det icke är angenämt för någondera parten att så att säga auktionsvis bjuda öfver hvarandra bedja vi Er säga oss hvad Ni önskar som honorar. Vi skola nog då komma öfverens.

Berlings saga fick förläggare. 1895.

Karl Otto Bonnier:

Dagen innan detta sista bref anlände till Landskrona hade emellertid Selma Lagerlöf skrivit under ett kontrakt med den af oss okände förläggaren icke endast om en ny upplaga af Gösta Berling utan ock om

inköpsrätten till nya böcker af henne under en period af tio år framåt!

Selma Lagerlöf till Albert Bonnier:

För min ekonomis skull kan jag ej annat än vara glad åt affären, men å andra sidan har jag blott efter stor tvekan kunnat afstå från att få min bok förlagd hos Er. Jag har handlat

så som jag varit tvungen, men jag vet visst ej om jag varit verkligt klok och förutseende.

Karl Otto Bonnier:

Jag var mer än ledsen öfver detta slutresultat. — Och vi grubblade rätt mycket öfver hvem den anonyme förläggaren kunde vara, som bjudit så mycket mer än vi.

Axel Henriques:

Fröken Lagerlöf saa træt og bekymret ud: pludselig gled et Solskinssmil over hendes Ansigt, det var da jeg sagde: »Jeg kan betro Dem en Ting, der maaske vil glæde Dem: De har en Forlægger til 2:det Oplag af

»Gösta Berling» og oven i Købet en Forlægger, der vil give Dem meget mere end 700 kroner for den».

Da jeg kom til Kjøbenhavn gik jeg op til Ernst Bojesen og spurgte, om han kendte »Gösta Berlings Saga». — »Ja.» — »Selma Lagerlöf er i Øjeblikket uden Forlægger. Var det ikke noget for Dem at tage hende paa Deres Forlag, paa Dansk og paa Svensk?» — »Jo.» — »Jeg har talt med hende, saa snart jeg telegraferer, kommer hun herover, skal jeg?» — »Ja.»

Et par Dage efter kom Selma Lagerlöf til Kjøbenhavn og sluttede meget hurtigt en Kontrakt med Bojesen om alt, hvad hun havde skrevet og kom til at skrive i en Aarerække og paa begge Sprog.

Ernst Bojesen:

Jo, mere jeg tænkte over det, desto mere kom jeg til det Resultat, at det ikke vilde være gavnligt for Salget af den svenske Udgave, hvis den udkom paa et dansk Forlag; jeg rejste derfor op til Stockholm for at finde en Forlægger, der vilde overtage den svenske del af Foretagendet.

Karl Otto Bonnier:

Ja, öfverraskade blefvo vi sannerligen — men också lättade öfver att anbudet i första rummet riktats till oss. Så godt som på stående fot träffades en öfverenskommelse mellan oss och Bojesen såväl om »Fru Guvernören af Paris» och »Gösta Berlings Saga» som om allt nytt som Selma Lagerlöf och Mathilda Malling skulle komma att skriva.

Ernst Bojesen:

Kære, De skulde have set Bonniers Ansigt! Det var alle Pengene værd.

Karl Otto Bonnier:

Bojesen var »ädelmodig» nog förklara, att han ej begärde några större krigsskadeersättningar af oss: »Gösta Berling» öfverlät han till oss på samma villkor, som han hade erbjudit Selma Lagerlöf, men för nya arbeten af såväl den ena som den andra af de båda svenska författarinnorna kräfde han 10 kronor mera af oss per 16-sidigt ark och 1,000 exemplar än hvad han betalade dem — på det att han därigenom »kunde utan extra kostnad för sig få sin öfversättning till danskan betalad — af oss!» — Senare förföll emellertid hela denna öfverenskomelse: på Selma Lagerlöfs personliga anhållan därom gick Bojesen in på att lösa kontraktet. Jag betalade från år 1900 de följande honoraren *direkt* till författarinnorna efter en väsentligt höjd beräkning och jag undrar om Bojesen ej också höjde sin honorarberäkning. — I alla fall upphörde den så försmädliga »Öresundstullen».

Epilog.

Selma Lagerlöf till Axel Henriques 7 januari 1929:

Tack för brevet till 70-årsdagen och tack för hjälp och stöd i början av min bana. Ja, Ni har

rätt, allt har gått över förväntan. Genom Er fick jag min ekonomi så ordnad, att jag kunde komma ut i världen och se litet mer än Sverige. Det var säkert av oerhörd betydelse för mig, och för detta förblir jag Er ständiga gäldenär.

Jag ber Er hälsa Er hustru från
Er tacksamt tillgivna

Selma Lagerlöf.

Axel Henriques:

Gud ved, hvor mange Bøger af den udmærkede Forfatterinde Bonniers Forlag siden har solgt? Af Bojesen og Gyldendal, efter at de to Forlag var slaaet sammen, er der siden da trykt 654,000 Bind, repræsenterende en Sum af flere Millioner Krøner — der kom altsaa et ganske pænt Resultat ud af vort lille muntre Arrangement.

Albert Bonniers bokförslag, Mästersamuelsgatan 19.

SOPHIE ELKAN.

I början af år 1894 träffade Selma Lagerlöf i Stockholm för första gången Sophie Elkan. Under påsken samma år besökte hon den nya väninnan i hennes hem i Göteborg.

Ett kungligt resestipendium.

H. M. Konung Oscar II och H. K. H. Prins Eugen ha tilldelat författarinnan fröken Selma Lagerlöf ett stipendium.

Författarinnorna Selma Lagerlöf och Sophie Elkan ha anträdt en resa till södern. Kosan ställes först och främst till Italien, hvarefter Schweiz, Tyskland och Belgien besökas. Resan kommer att vara under åren 1895—1896.

*Siu Sophie Elkan
från
Selma Lagerlöf*

*Siu den lilla handels, som
föde mig till underlandet, och
det stora hjärkat, som lärde
mig älska det!*

Tillägnan i boken »Antikrists mirakler».

Sophie Elkan.

från

Selma Lagerlöf.

*mätte de vackra klara äganen
se milöt på denna bok, som
vill gäna de smås lif lättare
och ljusare!*

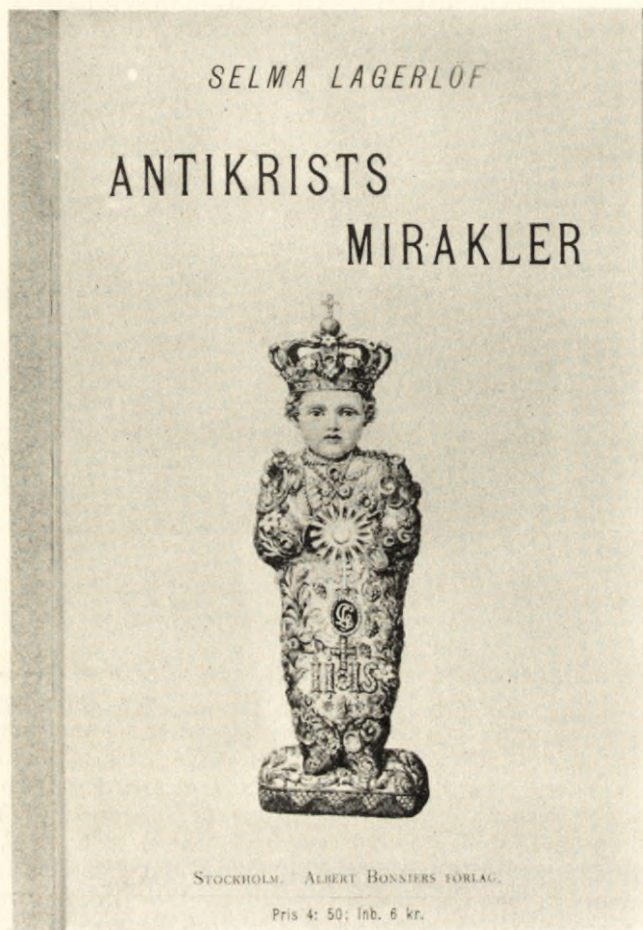
Tillägnan i boken »Nils Holgerssons underbara resa».

Nyårshälsning från Rom 1896.

Antikrists mirakler 1897.

Professor Fredrik Wulff till C. D. af Wirsén.

Lund 2 jan. 1898.

Ärade vän!

Har du läst Selma Lagerlöfs Antikrist? Jag må säga att jag anser den som en heder för vår prosalitteratur. En sådan bildningsgåfva! Ett sådant konstnärligt tålmod! Och mycken mänsklig medkänsla och religiös veneration, och fri tankesyn. Att midt ibland drafvel och smuts få se sådana liljor höja sig i solen, det gladda mitt solhungeriga hjärta innerligt. Och språket blir allt bättre (hon borde dock 'ha på fingrarna' för hän i st. f. 'bort', brände i st. f. 'brann', ovillkorligt i st. f. 'ofrivilligt').

En ringa vän.

F. Wulff.

— — Och med den oklarhet som tyvärr vidlåder hennes uppfattning af socialismen kan hon ej heller fritagas från sin anpart af den för nästan alla borgerliga skriftställare genomgående oförmågan att se skilnaden på filantropi och socialism, på hjälpsamt välvilja uppifrån och självständigt rättskraft nedifrån. Det är i förbigående sagt brist på riktig instinkt i den punkten som skaffar oss nio tiondelar af det anspråksfulla koketterandet inom vissa literära kretsar med en slags »salonfähig» kvasisocialism samt de nedlåtande klapparna på axeln: nå, nu måtte ni väl vara glada, t. o. m. vår store Den eller Den har täckts behandla socialismen med sympati! Hvilken ära för arbetarrörelsen nere i samhällsdjupet.

Vi skulle emellertid göra oss skyldiga till en ensidighet lika stor som den några i Selma Lagerlöfs nya bok öfverförtjuste blott-och-bart-esteter begått, om vi i densamma ej säge mer än en tendensskrift mot modärn okyrklig socialism. Författarinnan har fantasiens gåfva som ingen nu skrivande svensk, och den tanketråd hon lagt innerst inne måste med försiktig möda letas fram bakom hela fång af höljande, doftande rosor. Hennes ära är att hon midt i denna yppighet ej låtit sig lockas af de högljudda, kråmande

trumpetare, som ropa: strunt i meningen, bara form och konst!

Att »Antikrists mirakler» efter vår uppfattning är till sin anläggning oklar och svag och den tanke man finner bakom är snedviden, det skall icke hindra oss att erkänna att hennes bok hör till dem, som skola lefva, ty den har bidragit till att sätta stora problem under en debatt, som nog ej slutar i första hugget.

Hjalmar Branting.

Senaste nytt.

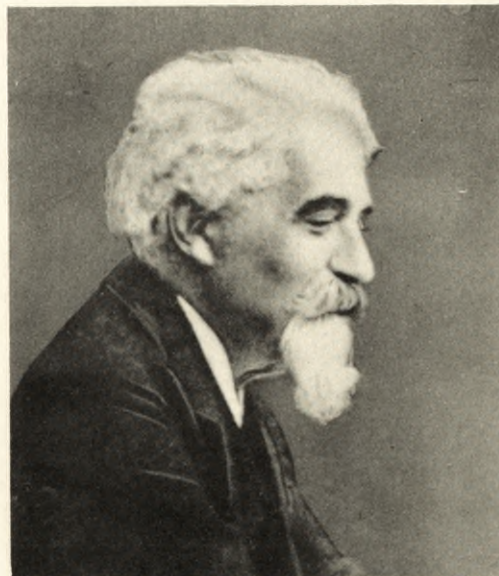
Författarinnan Selma Lagerlöf har med sin moder flyttat från Landskrona och bosatt sig hos släktingar i Falun.

Litteraturhistorisk episod.

Karl Warburg.

Axel Henriques.*

Da jeg hjalp Selma Lagerlöf.

Karl Warburg var en brav, uhyre belæst, og paa mange Omraader lærd, flittig Mand, men nogen skarp kritisk Evne havde han egentlig ikke, og med Anmeldelsen af Selma Lagerlöfs Debutarbejde havde han været ualmindelig uheldig. Paa Grund af vort gamle Venskab kunde jeg baade spøgende drille ham dermed og alvorligt bebrejde ham, at han ikke strax havde kunnet se, at Selma Lagerlöf var et opdukkende Geni, men havde skubbet hende bort som en »Nichtswürdig». Han indrømmede ærligt, at han havde »dummat sig», og da vi engang mødtes ved en stor Middag hos vor fælles Ven og Slægtning Pontus Fürstenberg, gav han mig et Korrekturark med disse Ord: »Se dette og sig mig saa, om Du nu er fornøjet med, hvad jeg her har skrevet om Selma Lagerlöf» — det var til en Litteraturhistorie til Skolebrug.

Jeg saa paa de faa Linjer og sagde: »Nej!» og saa gik vi til Bords. Efter Middagen kom han igen og rakte mig et Manuskript og spurgte: »Er Du *nu* fornøjet?» hvortil jeg atter svarede: »Nej», hvorefter han med den mest ulykkelige Mine sagde: »Ja, men hvad forlanger Du da?» Nu var jeg kommet i den Stemning, som godt Selskab, god Mad og dejlig Vin kan sætte mig i, og sagde da: »Lad mig faa en Pen og en Bid Papir», hvorpaa jeg, mens jeg nød en Kop Kaffe med Cognac og en udmærket Cigar, skrev nogle Linjer, som han accepterede, og det er altsaa mig, der i en glad Stemning har skrevet, hvad Sveriges Skoleungdom siden da i en Menneskealder lærte om Selma Lagerlöf.

Axel Henriques.

* Dansk författare (född 1851). Journalist, teaterkritiker, pjäsöversättare och visförfattare till revyer. Har medarbetat i »Blæksprutten» sedan 1889.

SVENSK LITTERATURHISTORIA
I
SAMMANDRAG
LÄROBOK FÖR SKOLOR OCH
SJÄLFSTUDIUM
AF
KARL WARBURG
SJÄTTE, OMARBETADE UPPLAGAN
STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNERS FÖRLAG

Selma Lagerlöf (född 1858) förfogar bland alla den senare tidens svenska författare öfver den rikaste inbillningskraften och det originellaste ämnesgreppet. Dessa egenskaper framträdde i hennes i hög grad uppseendeväckande, snillrika men stilmaniererade förstlingsarbete *Gösta Berlings saga* (1891; prosadikter om äfventyrligt värmländskt herrgårdslif på 1820-talet), där ej sällan den konstnärliga formen sprängdes; emellertid vann detta arbete en oerhörd popularitet både i Sverige och grannländerna och gjorde författarinnan med ett slag ryktbar.

Selma Lagerlöf är framför allt *sagoförtäljerska*, och liksom de gamla sagoberättarna älskar hon mest de omedelbara, osammansatta naturerna; hennes berättarkonst bäres af en optimistisk världsåskådning och en kärnfull religiositet. Hon har vunnit en europeisk läsekrets.

Lagerlöf. En herrgårdssägen

en skön hästlag)
 Det var Skänsmot slutet af trellitalet. På den liden-
 faucus i Upsala, ett högt, gult tvåvåningshus, som stod underligt
 ensam på en liten äng, långt borta i en utkant af staden. Det
 var ett rätt reusligt och ofrefligt hus, men det förskönades af
 den massa vitelvin, som växte där, och som på solsläta kräslor
 så högt uppför den gula väggen, att det ^{alldeles omslände} ~~lycktes möta~~ ~~kräslorna~~
 genom de tre fönstren i öfvervåningen.

I ett rum inna för ett af dessa inramade fönster såt en stu-
 dent och drack sitt morgonkaffe. Han var en lång, vacker Karl med
 ett fint utseende. Håret bar han högt uppstrukt ur pannan, det
 krusade sig vackert, och en lugg ville beständigt vända ned mot ögonen.
 Han var klädd i en bekväm och ledig dräkt, men var rätt elegant.

Han hade det fint i sitt rum, där fanns ^{en} god soffa, och stoppade
 stolar, stort skrifbord och präktiga bokhyllor, men nästan inga
 böcker.

I rummet hann han dricka sitt kaffe, Rom var student i en liten
 kammer. Det var en af helt annat slag, en liten, skuldertvårad Karl,
 sått och stark, full, med stort aurikla, tunn händer och grof hy.

"Du, Hebe, sade han, "jag är kommen för att tala ett obvarligt ord
 med dig."

"Har du råkat ut för något obehagligt?"

"Å nej, inte jag", ^{sade den andra,} "det är väl snarare dig det gäller". Han sått
 tygt en stund och såg ned. "Det är tusen så obehagligt att säga
 det."

Elfrida Andrée.

* 1841. † 1929.

Sveriges första kvinnliga organist, sedan K. M:t år 1861 förklarad kvinna berättigad att söka organistplats. Elfrida Andrée aflade äfven år 1860 fullständig telegrafistexamen, men kunde först år 1864 erhålla plats som e. o. assistent i telegrafverket, ty telegrafstyrelsen förklarade »att en dylik anställning af kvinnor icke är i allmänhet härstädes lämplig eller med telegrafverkets sanna fördel öfverensstämmande».

Ny opera: »Frithiofs saga», ett operaverk af organisten i Göteborg, fröken Elfrida Andrée, till text af fröken Selma Lagerlöf, på grundval af Tegnér's dikt, har i utdrag utförts i Konstnärsklubbens lokal i Stockholm. Konserten egde helt och hållet enskild karaktär, i det samtliga närvarande erhållit privat inbjudan att åhöra tonskapelsen. Bland dem märktes prins Carl, prinsessan Ingeborg, prins Eugen, Gunnar Wennerberg, Conrad Nordqvist, Sjögren, Stenhammar, kammarherre Burén samt ett stort antal personer ur hufvudstadens konstnärliga och litterära kretsar. De medverkande voro nästan alla amatörer, delvis från Göteborg, hvilka af intresse för arbetet rest upp för att utföra de viktigaste partierna. Så utfördes Kung Ring af notarien Erik Mellgren, Frithiof af d:r Ahlfors, Hilding och Helge af hr Sjöberg, en framstående Stockholmsbas, Ingeborg af fru Clarita Berg, Gautemi, Helges maka, af operasångerskan fru Dagmar Möller. Dessutom uppträdde en kör af Stockholmssångare. Tonsättarinnan ackompanjerade sjelf å piano.

Efteråt samlades de uppträdande och några vänner till en kollation för tonsättarinnan och textförfattarinnan.

Tidning för Musik och Teater
den 15 februari 1899.

Frithiofs saga.

Musik af: *Elfrida Andrée.*

Text af: *Selma Lagerlöf.*

Utarbetad på grundval af Tegnér's dikt och med delvis bibehållande af hans ord.

Ur andra tablån.

(Balders Hage. Landskapet från första akten, men alldeles förbränt. Löflösa träd och svedd mark. En rökig himmel. En röd sol sjunker sakta i vester.)

HILDING.

Säg har du hört, att Fritiof går i landsflykt?

INGEBORG.

Ack, kan du förstå hur han blifvit så ond,
Han som stått mitt hjärta så när',
Som fordom mig bar öfver stenig fors,
Som sökte mig blommor och bär,
Så ond, att han brände templet i grund
Och förödde vår lund,
Vår lund, hvilken var oss så kär?

FRITIOF.

Väna drottning, jag dig helsar!

INGEBORG.

Icke drottning, men en offrad djupt bedröfvad
kvinna.

FRITIOF.

Hvarför darra dina händer, då de hvila mellan
mina?

INGEBORG.

Mina händer darra därför, att jag fruktar för din
vrede. Ännu lik en kung du sutte i din stolta sal
på Framnäs, om du mött Beles dotter på lefnads-
vägen.

FRITIOF.

Det är osant, att du darrar under fruktan för
min vrede. Dina skygga blickar söka efter sot på
mina händer. Du fruktar att märka brandos, då
jag träder tätt intill dig. Vilddjurshammen under
skinnet letar du på varg i veum.

INGEBORG

(sårad, för sig)

Barndomsvän, som jag älskat så högt, när får
jag dig åter? Hjalte, skapad för Valhalls ära, när
bryter du din boja? — — —

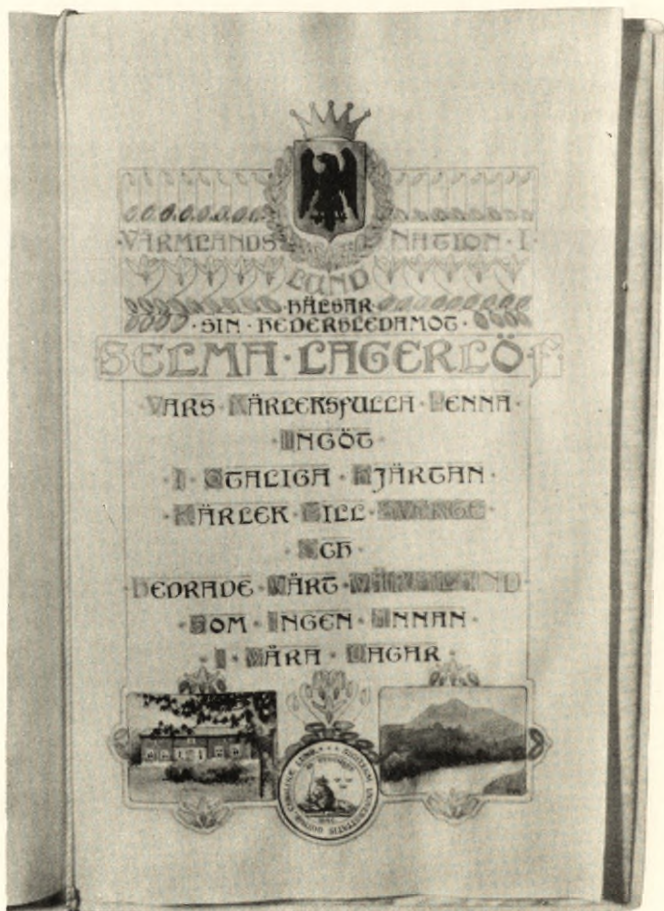

Omkring sekelskiftet.

i stånd att bedöma om böcker
na lämpa sig därför eller om
det vore klokt att ge ut en
så, men jag har lofvat komma
att fråga Er om förslaget är
värt att tänka på. Jag skulle
själf vara glad om jag kunde
bli förstådd af de mindre bildade
Klasserna -

Med många hälsningar
Er tillgifna
Selma Lagerlöf;

Bäste Herr Bonnier.

En af mina vänner, som
sysslar med välgörenhet och som
därför kommer mycket i berö-
ring med fattigt folk har
bedt mig laga ett antingen
Gösta Berling eller Pirakler-
na komma ut som folkbryp-
laga i små billiga häften, så
att hon skulle kunna skaffa
en nöjsam lektyr åt sina vän-
ner. Jag är ej på något sätt

Kallelsen till hedersledamot i Värmlands nation.

Hur idén till "Jerusalem" föddes.

Folket i Nås.

Till Jerusalem! Ett fyrtiotal personer i Nås, barn inberäknade, hafva på kallelse af en deras lärare, f. d. sjömannen Larsson, nu boende i Chicago, Norra Amerika, börjat göra sig i ordning för — den sista färden. Resans mål är hvarken mer eller mindre än Jerusalem.

Allt hvad de ega och hafva säljes med en brådska som gällde det lifvet, och de påstå, att Kristus snart skall nedstiga i Jerusalem och hämta dem, ty det har Larsson sagt, och ve den som tviflar! Öfver de kvarvarande skall Gud låta regna eld och svafvel såsom fordom öfver Sodom och Gomorrha, och de af deras samfund, som uttalat betänkligheter öfver följderna af resan, skola förvandlas till saltstoder.

Ordern kom förra veckan och de vänta hvarje dag på ny kallelse att gifva sig i väg.

Somliga utaf dem äro välbergade och dessa få väl hjälpa de mindre bemedlade.

Jerusalemsfarare. Under ledning af en kristen jude, Jacob Elihu, och en f. d. sjöman Larsson från Göteborg anträdde den 23 dennes från Nås resan till Göteborg för vidare befordran till Jerusalem af 4 hemmansegare med

hustrur och 16 barn, hvarjämte en af hemmansegarna medförde sin svärmor. Vidare en hemmansegarenska med 5 barn, 3 landbondesöner och 3 ogifta kvinnor. Tillsammans således 37 personer, hemmahörande i Hjulbäcks, Svedens, Utankyrka, Kvarnässets och Gärde byar.

För att skjutsa hela skaran från Nås till Vansbro erfordrades 12 hästar.

Hvilka okända öden de gå till mötes, får väl framtiden utvisa. På förfrågan, hvad de skola uträtta i Jerusalem, erhöles alltid det svar, att därom drager Gud försorg. Han får göra med dem, huru han vill.

Olof Henrik Larsson.

Olof Henrik Larsson var född i Uddevalla 1842, gick tidigt till sjöss och aflade så småningom kaptensexamen. På sin första resa som kapten greps han af religiös väckelse och ägnade sig därefter åt människors omvändelse. Han bildade en församling i Chicago efter kommunistiska principer. Reste öfver till Dalarna och predikade under stor uppståndelse sitt stränga evangelium om luttring och bot och den yttersta dagen. Återvände till Chicago, där han kom i beröring med mrs Anna Spaffords Jerusalemsrörelse. Han påverkade sin församling i Nås att vandra densamma vägen och den 14 juli 1896 bröto 37 pilgrimer upp från Nås, hvarifrån färden gick till Göteborg och vidare öfver Antwerpen till Jaffa och Jerusalem.

Med Selma Lagerlöf i Dalarne.

Ett illustrerat kapitel ur Jerusalem I, »Hos skolmästarns.

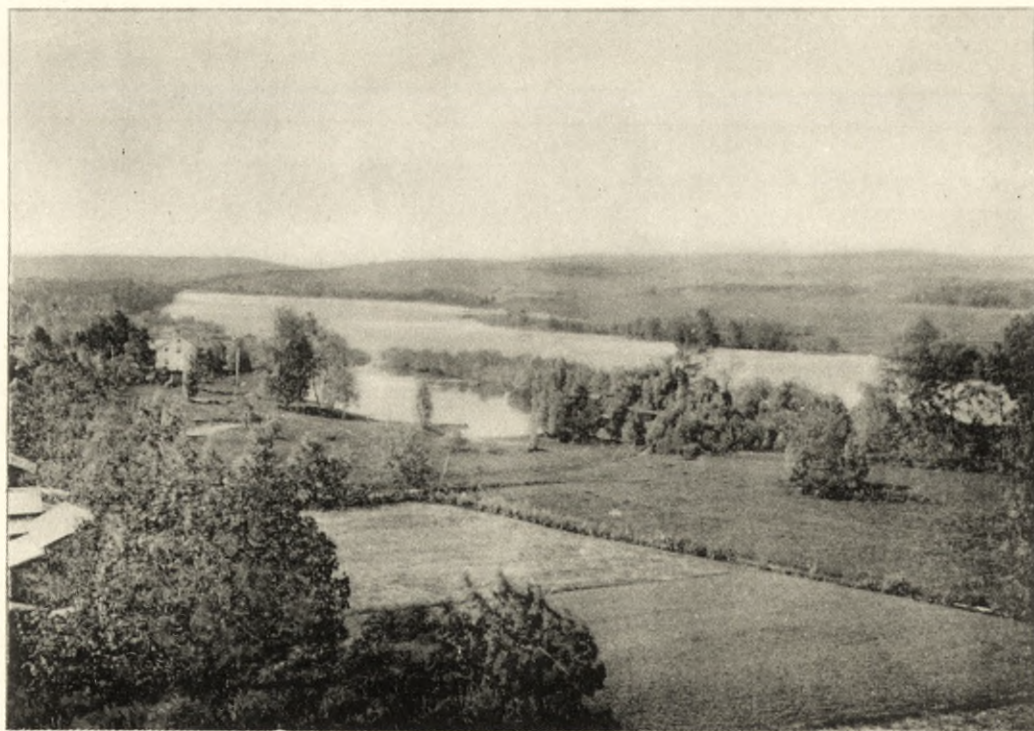
»En lång stund hade hon fått leka i ro för sig själf, hvarken far eller mor hade stört henne. Hon satt på golvet och ordnade och byggde med sina trästumpar och glasbitar. — Hon hade stort arbete för handen, hon, därborta i sin vrå. Höll på med ingenting mindre än att skapa till en hel socken. Hela hemsocknen skulle hon bygga upp med både kyrka och skolhus. Älfvén och bron skulle vara med, de också, hon ville göra det riktigt fullständigt.»

NÅS KYRKUBY.

»Hela hemsocknen skulle hon bygga upp med både kyrka och skolhus.»

DALÄLFVEN.

»Dalälven, som flöt bred och präktig genom socknen, hade hon däremot kunnat lägga ut riktigt tydligt med en lång, smal glasbit. Hon tyckte att det var riktigt vackert.»

SKOLHUSET.

»Hon måste ha mycken plats för skolan. Den skulle resa sig på älfstranden, ett väldigt hvitt tvåvåningshus med stor trädgård omkring och hög flaggstång på gården.»

KYRKAN.

»Till sist låg hela kyrkbyn där med sina hvita och röda hus inbäddade i grönt.»

»Flickan hade för länge sedan sin socken färdig. Hon hade till och med redan förstört den och börjat med ett nytt företag:

'Om bara kyrkoherden hade kommit en liten stund förut!' sade barnet. 'Jag hade en så vacker socken med både kyrka och skolhus.'

'Nä, var har du dem nu då?'

'Jo, nu har jag förstört socknen, nu håller jag på att bygga upp ett Jerusalem och — — —'

'Hvad säger du?' afbröt prästen. 'Säger du, att du har förstört socknen för att bygga ett Jerusalem?'

'Ja', sade Gertrud, 'det var en så vacker socken, men vi läste om Jerusalem i skolan i går, och nu har jag förstört socknen för att bygga ett Jerusalem.'»

Med Selma Lagerlöf i Jerusalem.

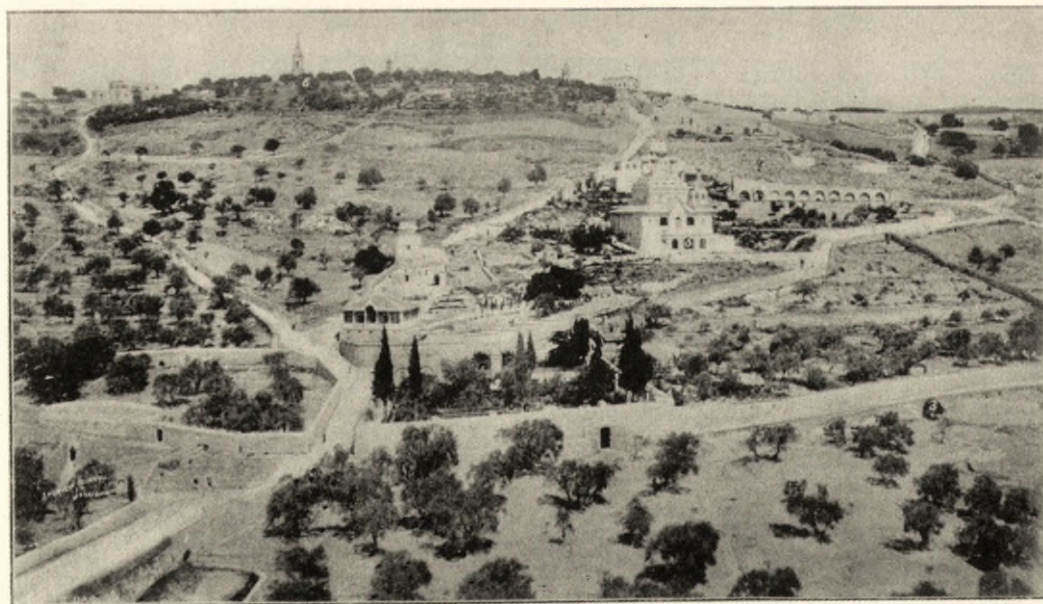
Ett illustrerat kapitel ur Jerusalem II, »Korsbäraren».

»Under alla de år, som den Gordonska kolonien hade funnits i Jerusalem, hade hvarje dag på den heliga stadens gator visat sig en man, som släpade på ett tungt och klumpigt träkors. Han talade till ingen, och ingen talade till honom. Ingen visste om mannen var en sinnesrubbad, som hade fått den föreställningen, att han var Kristus, eller om han endast var en fattig pilgrim, som fullgjorde en botöfning.»

»Hvarje morgon, då solen gick upp, steg han ut på berget och såg ned på Jerusalem.»

OLJOBERGET.

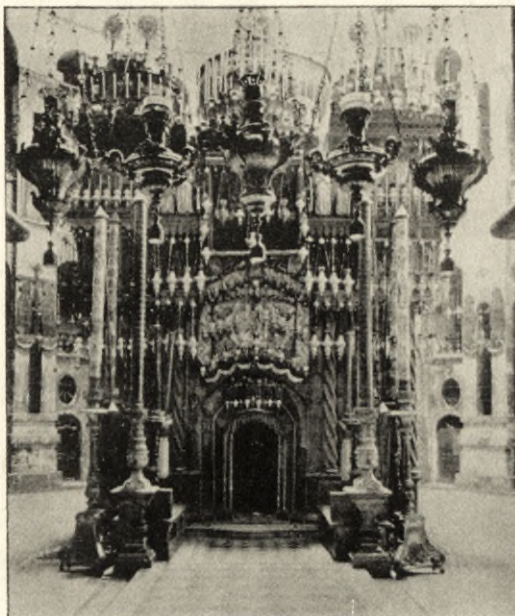

(1) Landsvägsbron öfver *Kidrons bäck*. (2) *Getsemane örtagård*. (3) Landsvägen till *Feriko*. (4) Judisk begrafningsplats. (5) Ryska kyrkan, hvars tornknoppar äro guldbeslagna. (6) Ryska tornet.

»Han släpade sin tunga börda mellan vingårdar och olivplanteringar ända tills han nådde den höga muren, som omgaf *Getsemane örtagård*.»

DEN HELIGA GRAFVEN.

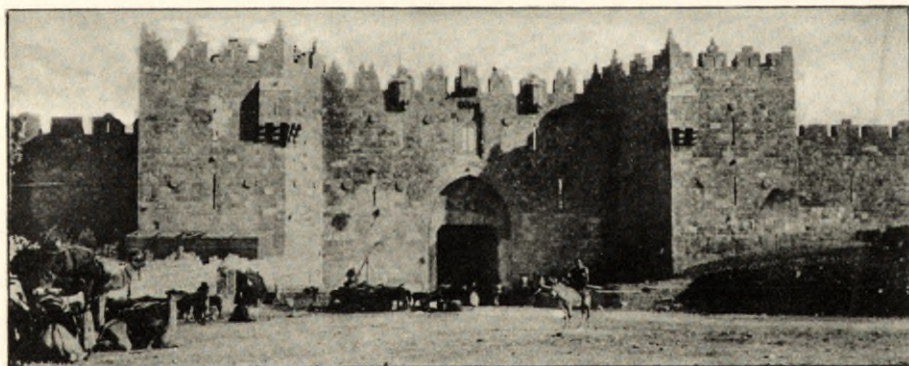

DEN HELIGA GRAFVENS KYRKA.

»Så snart han varseblef den tungt gråa fasaden, vände han sig bort och flydde!»

DAMASKUSPORTEN.

»En vacker dag i augusti hade korsbäraren gått ut genom Damaskusporten.»

KOLONIEN.

»De gordonska kolonisterna funno det väldiga korset ligga på trappan framför deras hus.»

»Men korsbäraren skyndade inte sin väg. Han gick i stället än närmare huset. Han lyfte korset af skuldran och stödde det mot väggen, och likaledes tog han törnekronan af hufvudet och hängde den på ena korsarmen. Då dalbönderna förstodo, att han hade lämnat sin börda utanför deras hem, sade de inte ett ord. Men några tryckte hårdt händerna på dem, och ett par fingo tårarna i ögonen. Det kom en ljusning öfver de flesta ansikten, som nästan gjorde dem vackra. De hade fått svar på sina frågor. Det var inte för att dö och inte för att lefva, utan endast och allenast för att bära Kristi kors, som de voro hitkomna. Det var det enda de behöfde veta.»

De gordonska kolonisterna i Jerusalem.

Jerusalems författarinna (1902).

I dag har utkommit på **Albert Bonniers** förlag:

Andra upplagan

(7:e—10:e tusendet)

af

Selma Lagerlöfs

nya bok

Jerusalem.

I. I Dalarne.

4 kr., inb. 5: 50.

✂ **Julens obestridligt främsta bok.**

✂ **»Ett kvinnligt storverk.»**

(Nya Dagl. Alleh.)

✂ **»En mäktig bok — ömsom vek, ömsom sublim, ömsom humorietisk.»**

(Handelstidningen.)

✂ **»Skrifven med ädel enkelhet.»**

(C. D. af Wirsén.)

✂ **»När långt öfver Gösta Berling.»**

(Dagens Nyheter.)

✂ **Selma Lagerlöf har aldrig nått högre. — Här gäller verkligen den så ofta missbrukade värderingen »Skald af guds nåde».**

(791)

(O. Levertin i Sv. Dagbladet.)

Ingnarssönerna
af
Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöf sommaren 1900 med manuskriptet till Jerusalem under armen bredvid Karl Warburgs lilla dotter Maud. Fotograferad af Sophie Elkan.

Det var en ung Karl, som gick och plöjde sin trädgård en sommarmorgon. Solen sken ljufvligt, gräset var nött af dagg, och luften var så frisk, så att det kan i unga ord beskrivas. Hästarerna voro smäta yru af morgonluften och drogo fram ploget som på lek. De hade en helt annan lunk än den vauliga, kärle fick nära nog springa för att kunna följa dem.

Jorden, som vävdes upp af ploget, så låg svartbrun och sken af fukt och fetma, och han, som gick och plöjde ^{gick och} glädde sig åt att snart få så råg där. Han tänkte för sig själf. Hur kan det vara, att jag skuslons gör mig så svåra bekymmer och tycker, att det är tungt att lefa? Kan det behövas något mer än solken, och vackert väder för att vara såll som ett Guds barn i himmelen?"

Det var en lång, gauska bred dal, som var ritat af en massa gula och gulgröna sädesfält samt dessutom af ~~regalagmu~~ klöfervallar, af blommande potatisland och af små, blå-blommiga linväkrar, som öfversväfvades af en ofantlig mängd hvita fjärilar. Och liksom för att göra allt fullkomligt, reste sig mist på dalbotten en märkelig, gammal bongård med många grå uthus och ^{stort} ~~st.~~

Ur originalmanuskriptet till »Jerusalem I».

Målning af Carl Larsson 1902.

Nationalmuseum.

Liksom det gångna decenniet gifvit oss vissheten om okända fyndigheter af dyrbar metall i den svenska jordens sköte, har hon bibringat oss ett lefvande bevis på själfva den svenska markens outtömliga poetiska rikedomar. Naturligtvis visste man detta förut, men hon har uppenbarat det med den mest oemotsägliga och genialiska instinkt. Därför är det också vi hålla henne, moder Sveas egen guddotter, särskildt kär.

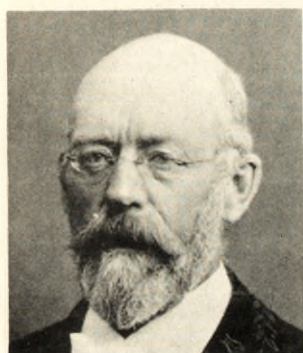
Oscar Leverlin.

Svenska akademimens guldmedalj 1904.

SVENSKA AKADEMIENS STORA GULDMEALJ

Claës Annerstedt.

Akademiens direktör, herr Annerstedt:

Akademien, som i flydda dagar haft glädjen att ägna sitt erkännande åt Fredrika Bremers och Emilie Flygare-Carléns litterära verksamhet, har detta år beslutit att på enahanda sätt, nämligen genom sin stora medalj i guld, hembära sin gård af uppskattning åt en nutida svensk författarinna, Selma Lagerlöf, med afseende fäst å den fantasirikedom, idealitet i uppfattning samt fängslande framställningsförmåga, som uppenbara sig i så många af hennes både inom och utanför Sveriges gränser högt värderade arbeten.

Boknyheter för 1904.

Illustrerad af Albert Edelfeldt.

Nils Holgerssons underbara resa.

Nu får jag tala om hur märkvärdigt det föll sig, att just det året, då Nils Holgersson for omkring med vildgässen, var det en människa, som gick och tänkte på att skriva en bok om Sverige, som skulle passa för barn att läsa i skolorna. Hon hade tänkt på detta från jultiden ända till hösten, men hon hade inte fått en rad skriven på boken, och till sist hade hon blivit så trött vid alltsammans, att hon sade till sig själv: »Det här duger du inte till. Sätt dig ner och dikta sagor och berättelser, som du brukar, och låt en annan skriva denna boken, som måste vara lärorik och allvarlig, och där det inte får finnas ett osant ord!»

Från en liten Nils Holgerssonsbeundrare.

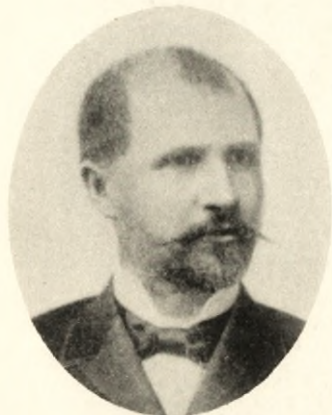
Lilla fröken Lagerlöf!

Tack för boken om Nils Holgersson, som jag nu har läst och jag tyckte så att den var mycket rolig. Bäst tyckte jag om när lille Nils Holgersson blev förvandlad till bonke, om dansen på kullstäng, om Vineta och om råvarna med i Helvetstället och då han styrde boken på dem och när bronstecken så rang efter honom. Har inte vildgässen varit förbi Skarp med Tummetott? För aldrig Nils Holgersson sin sko igen? Jag undrar mycket, när andra boken kommer. Det står på den föregående boken att den kommer nu denna våren. Jag sitter ensam här och skriver brevet. Min lille bror sover och mamma och min systas hovar gått och följt pappa bort. Jag tackar ännu en gång för boken om Nils Holgersson.

Hemming Bruce.

Hur Nils Holgersson kom till.

Alfred Dalin.

Lärare och lärarinnor, som tänkt över sitt arbete, dess betingelser och verkningar, ha känt bristen på lämplig läsning för 9—11-åringarna som en stor olycka för de svenska barnen: de ha gått miste om ett av barns största och bästa glädjeämnen.

Den, som skriver dessa rader, kände redan i mitten på 1880-talet, att vi svenskar måste ha en sådan bok. Men huru skulle den erhållas?

Frågan om en ny läsebok uppfördes på Sveriges allmänna folkskolläraforenings program. Många väntade, att arbetet skulle kunna utföras genom en kunglig kommitté. Denna kom, gjorde ett mödosamt och omfattande arbete, vars resultat dock visade, att den bok, vi behöva, ej kan på den vägen vinnas. Men behövde detta bevisas? Kan en bra bok, särskilt av detta slag, göras av en kommitté? Nu är man kanske villig att förneka det.

Varför kan den ej göras av en kommitté? Jo, en läsebok för denna ålder måste i första rummet vända sig till barnets undermedvetna liv och dess fantasi. Detta innebär, att det måste vara ett konstverk av en diktande konstnär. Detta är läseboksprogrammets huvudpunkt. Gå på sidan om den, och försöket misslyckas. Den, som åtar sig uppgiften, kan ta råd och

upplysningar från fackmän av olika slag, men han måste ha skaparekraft, och denna måste finnas i hans eget inre.

Då romantikens vindar ånyo började fylla den svenska prosadiktningens segel, gladdé mig detta mycket ej blott som människa utan kanske ännu mer som skolman. Jag hoppades, att våra barns behov skulle bli fyllt. Det blev snart tydligt på vem man borde hoppas. En författarinna, som själv varit lärarinna, grep med sina sagomättade dikter om svensk natur och svenskt liv allas hjärtan. Det måste vara hon, som skulle giva det, som barnasinnena i Sverige längtade efter.

På nyåret 1902 visade jag den så uppgjorda planen för Fridtjuv Berg. I läseboksfrågan liksom i så många andra hade han framfört bärande tankar, och vi hade båda under en lång följd av år talat och skrivit om en ny läsebok, så att vi kände väl varandras tankar. Jag hade den tillfredsställelsen, att han gillade, vad jag gjort, och delade min glädje över, att vi fått Selma Lagerlöf att skriva första delen. Plan till en historisk del avhandlades samtidigt.

Vid ett personligt besök, som jag gjorde hos författarinnan, undertecknades en överenskommelse om arbetets utförande.

Centralstyrelsen, inom vilken vi omtalade våra förehavanden, anmodade oss samtidigt att söka föra verket till slut.

Den grundritning till arbetet, som sålunda uppgjordes i slutet av 1901 och början av 1902, har i allt väsentligt blivit följd. Insamling av material påbörjades genast. Litteraturen om vårt land genomplöjdes, och personer i olika landsändar vidtalades att meddela sagor, sägner och karaktéristiska drag ur det nutida livet, som ej förut varit i bokytryck.

Sedan författarinnan avslutat ett annat av sina arbeten, över-

Valborg Olander.

lämnades vad som inkommit till henne. Genom resor och egna undersökningar blev detta av henne kompletterat.

Alfred Dalin.
1906

Det var undertecknad, som för sju år sedan först till Selma Lagerlöf framförde en muntlig förfrågan från herr Alfred Dalin, om hon ville åtaga sig att skriva för en ny folkskolans läsebok. Hon gav efter mycken tvekan sitt samtycke. Visserligen skulle hon gärna vilja lämna något annat efter sig än romaner, sade hon, men uppgiften syntes henne alltför ansvarsfull.

Selma Lagerlöf gjorde emellertid ett uttryckligt förbehåll, nämligen att hon ville vara ensam om arbetet. Inget kommittéarbete finge det vara. Så småningom klarnade planen för henne, nämligen att hon ville ensam skriva om *Sveriges natur* och *Sveriges djur* en bok, som alltså skulle på sätt och vis motsvara den geografiska och naturhistoriska avdelningen i den gamla läseboken. »Först böra barnen», menade Selma Lagerlöf, »lära sig känna och älska det land, som de bebo; sedan skola de få veta de öden, som det har gått igenom.»

Valborg Olander
1908.

För och emot Nils Holgerssons

Frans von Schéele.

Så är den nu äntligen utkommen den bok, som Sveriges största författarinna lovat skriva åt de svenska skolbarnen!

Hava de stora förväntningar, med vilka detta arbete motsetts, gått i uppfyllelse, vad den nu utkomna delen angår? Ingen lär väl på allvar kunna förneka, att de djärvaste förhoppningar blivit uppfyllda, ja, överträffade. — — — Om en sådan bok skriver man ej en bokanmälan som om andra. Inför den måste kritiken blygt draga sig tillbaka. Man mästrar ej mästare!

Jag vill därför ej diskutera frågan, om nyheten med verbens pluralisformer i samtalen är ett riktigt grepp eller icke. — — — Eller göra någon annan anmärkning, som måste förefalla småaktig, då boken i dess helhet blott är ägnad att fylla mig med vördnad och tacksamhet.

Låt barnen först i fantasien se landskapen från det fågelperspektiv, som Selma Lagerlöf erbjuder dem, och kom först sedan med kartor och ritningar på svarta tavlan. Förklara vid geografifektionen t. ex. Selma Lagerlöfs skildring av Blekinge under bilden av en trappa, så att icke något av barnen till äventyrs tror det vara en verklig trappa. Men förstör ej det omedelbara intrycket av denna mästerliga liknelse genom att vid barnens första

läsning därav inflicka en sådan prosaisk anmärkning. — Ja, men om de så få en felaktig föreställning? — Man får ej glömma, att fantasien är vår enda egentliga produktiva själskraft, att det är den ensam, som har förmåga till nydaningar i vårt inre. — Intet stort och intet nytt åstadkommes av oss människor utan en bärande fantasi. Denna gudagåva måste därför, även den, övas i skolan — på ett helt annat sätt, än hittills varit vanligt. Och därtill har nu Selma Lagerlöf skänkt våra barndomsskolor ett medel, som ni må se till att vi andra rätt använda.

Frans von Schéele.

★

Med den stolthet och tillfredsställelse, som är den gode arbetarens bästa lön, kan Selma Lagerlöf i dessa dagar se tillbaka på det värv, som hon till de svenska barnens glädje och båtнад åtog sig. Andra delen av »Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige» går i dessa dagar ut över landet, digrare till omfånget, vackrare till utstyrseln än den första, och i fråga om konstnärlig halt och pedagogiska förtjänster fullt jämförlig med sin föregångare. — — — De fåvitska, som skulle velat se »Nils Holgersson», befriad från sagoelementen, ha aldrig drömt om inbill-

Fredrik Böök.

Gurli Linder.

ningens betydelse för verklighetsanammelsen, för världsbildens uppkomst. Det är sagostilen, som ger »Nils Holgersson» dess koncentrerade rikedom, som tränger samman alla dessa bilder och tavlor och skildringar till en essens av svensk natur och svenskt liv. — Naturligtvis finns det i ett så väldigt arbete som »Nils Holgersson» partier, som icke stå i jämnhöjd med det bästa, och på åtskilliga punkter i denna del lika väl som i den första skönjer man en mattare och tröttare puls. Men man får icke glömma, att ur rent konstnärliga synpunkter får »Nils Holgersson» som helhet icke ses; den är en läsebok, som sådan är den lysande, och den har ställen, där den når den stora diktens skönhet och djup. — — — För otaliga små och för otaliga stora skall hon stå som den goda och rika givarrinnan, den sagorika sagoförtäljerskan om livets villkor och verklighetens värld, om inbillningens ilande äventyrsflykt över Sveriges land.

Fredrik Böök.

★

Ett Sverge-epos.

»Det händer ibland att man råkar på ett bygge som har blivit så stort tilltaget från början att ägaren aldrig lyckats få det fär-

underbara resa genom Sverige.

digt», säger Selma Lagerlöf när hon förtäljer om Kolmården. »Byggmästaren har tröttnat och gått ifrån arbetet...» Ett sådant där ståtligt planerat, monumentalt bygge var det Selma Lagerlöf i begynnelseboken om Nils Holgerssons underbara färd gav oss att skåda i dess första resning. Skulle hon mäktat föra det bygget till slut eller skulle det komma att stå där, visserligen storslaget och imponerande, men ofullbordat?

Men Selma Lagerlöf tröttnade ej. Och nu reser det sig fullbordat i enastående arkitektonisk skönhet. Den anspråkslösa lärarinnan i den lilla landsortsstaden är nu vorden allas vår. Klassen som nu glöder av intresse, äro Sverges barn, de som generation efter generation skola ha Sverges framtid i sin hand, och deras lärarinna Selma Lagerlöf skall finnas så länge svensk stämman ljuder och så vitt som svensk kultur når.

Gurli Linder.

★

Några kritiska anmärkningar.

Författarinnan har alltså försökt att förena en sagbok och en lärobok. Hon har otvivelaktigt länkt sig att en fantasirik skildring skulle tilltala barnens sinnen, göra läsningen roligare

Einar Lönnberg.

för dem och underlätta hågkomsten av det lästa.

Hur skall det ej surra runt i deras arma skallar, då de ideligen få höra detta tröskat: »detta är *saga*, detta är *sanning*». Den metoden torde väl alla inse vara förkastlig.

Skola djuren begåvas med tal-förmåga, höra de få giva uttryck åt sin egen biologiska uppfattning.

Författarinnan har valt vildgäss till så att säga huvudpersoner i boken. Det valet är visst ej oävet, men det kan misstänkas, att hon ej sett vildgäss på närmare håll. Hade hon gjort det, skulle hon troligen ej givit en sådan beskrivning på dessa fåglars fötter som hon gjort, eller lämnat den uppgiften, att deras ögon »voro gula och lyste». Det hör väl till »sagan», liksom ock att »Smirre räva» sprang från landskap till landskap så ledigt och lätt, till och med fortare än gässen flögo. Skulle detta dock ej kunna tänkas vara missledande? Men ändå barockare är det att låta vildgässen en gång »slå ner på en balkong». En annan gång på ett kyrktorn etc. Ej en bit bättre är det, då förf. låter gässen flyga fram och tillbaka inne i en tät skog. Allt detta är en ren orimlighet.

Vidare får man läsa att kronhjärtarna uppträda med »mångtaggiga horn». Och vid det »lek-möte» som är av förf. bestämt till den 29 mars, hjörtarna visade sin »stridslek».

Nu är det litet otur med den skildringen. Det är nämligen så, att »vårens eld brinner» för hjörtarna om hösten, och den 29 mars ha de fällt sina horn m. m. m. m.

En annan sak i samband med skildringen från Tåkern torde ock vara förtjänt att framhållas,

Det är ju möjligt, att av en eller annan tjuvskytte där bedrives, men att tillvita befolkningen vid denna sjö ett så ohöjligt fräckt och systematiskt jagande av änder på förbjuden tid, det är väl ändå för mycket och kan ej verka gott. Den bristande kunskapen är i och för sig ej föremål för något klander från min sida, men det kan ej undgå att väcka min förvåning, att hon hyst så stor tilltro till sig själv, att hon vågat sig på att skriva en läsebok angående ämnen, i vilka hon är så litet hemma. Detta visar en ringaktning av vetande och vetenskap, som ej gör något gott intryck. Barn ha ett känsligt sinne. Om de finna, att en deras läsebok handskas lättvindigt med sanningen, kunna de lätt nog själva få en beklaglig ringaktning för sanningen, som sedan kan medföra olyckliga följder för framtiden.

Stockholm den 8 mars 1907.

Einar Lönnberg.

★

Selma Lagerlöfs »Nils Holgerssons underbara resa» är inte någon barnbok. Den är för rörig och har för långsökta bilder för att barnen skola fatta dess innehåll. Boken vimlar så av osannolikheter — ej minst på grund av att författarinnan så föga känner

J. L. Saxon.

till naturlivet — att så skarpa realister som barnen mer än väl skola märka det.

Hela idén med att en enda människa skall skriva om hela landet är förfelad. Ingen känner folksjälens finaste strängar utanför sin egen provins — det är härpå den moderna folklivsskildringen är byggd.

Vad är nu denne Nils Holgersson för en? Å, han är det värsta hopjox av karaktärsteckning. Stundom är han ett monstrum av elakhet, i trots av att han har så präktiga föräldrar. (Selma Lagerlöf har här samma brist på blick för barnpsykologien som många andra, vilka själva ej haft barn.) — Vad är det för moral han lär våra barn? Jo, att man skall göra det goda för — belöningens skull. Hon uppmuntrar någonting så avskyvärt och för barnen så frestande som öknamnsgivandet. Sverges bäste konung, Karl XI, får heta »Långläpp».

Boken inledes med en psalm och med en dikt, som slutar med att vi skola vara beredda att med glädje »dö för att försvara» vårt fosterland. Det vill med andra ord säga, att författarinnan vill ge en slängkyss åt prästerna och en slängkyss åt knektarne innan skådespelet börjas.

Faktum är att »Nils Holgerssons underbara resa» är en litterärt som pedagogiskt svag bok, som får leva på kritiklösheten och på att den tjänar det fåtal, som med folkskolan som maktmedel vill härska över folkets barn, genom att hålla dessa nere på en låg kulturnivå.

J. L. Saxon.

Carl Kastman.

Albert Engström.

Nils Holgersson.

Det är alldeles oriktigt att underskatta professor Einar Lönnbergs kritik av doktor Selma Lagerlöfs zoologiska misstag. De äro nämligen av den art, att var och en som intresserar sig för och äger någon kunskap om djurlivet, måste anse dem bero på bristande kännedom om levnadssättet hos de djur hon begagnar sig av för att föra sitt stort anlagda arbete till slut. De zoologiska misstagen här äro icke *nödvändiga* ty de ha intet av den gudomliga fantasiens överlägsna flykt över sig och bidra ej till höjandet av bokens litterära värde. Men doktor Selma Lagerlöfs zoologiska missgrepp ha precis samma skaldiskt värde, som en rad ur en dikt av en nyss bortgången, högt värderad och avhållen författare.

Den löd:

»Kring håtens toft i lek delfiner
skalkas».

Han var icke sjöman.

Albert Engström.

★

Bör nu icke skolan göra vad den kan, för att lämna ifrån sig alumner, som fått vänja sig att sysselsätta sig även med sådan läsning, som kräver tankeansträngning för att komma till klar uppfattning av innehållet, och som lärt sig att tycka om att läsa även sådant? Eller skall skolan

på de timmar, som äro anslagna till läsning sysselsätta barnen endast med sådant, som tilltalar deras känsla och fantasi, som förekommer dem lustigt och därigenom lägger grund till den övermåttan stora benägenheten för nöjesläsning, över vilken man med rätta klagar.

Av vad vi här ovan framställt torde framgå, att vi ej anse Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige som lämplig läsebok i egentliga folkskolans första och andra klasser, om läseboken fortfarande skall ha den ställning vid undervisningen i modersmålet som den hittills haft, och som den enligt framstående pedagogers mening bör hava.

Carl Kastman.

★

Vad är meningen med den obesvärade vårdslösheten i fråga om verbens böjning? — Vi kom — de sprang — I flög — vad är det för ett språk? Är det meningen att barnen skola inlära ett sådant skriftspråk? Ja, skall undervisningen i svenska språket gå i den riktningen, då komma Sveriges barn snart nog att både tala och skriva mesopotamska.

Summa summarum: Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige är liksom Hans Christian Andersens sagor långt mer en bok för de äldre än för barn.

Karl Gasslander.

Karl Gasslander.

Nils Holgersson,
tecknad av
Bertil Lybeck.

Kallelsen till heders-
ledamot i Sveriges all-
männa folkskollärare-
förening.

TELEGRAM.

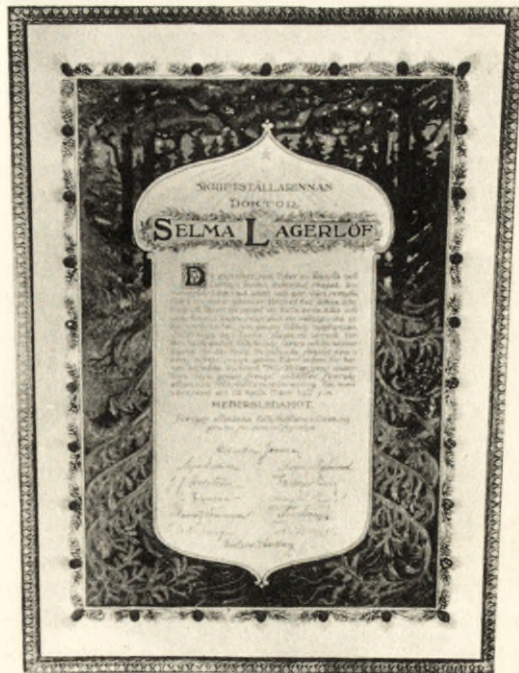
Fröken Selma Lagerlöf. Falun.

»För alla impulser i human anda, Ni givit Sverges ungdom i Nils Holgerssons underbara resa, anhåller Nordiska djurskyddsföreningens styrelse få betyga Eder sin tacksamhet och varma erkänsla.»

Nordiska djurskyddsföreningen
Styrelsen.

Nils Holgerssons underbara äventyr. I tidningarna ha de senaste dagarna lämnats romantiska skildringar av hur den celebra författarinnan till Nils Holgerssons underbara resa påträffat en verklig liten Nils Holgersson, som hon tagit sig an. I Enköping bor en skraddare som heter Holgersson. Han lever i ganska knappa omständigheter, vilka icke förbättrats därav att stugan småningom blivit full med barn. Ett av barnen heter Nils, som nu snart är 6 år gammal. Detta kom till författarinnans öron och hon beslöt sig för att göra något för gossen. En dag berättade hon historien vid en sammankomst i Falu kvinnliga rösträttsförening, och då erbjöd sig en ung dam, som bor på sin egendom strax utom staden att ta gossen till sig för någon tid. Erbjudandet antogs och nu befinner sig gossen där i högönskelig välmåga.

Dagens Nyheter 31/8 1907.

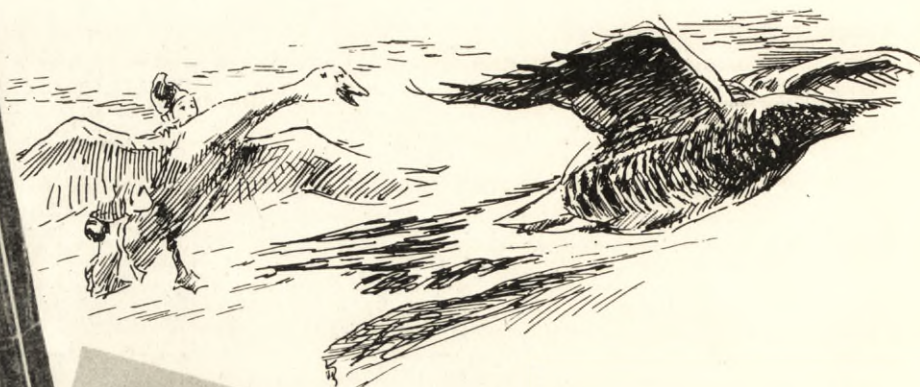

Nils Holgerssons underbara resa

Sverige.

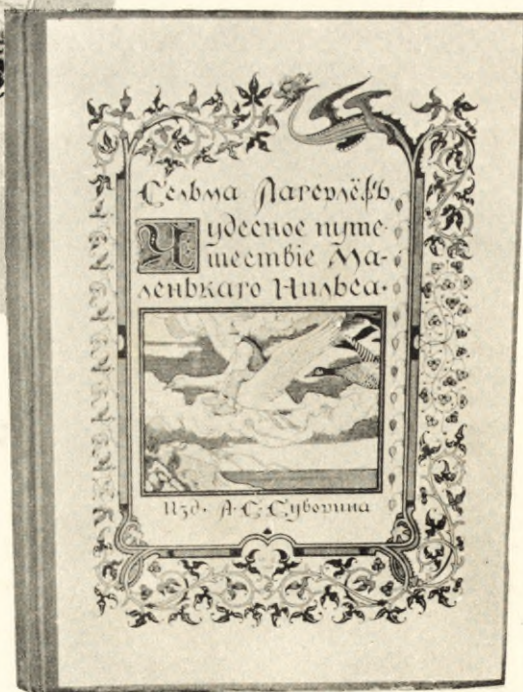
Frankrike.

Danmark.

Ryssland.

Tjeckoslovakiet.

e tak
tával
omy-
sáko-
o, že
padl

olep-
ostat
m se
z ve-
ani

lkém hřbetě mezi dvěma mávajícími křídly. Mu-
ytiti hluboko v peří a prachu, aby nepřepadl do-

genom olika länder och språk.

could not make himself
been transformed into
anything but a dream
thought he. "If I wait a

Amerika.

Rumänien.

Tyskland.

Japan.

Norge.

Vi
kam
dens
Me
jorde
tepp
«H
Ha
avlar
Inger
«H
sa gt
Mei
og en
Da
jorde
skjøn
lysegt
som v
De gt
sist s
var t
som v
står j
vinter
tørre,

der på den glatte ryggen mellem de to vingene som svingte op og ned. Han måtte ta godt tak med begge hendene dvøt ned

SÄLLSKAPSSPELET.

TILL NYTTA OCH NÖJE.

NILS HOLGERSSONS

Med vederbörligt tillstånd
utgivet

UNDERBARA RESA.

efter D:r Selma Lagerlöfs
läsebok.

Nils Holgersson på vykort.

Förlag Eskil Holm, med utgivningsrätt av författarinnan.

Återköpet av Mårbacka 1907.

D:r Selma Lagerlöf har för obekant pris inköpt Mårbacka. I köpet ingår endast boningshus och trädgård.

Nytt tidningsföretag.

Ett konsortium, varibland märkes d:r Selma Lagerlöf, har i dagarna startat en familjetidning med namnet »Den svenska familj-journalen», vars innehåll skall bli av genomgående svensk karaktär.

Blänkare.

Den nya svenska familjjournalen, för vilken Selma Lagerlöf lär vara en av stödjepelarna — hennes namn står också först på listan av medarbetare — har bland sina reformationsmedel sprit och tobaksannonser samt en skytteavdelning, redigerad av en löjtnant. Tror någon, att man på den vägen skall kunna utrota farlig lektyr såsom Såningsmannen och dylikt?

Såningsmannen 15 febr. 1908.

Sjösättning.

»Selma Lagerlöf», den nya båt, som skall trafikera Frykensäarna, sjösattes i går i Torsby. Skrov och maskiner äro tillverkade av Karlstads mek. verkstad och inredningen i övrigt utföres av Karl Bomans snickerifabrik i Torsby. »Selma Lagerlöf» skall nästa vår börja sina turer å Fryken.

Värmlands Dagblad 13 oktober 1907.

Den Svenska Familjjournalen har ställt sig den uppgiften före, att söka bli en god svensk familjetidning på bredaste basis. Den vill söka höja den allmänna smakriktningen och den vill söka bringa vårt folks breda lager i kontakt med vad svensk litteratur och konst har att bjuda som bäst.

De bästa svenska författare komma att medarbeta på det skönlitterära området i detsamma.

Vi nämna bland dessa för de närmaste numren Selma Lagerlöf, Gustaf af Geijerstam, Gustaf Janson, Ossian-Nilsson, Bo Bergman, Anna Wahlenberg, Bernhard Risberg, Gustaf Ullman, Ernst Didring, Algot Ruhe, Hugo Öberg m. fl.

Eget hem i Falun 1907.

Fastighetsköp. Författarinnan fröken Selma Lagerlöf har för obekant pris inköpt f. d. bergmästaren G. L. Wetterdahls gård på Kyrkbacken vid Falun. Det är hennes avsikt att öka ut och bygga om den för att erhålla ett större arbetsrum och utrymme för bibliotek, för sällskaps- och gästrum.

Selma Lagerlöf i kretsen av sina anhöriga.

Fr. v.: Fru Lagerlöf (S. L:s mor), Märta Lagerlöf, Henrik Ahlgren, Doktor Selma Lagerlöf, Doktor D. Lagerlöf, Fröken Helena Ahlgren, Fru Gerda Ahlgren, Ivar Ahlgren, Doktorinnan Elin Lagerlöf, Fru Julia Ekman, Jägmästare J. Ahlgren, Fröken Lina Ekman, Artisten K. Wallroth.

Hedersdoktor Selma Lagerlöf.

Processionen från Uppsala domkyrka på väg till Universitetet den 29 april 1907.

Om Nobelpriset i litteratur.

(Ur Dagens Nyheters enquête om Nobelpriset december 1907.)

Det bör framhållas att den svenska litteraturen står ofantligt högt för närvarande. Få länder ha en sådan litterär blomstring. Det erkänner man också i utlandet, och därför undrar man över att inte någon av våra egna anses värdig Nobelpriset. Det är skandalöst, har man sagt mig, att förbigå Heidenstam och Selma Lagerlöf. Men om henne har ju professor Retzius, som man berättar, fällt det ytterst, som förtjänar att odödliggöras: *Selma Lagerlöf kan ej komma ifråga. Hon har fördärvat ungdomens fantasi.*

Professor Gösta Mittag-Leffler.

Selma Lagerlöf på Nationalmuseum. Fru Maria Hellberg har, i enlighet med sin makes, avlidne redaktör Frithiof Hellberg, i livstiden uttalade avsikt, skänkt till Nationalmuseum Selma Lagerlöfs porträtt, målat av Carl Larsson 1902.

Filosofie hedersdoktorer vid Uppsala universitet 1907.

Vid Linnéjubileet i Uppsala blevo följande personer kallade till filosofie hedersdoktorer: Prins Eugen, professor G. A. Gustafson i Kristiania, författarinnan Selma Lagerlöf, folkskollärare Fridtjuv Berg, ingenjör Gustaf Gröndal, överingenjör J. A. Brinell, professor A. Gullstrand, amanuensen H. Dahlstedt, konservatorn G. I. Kolthoff, fiskerinspektör F. Trybom, lektor E. Jäderin, ingenjör F. A. Kjellin, statsgeologen E. Erdman, disponent Hj. Lundbohm i Kiruna, förste aktuarien A. G. Sundbärg, intendenten N. E. Hammarstedt, regementspastor E. Modin i Multrå, professor E. Lidén i Göteborg, överdirektör L. E. Phragmén, professor I. O. Bendixson, adjunkten K. Johansson i Visby och skriftställare Alfred Jensen.

Dagens Nyheters pristävling 1907.

De tio märkligaste.

Omröstningen rörande de tio under Oscar II:s regeringstid levande svenskar eller svenskor, hvilka läsarne anse som de mest framstående, har gifvit till resultat följande tio namn: *Selma Lagerlöf* främst med 229 röster, därefter *August Strindberg* med 186, *A. E. Nordenskiöld* 176, *Svante Arrhenius* 171, *Viktor Rydberg* 153, *Alfred Nobel*, 148, *S. A. Hedin* 146, *John Ericsson* 134, *Artur Hazelius* 120 och *Sven Hedin* 113 röster.

Sådant är resultatet af de mellan 3- och 400 röstades samfällda listor. Af dessa framgår tydligt att främst i landsmännens popularitet står en svensk författarinna, Selma Lagerlöf, och att två författare jämte henne, Strindberg och Rydberg, inta en hederspost i svenska sinnen. Därtill komma två upptäcktsresande, Nordenskiöld och Hedin, två uppfinnare, John Ericsson och Nobel, en vetenskapsman, Arrhenius, folkfrihetens värnare, Hedin, och skaparen af Nordiska museet, Hazelius.

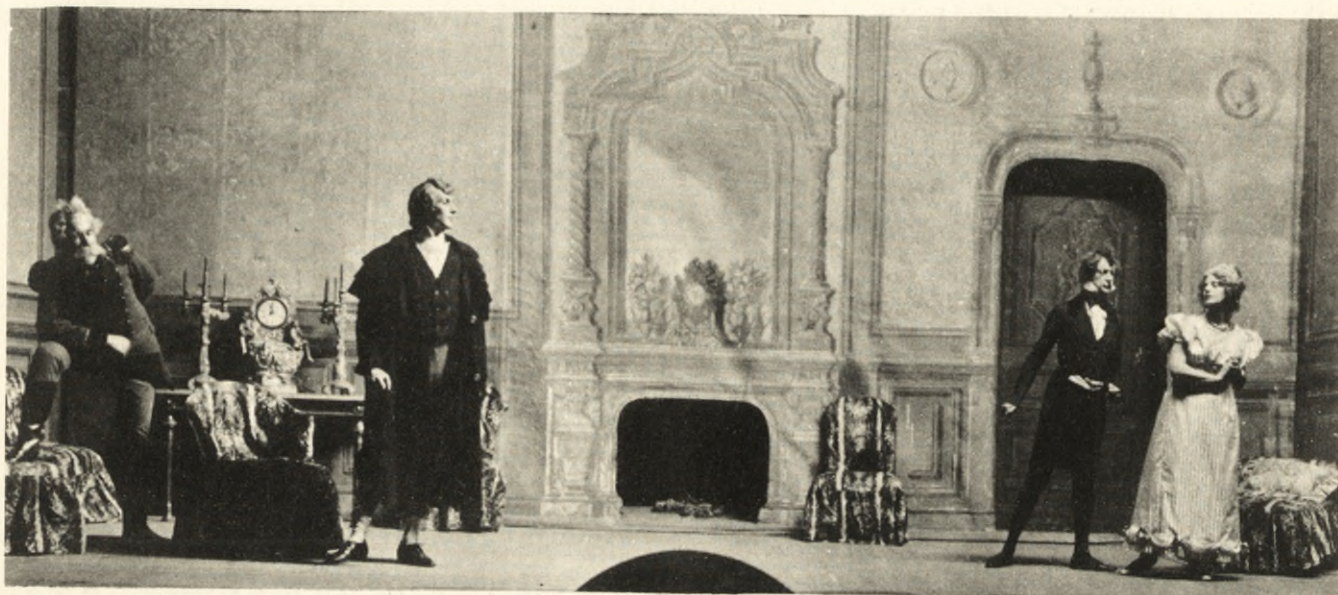
Listan är det samfällda resultatet af en mängd olika meningar, och icke en af de röstande har presenterat just den lista som fått majoritet för sig. Mycket nära de 10 står f. statsministern Karl Staaff med 107

rö
ta
ne
K
S
C
H
A
25
va
14
12
A
Ö
T
st
P
1
dä
re
he
g
sl
de
ta
J.
ne
sk
St
St
J

En »Gösta Berling» i rampljuset 1907.

(Från en välgörenhetsföreställning av teaterungdomar på Kungliga teatern.)

Harry Roeck Hansen (Berencreutz)

Ragnar Hyltén-Cavallius (Gösta Berling)

Erik Wettergren (greve Dohna)

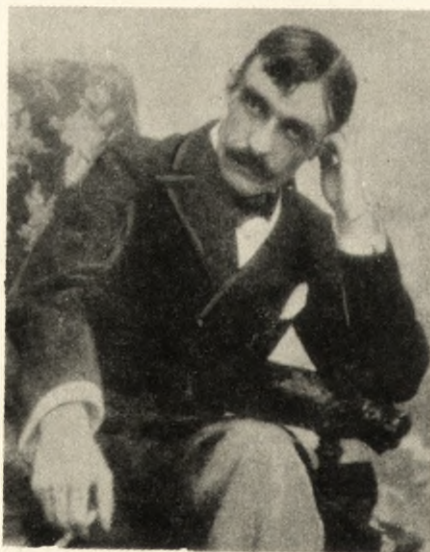
Olga Raphael (grevinnan Dohna)

På väg mot Nobelpriset.

En svensk röst.

Med Eucken har Svenska akademien onekligen gjort sitt sämsta val, vilket inte vill säga så litet, när man har Henrik Sienkiewicz bland sina antecedentia. — Tävlingen mellan Selma Lagerlöf och Swinburne har lett till att Eucken fått priset. Rudolf Euckens prisbelöning understryker med utomordentlig styrka nödvändigheten för Svenska akademien att rycka upp sig till litterär hållning. Akademien har fått ett viktigare vittert domarvärv än förut: den måste öka sin kompetens; — den bildade svenska allmänheten, som ser landets litterära kulturnivå blamerad inför hela Europa, har rätt att fordra, att akademien vid invalen tillgodoser behovet på sakkunskap och vid Nobelbesluten respekterar den.

Fredrik Böök.

Herman Bang.

En dansk röst.

Det är en uteslutande svensk angelägenhet. Och det tycks säkerligen, att ingen utlänning skulle blanda sig i den. Jag har också länge nog tänkt hit och dit innan jag måste tala — fastän saken är svensk och fastän jag

är en utlänning. Men resultatet blev att jag måste tala *därför* att jag är en utlänning. Jag, som bor i Tyskland, kan i första hand vittna om den förbluffande överraskning, som betog det litterära och det bildade Tyskland, då Nobelpriset tillerkändes professorn i Jena... Man kände icke äran utan blott häpnaden.

Men varför i all världens man icke i stället för att leta upp en professor Eucken i utlandet, ge det svenska priset åt en av de svenskar, som äro kända över hela världen? Det är knappast testamentets ord enbart, som ha låtit prisen år efter år falla utom Sverige, fastän både Selma Lagerlöf och August Strindberg äro svenskar. Det är nog också svensk anspråkslöshet eller svensk stolthet. Men även stoltheten kan gå till överdrift. Den dag, då det litterära Nobelpriset tilldelas en av Sveriges, av alla samhällen krönte storheter, då skola alla samhällen under sitt bifall utropa ett ord: Äntligen.

Herman Bang.

50 år

Tio stämmor om Selma Lagerlöf

Bo Bergman.

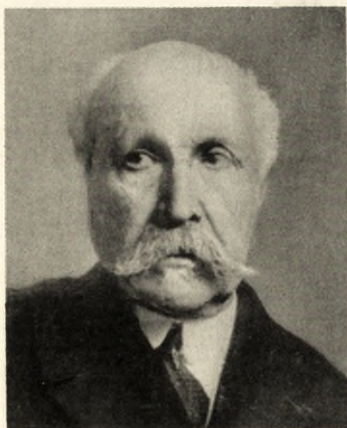
Bo Bergman:

Barnets öga och snillet öga
stirra i samma höga
himlar av bländverk in.
Snillet barnablick blev din.
Långt i blånande underland
reser din dikt vart den lyster.
Sagan själv med fjädern i hand
stannat vid din stol ibland
och viskat sakta: syster.

Gustaf Cederström:

Ni har bett om ett kortfattat
uttalande om Selma Lagerlöf. Att
jag har den största beundran för
hennes konstnärskap och inner-
ligt tilltalas av friskheten och
svenskheten däri, är helt naturligt.

Den första reflektion som trängde
sig på mig vid hennes meteor-
liknande framträdande var denna:
»Det var sjuutton, här ha vi allt en
av de aderton.»

Gustaf Cederström.

Albert Engström:

Högst bland den ärade författa-
rinnans arbeten sätter jag fort-
farande Gösta Berlings saga, ett
det vackraste barn av konstnärlig
naivitet, som fötts i något lands
diktning.

Jag vill använda en klas-
sisk, kanske något högtravande
metafor: Sprang väl mer än
en Pallas Athene fullrustad med
egid och högtsvingad lans un-
der härskri fram ur Zevs hu-
vud?

Gösta Berling förtjusade oss
alla.

Per Hallström.

Per Hallström:

Epikens största namn i Sveriges
dikt,
vem kan mot framtid se med
tillförsikt
som du? Vem står så lugn, så
fast, så klar
och enar det som är med det
som var
i ögats ljusa glans, i hjärtats
slag
på höjden av sin rika arbetsdag?
Sol, höstens bästa sol kring dina
år!
Kring namnet aldrig bleknad sol-
glans rår.

Albert Engström.

Tor Hedberg:

Ni har sänt mig ett litet kort
för att jag därpå må uttala mig
om vår stora författarinna. Det är
som att försöka teckna Klarälven
på ett visitkort. Klarälven — det
är vår största och minnesrikaste
flod. Den kommer från finnsko-
garnas vildmark och sagobygd,
genom värmländska björkliderna
rinner den, genom gammal svensk-
bygd, herregårdstrakt och bergs-
lag, den vidgar sig till vår största
sjö, Vänerens klart lysande öga,
den samlar sig till Trollhättans
djärva och mäktiga språng, och
förbi det urgamla Kungälv rin-
ner den så ut i världshavet.

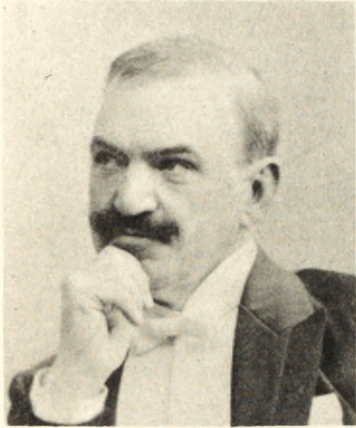
Så är Selma Lagerlöfs dikt,
minnesrik, stor och strid, och
sådant dess lopp, från undan-
gömd bygd ut i världshavet —
vår litteratur Klarälv.

Tor Hedberg.

på femtioårsdagen 20 nov. 1908.

August Lindberg.

August Lindberg:

Genom sina skildringar av Sveriges folk och natur har hon gjort oss mera medvetna om oss själva och därigenom rikare.

Genom sina skrifter har hon ingett oss kärlek till det förflutna, glädje över det närvarande och tro på framtiden.

Fantasi och känsla ha i hennes diktning blivit stora makter igen, och därför älska vi henne.

Hans Larsson:

Jag vet ingenting annat att skriva än att jag tycker oändligt mycket om Selma Lagerlöfs böcker — och tänker då mest på Gösta Berlings saga och Jerusalem.

Hon är en av de ytterst få, som kunna göra sina barndoms-

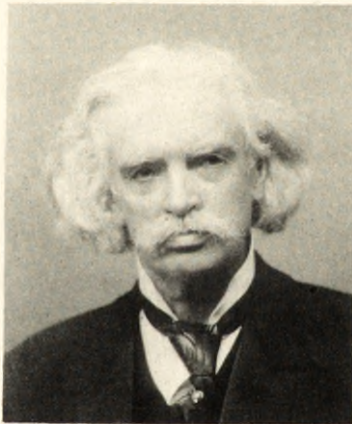

Hans Larsson.

minnen intressanta också för andra. De förlora icke sina fantastiska dimensioner. Och det är väl den svårigheten hon tänkt på, när hon talar om de stora bina, som ej gå in i verklighetens kupa. Hon har byggt upp sin egen diktvärld så, att den duger till kupa åt dem.

G. Mittag-Leffler:

Selma Lagerlöf, 50-åringen, »barnafantasiens fördärverska», lyckönskas att icke mer än tvenne decennier återstå till dess Gösta Berlings saga och Nils Holgerssons resa av Svenska

G. Mittag-Leffler.

akademien upphöjas bland Sveriges klassiska litteratur »i ideell riktning», och tillönskas på samma gång att få uppleva denna sin ålders mognad med tillhörigt Nobelpris och akademiskt hyllningskväde.

Vitalis Norström:

Visst är Selma Lagerlöf en trollpacka, som otaliga gånger ridit till Blåkulla på en kvastkäpp. Men hennes penna är dock ingalunda blott ett fantasiens trollspö, utan lika mycket ett ritstift, fört av den exakte tecknarens hand.

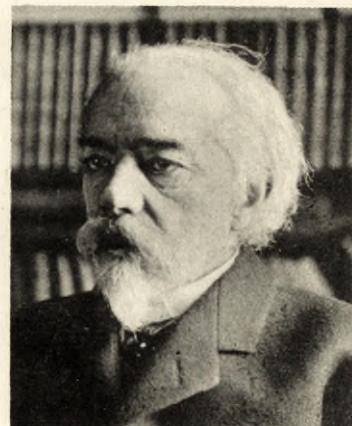
Vitalis Norström.

Så äro hennes mest utskrikna vidunderligheter, kavaljererna i »Gösta Berlings saga», alldeles inga inbillningskraftens missfoster, utan ett stycke ren, ram verklighet i diktens förtätade form. Väl såg jag aldrig långdansen gå kring Fryken, men så mycket mera kring Emsen. Och den sjön ligger ganska nära den förra. Där såg jag ännu på åttiotalet hennes »kavaljerer» livslevande, något spakare visserligen, men alldeles samma andas barn.

Man har beskyllt Selma Lagerlöf för onatur. Den som så gör var knappast i Värmland, då det ännu var Värmland.

C. D. af Wirsén:

Selma Lagerlöf borde lära sig av fru Lenngren att undvika svulst och förkonstling.

C. D. af Wirsén.

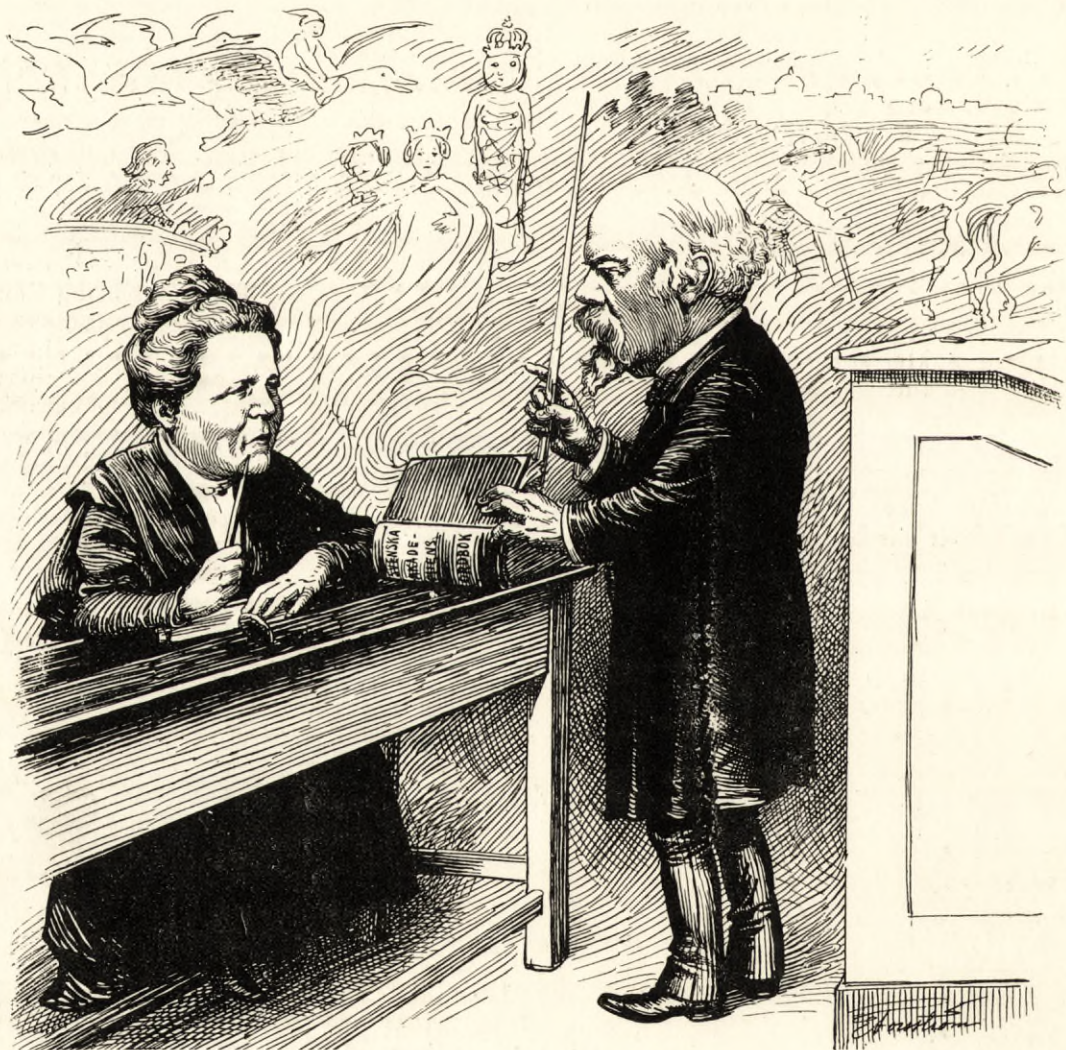
PUCK

N° 47.

Den 21 Nov. 1908

Den »store» och den lilla.

ÖVERMAGISTER C. D. W.: Selma ska lära sig av Anna-Maria Lenngren att vara snäll och beskedlig och undvika svulst och förkonstling — eljest kan Selma aldrig få något premium!

TELEGRAM.

KUNGL. TELEGRAFVERKET.

På
50-årsdagen
1908.

TELEGRAM.

KUNGL. TELEGRAFVERKET.

stockholm 3174 32 10,44 20/11 1908

selma lagerlöf
falun

våra hjärtligaste lyckönskningar på
50-årsdagen måtte eder verksamhet
ännu under många år i rikt mått komma
vårt land till godo
gustaf adolf   margaret

hjärtligaste lyckönskningar på 50-
årsdagen med tack för att ni lärt oss
älska nya sidor av svensk natur och
svenskt lynne
eugen

omfamna i dag din vördnadsvärda gamla
moder från
verner von heidenstam

i dag gå alla våra tankar med blom-
mor i hand upp mot kopparberget i dag
bedja vi alla lika barn om flera sagor
e a karlfeldt

från sjukbädden uppstämmer jag ett
gud signe för sveriges sagodrottning
och ett innerligt leve för vår snill-
rika författarinna länge leve hon en
smäländsk varm beundrarinna
christina nilsson de miranda

tack för att ni inte efterliknade fru
lenngren
edvard alkman

kristiania 2638 81 9,57 1908

selma lagerlöf
falun

kjäre veninde vore inderligste lyck-
önskningar
karoline och björnstjerne björnson

tack för 50-årig vänskap och för allt
du skänkt fosterland fosterbygd vän-
krets och ej minst din barndomsvän
adolf noreen

i minnet av anno 90 sända vi gemen-
samt hjärtligaste hälsning livligaste
hyllning
j a björklund   georg nordensvan
birger schöldström

TELEGRAM.

KUNGL. TELEGRAFVERKET.

stockholm 3461 54 11,52 20/11 1908

selma lagerlöf
falun

vi som sitta här och knacka
fram vad andra tänkt
också vi dig ville tacka
för vad allt du skänkt
skänkt oss av ditt rika snille
av din ädla själ
men vi kan ej som vi ville
drottning skald ditt väl
stockholms telegrafister

Kan bara säga att jag känner mig glad och lycklig, när jag läser hennes underbara sagor och äventyr. Jag fasar för tanken att vi i dessa rysliga tider ej skulle haft denna välsignade kvinna. Och så bra att hon också är snillrik!

Carl Larsson.

Svenska Akademien beslöt den 11 november 1909
att tilldela årets Nobelpris i litteratur åt

SELMA LAGERLÖF

för hennes ädla idealitet, den fantasiens rikedom
och den framställningens själfullhet, som präglar
hennes diktning.

Nobelprisdiplomet till Selma Lagerlöf 1909.

NOBELFESTEN

1909.

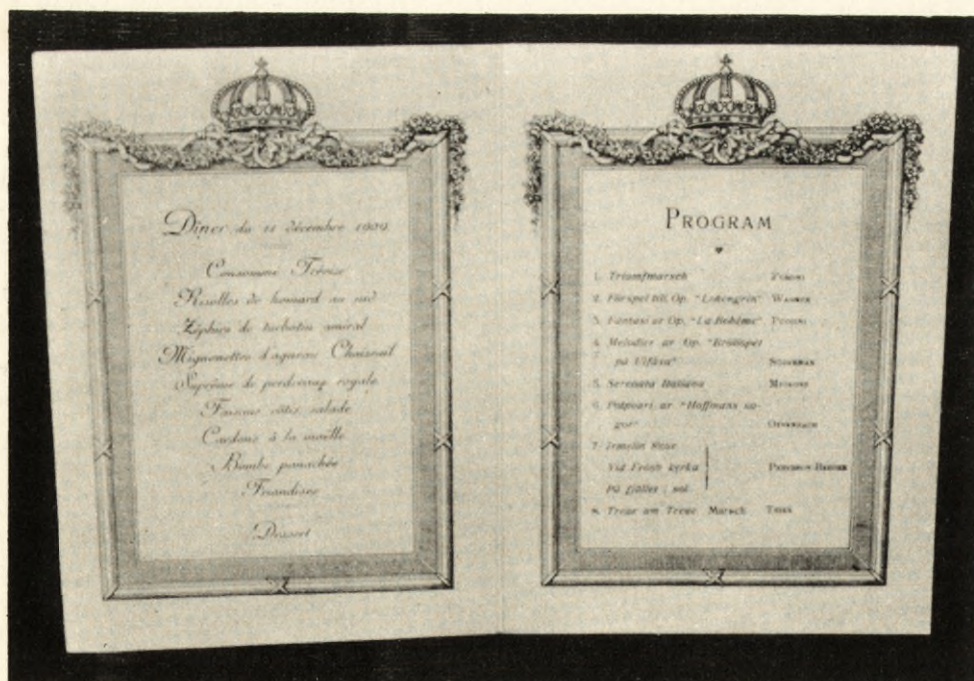

Svenska Akademiens preses,
f. d. Universitetsbibliotekarien
Claës Annerstedt, yttrade bl. a.:

I Selma Lagerlöfs diktning hava vi tyckt oss känna igen de renaste och bästa dragen i allas vår svenska moders anlete. Och när därför Svenska Akademien för fem år tillbaka tilldelade henne sin guldmedalj »med avseende fäst å den fantasirikedom, den idealitet i uppfattningen samt fängslande framställningsförmåga, som uppenbara sig i så många av hennes både inom och utanför Sveriges gränser så högt värderade arbeten» och därmed erkände betydelsen och styrkan av hennes insats i den svenska diktningen, fann denna hyllning en livlig genklang inom vårt folks alla lager. Detta förvissar oss om, att samma folk skall i dag med stolthet förnimma, att Svenska Akademien befunnit hennes litterära gärning vara av den betydenhet, att hennes arbeten kunna inräknas bland dem som äro att betrakta som en hel mänsklighets egendom, och att de präglas av den idealitet, som Nobel uppställt

som villkor för det litterära prisets utdelande. Detta domslut kan så mycket mindre uppfattas såsom dikterat av en nationell självöverskattning, som många och starka stämmor även i utlandet redan uttalat samma mening. Ingen torde heller betrakta som en brist på försynthet, att Nobelpriset, när det för nionde gången utdelas, stannar inom donators eget fädernesland; motsatsen skulle snarare tolkas som brist på nationell självkänsla.

Att ära den, som med sådan framgång anslagit de bästa strängarna i människans bröst och vars namn och diktargärning gått vida över Sveriges gränser, *det* är att handla i donators anda. Ingen avund torde heller väckas hos bärare av stora litterära namn, vare sig inom eller utom fäderneslandet, när Svenska Akademien i dag tillkännagiver, att hon tilldömt Nobelpriset i litteratur för innevarande år åt Sveriges ädla dotter Selma Lagerlöf.

Menu och musikprogram från Nobelbanketten.

ÅRET 1910.

EINAR NERMAN

1910.

Karikatur av Einar Nerman i Söndags-Nisse.

Selma Lagerlöf, som en längre tid vistats å Mårbacka i Värmland, har i början av oktober återkommit till Falun och inflyttat i sin nyrestaurerade villa.

Teatern

Karin Swanström-Tournén.

Lördagen den 10 kl. 8—11 e. m.

Premiär för Sverige:

Gösta Berlings saga.

Söndagen den 11 sept. kl. 1,30 e. m.

Billighets-Matiné:

Värmländingarne.

Kl. 8 e. m.: Gösta Berlings saga.

Måndag: Samma pjäs.

Gösta Berlings saga på scenen. Selma Lagerlöfs bekanta saga har dramatiserats av en ung uppsaliensare, kandidat Axel Berggren, och kommer i dagarna att uppföras som premiär å Örebro teater av Karin Swanströms-turnén.

Dramatiseringen lär vara synnerligen lyckad. Pjäsen, som är avdelad i 9 tablåer, förhöjes ytterligare genom nya synnerligen vackra dekorationer från Carl Grabow och stiltrogna dräkter från 1820-talets Värmland.

Ett ogenerat tilltag. D:r Selma Lagerlöf har på förfrågan av Nya Värml.-Tidn. förklarad, att hon ej givit tillåtelse till den av kand. Berggren gjorda dramatiseringen av Gösta Berlings saga, som uppförts av Karin Swanströms sällskap. Med anledning av att i vårt land saknades skyddande lagbestämmelser i detta fall kunde någon åtgärd ej vidtagas mot kand. Berggren, vilkens tilltag d:r Selma Lagerlöf betecknade såsom synnerligen oförsynt.

För att ett återuppreparande av något dylikt ej ytterligare skulle ske ansåg d:r Lagerlöf, att våra författningar rörande detta ämne målte undergå förändring i så mån, att den enskilda äganderätten komme att skyddas och lämnas okränkad.

I Sveriges författarförening har frågan varit på tal, och man har ogillat, att dylika dramatiseringar av andras arbeten opåttalt kunna äga rum. Föreningen beslöt att vid förestående ändring av lagen för litterär äganderätt söka få till stånd ett förbud mot dylikt.

Selma Lagerlöf om alkoholförbudet. »Jag är inte absolutist, men det skulle inte kosta mig någon uppoffring att bli det, och jag hoppas, att ett rusdrycksförbud snart skall bli verklighet.

Däremot kan jag inte skriva om min ställning till nykterhetsrörelsen, därför att jag aldrig skriver så — nyktra utredningar.»

(Ur brev den 4 januari 1910 till norska »Afholdsbladet».)

"Gösta Berlings saga"

dramatiserad av Algot Sandberg.

Premiär å Svenska teatern den 8 mars 1911.

Fru Arehn Lars Hanson Harriet Bosse Constance Gibson Louise Fahlman Constantin Axelsson John Brunius Gunnar Wingård Oscar Johanson

D:r Selma Lagerlöf, Falun.

Gösta Berlings saga har i afton på Svenska teatern inför en fulltalig publik visat sig i rampljuset glimma med oförgätlig glans. Gösta Berlings saga blev den största publiksuccés Svenska teatern haft att uppvisa under de tolv år jag innehaft densamma.

Albert Ranft.

Egendomsköp.

D:r Selma Lagerlöf, som år 1907 förvärvade Mårbacka herrgårdsbyggnad och trädgård har i år inköpt de till gården hörande ägorna.

Liljecronas hem.

Liljecrona tecknad av Georg Pauli.

C. D. af Wirséns sista recension av Selma Lagerlöf.

Författarinnan är sällan stark i personlighetskildring, och hennes gestalter äro knappast verkliga människor, utan få ett konstigt artificiellt drag. — Vi hava ej samma njutning av Selma Lagerlöfs fantasi, som är alltför kuriös för att vara sagofrisk och giva intryck av omedelbar ursprunglighet.

Vi hava härmed uttalat åsikter som förmodligen avvika från mängdens, men det vållar oss ej mycken oro. En tid skall utan tvivel komma,

då man ej längre tror på »kejsarens nya kläder» och skrattar åt en konstgjord opinion, utan återgår till det enkla, det källklara, det kärnfulla. Då är det slut med modetyckena för dagen, och den verkliga poesins tid uppträder på nytt.

C. D. W.

Selma Lagerlöfs nya bok.

Den största boksuccés, som veterligen någonsin inträffat i Norden, har Selma Lagerlöfs nya bok Liljecronas hem uppnått, i det den på mindre än tre veckor utkommit i 30,000 ex.

Det förgångna och framtiden.

Anders Fryxell.

Vid avtäckandet av Fryxellbysten utanför Sunne kyrka den 24 september 1910.

Det var, först sedan den gamle hade berättat allt detta om sin barndom, som han kom in på talet om sitt livsverks historia.

Han berättade hur han hade kommit att börja det. Han visade oss med några raska drag en ung magister, lärare vid en Stockholmsskola, som en afton år 1822 satt och skrev i sitt rum. Framför sig hade han en lärobok i historia, en skolbok, som han skulle anmäla i en tidning.

Han bläddrade i boken sida upp och sida ner. Årtal och namn var det, torrt och lärt, men ingenting, som gav kärlek, ingenting, som levde. Han såg sina gossar sitta och arbeta med detta. Vad fick de veta om verkligt liv genom dessa siffror? Hur skulle dessa uppräkningskunna lära dem att älska sitt land?

Det borde väl finnas ytterligare en bok i historia att sätta i deras händer jämte denna, något slags läsebok.

Det hade varit på ett annat sätt, som han där hemma hade fått kännedom om sina kära hjältar. Ingen skulle hålla sig vaken genom långa nätter för att läsa detta.

Men hur skulle det väl vara att skriva historia med sagornas enkla ord, på ett språk, som alla kunde förstå?

Helt tvärt sköt han åt sidan det, som han förut hade sysslat med. Han började författa sagan om Sveriges äldsta konungar, sådan den levde i hans minne.

Pennan rörde sig nästan av sig själv. Detta var lätt som en lek. »Så här skulle jag kunna skriva», tänkte han. »Och varför skulle jag då inte göra det? Skriva en liten kort historia till ungdomens tjänst.»

— — —

Hem och stat.

Ur tal vid rösträttskongressen i Stockholm, juni 1911.

Men nu staterna?

Dessa våra stora hem, så svåra att bygga, resta med sådan ansträngning, vattnade av så mycket blod och tårar, uppförda med hjälp av de största karaktärer, de djärvaste snillen, finns det eller har det funnits någon bland dem, som har tillfredsställt alla sina medlemmar?

Eller var finns den stat, där inga barn driver omkring hemlösa, där intet ungt människoämne förfäres, utan alla unga blir uppfostrade i glädje och med saktmod, som barnens rätt är?

Var finns den stat, som låter alla sina fattiga gamla få en trygg och ärad ålderdom, som det är tillbörligt för dem, som nalkas livets slut?

Var finns den stat, som straffar inte för att hämnas, utan endast och allenast för att uppfostra och uppriätta, som det oss kloka och målmedvetna människor tillkommer?

Var finns den stat, som kan ta vara på varje begåvning? Var den, där den olycklige blir lika omhuldad som den framgångsrike?

Var finns den stat, som inte hyser inom sig främmande folkslag, som den inte kan lyckliggöra? Var den stat, som ger alla tillfälle att leva sitt eget fria liv, så länge de inte stör harmonien i det hela? Var den stat, där ingen av dess medlemmar får gå till spillo i lättja, i dryckenskap, i skamlig levnad?

Besöket i Finland februari 1912.

20-årsfest.

Kvinnosaksförbundet Unionen

avhåller i

Societetshuset

den 10 febr. 1912 sin 20-årsfest.

D:r Selma Lagerlöf
uppläser en berättelse.

Svenskt festtal av fröken *Annie Furuhjelm*. — Finskt festtal av fröken *Alli Nissinen*. — Sång av fru *Ida Ekman*. — Musik av hornseptett från Apostols orkester.

Souper.

*Kvinnosaksförbundet
Unionen.*

I Borgå.

I tisdags besökte doktor Selma Lagerlöf Borgå, dit hon anlände med extra tåg på f. m. Utanför stationshuset hyllades hon med sång och blommor av alla de svenska skolornas omkring 700 elever med lärare. Efter besöket vid Runebergs grav åkte doktor Lagerlöf till sitt värdfolk, bokförläggare Werner Söderströms, utanför vars hem hon mottogs av de finska skolornas elever, som med sång hyllade henne.

Selmas avsked från Finland enligt »Fyren».

Selma Lagerlöf avreste i fredags till Petersburg, åtföljd av sin reskamrat, fröken Olander.

Doktor Lagerlöf kommer att stanna i Petersburg ett par, tre dagar såsom statsrådet Emanuel Nobels gäst. Vid återkomsten till Finland ämnar hon besöka Borgå, Viborg m. fl. platser.

Husmodersförbundetsfest i dag för Selma Lagerlöf vidtager precis kl. 7 e. m. Dörrarna öppnas halv 7. Publiken uppmanas att infinna sig i god tid.

I torsdags gästade Selma Lagerlöf M. M. och hyllades med tal och sång. För Selma Lagerlöf talade i entusiastiska ordalag sällskapets ordförande, magister V Forsius och till sist utbragte magister A. Sieberg ett leve för Värmland, och för dess drottning, Selma Lagerlöf.

I går på förmiddagen var doktor Selma Lagerlöf utrest till Grankulla, dit hon hade inviterats på frukostmiddag av författaren Michael Lybeck.

Kl. 8-tiden hade föreningen Brage samlats i lilla festsalen å hotell Fennia. Då fröken Lagerlöf inträdde i salen, åtföljd av medlemmar av Brages styrelse, avsjöng kören »Mandom, mod och morske män».

Till Selma Lagerlöf.

Den 5 februari 1912.

Med klang av gamla minnens sus i gamla herrgårdsparker,
med stänk av blåa sjöars glans och doft av sagans marker
du kom med varma blickar och vingad fantasi —
och nyktra sinnen fångslades av drömmars feeri.
I livets bittra nakenhet och verklighetens plåga,
i världens mörka fattigdom en ljus och färgstark låga
du tände upp till lust för dem, som i sitt hjärta gömt
ett hemligt upprorshat mot allt det hårda slaveri,
till vilket vardagsslit och nit så många själar dömt.
Det susade en uppbrottsvind i dunkla sagors ord,
och blåa blommor sköto fram ur dammig landsvägsjord,
där vaknade en längtan bort mot underbara land,
i gråa tecken lyste upp en het och helig brand.
Vi hörde dig, vi följde dig, och våra hjärtan slog
med starka slag när vi med dig mot gamla drömmar drogo.
Och gamla drömmar gävo liv åt allting nytt och ungt,
och lätta blevo många steg som trampat trött och tungt.

Men mer ännu i dina ord vi lyssnande förnummo,
när sagans vita fåglar stolt på drömlå vatten summo;
vi mötte en förklarad blick, en livsvarm mänskoblick,
som mänsklig och förstående till mänskohjärtan gick.
En kvinnosjäl som dolda djup i mannahjärtan nått,
en själ som livets äventyr och öden har förstått,
en själ som drogs till dem, som gå i ensamheten stolt,
och som för drömmens glitterguld sin vardagslycka sålt —
det var din själ — din rikedom du slösande oss bjöd —
och varje öra lyssnade så snart din stämma ljöd.
Var hälsad i ett fjärran land, där dock ett hem du har
i varje själ till vilken du en fläkt av värme bar,
i varje själ som följde dig på brokig upptäcktsfärd
i sagans land, i drömmens rymd, i äventyrens värld!
Av tysta vänner hälsad var som överallt du vann
med hjärtats låga, vilken varm och varmt besvarad brann!

Bertel Gripenberg.

Körkarlen 1912.

Totalintrycket av boken är onekligen gripande och lärorikt. Vi önska därför, att den måtte bli läst av många, icke minst av dem som i början stötas bort av dess allvar. Och vi ville gärna göra oss till en hörbar röst för körkarlens sista hälsning, som han önskar sända till mänskligheten: Maningen till en bön på fullt allvar om själens mognad, innan dess skörd kommer.

W. Rudin.

»Körkarlen» är verkligen en dikt »i idealisk riktning», som Nobel kallade det så hjälplöst naivt, och så vist och väsentligt träffande.

Ännu en gång låter Selma Lagerlöf se, hur den starka, djupa, uppoffrande kvinnokärleken förmår att upprätta det uslaste och mest fallna.

Till denna osjälviska kärlek är Selma Lagerlöfs bok en hymn, diktad i den alldeles egendomligt illuderande form som är hennes.

Fredrik Vetterlund.

Det är inte genom realism eller jupare psykologi »Körkarlen» värkar utan genom berättarcharmen, den för förf., egna sammanvävningen av fantasi och verklighet. Något av Selma Lagerlöfs mera

betydande arbeten är det föreliggande inte, det är löst komponerat och bär spår av trötthet — lång väg ligger emellan »Körkarlen» och den skimrande rika debutboken.

Ture Nerman.

Selma Lagerlöfs beskattning. Taxeringsnämnden för Falu stad taxerade år 1910 fröken Selma Lagerlöf till inkomstbevilling för 33,680 kr. och inkomstskatt för 36,300 kr. Hos prövningsnämnden yrkade emellertid stadsfullmäktige, att fröken L. måtte taxeras jämväl för det av henne år 1909 tilldelade Nobelpriset på 140,000 kr.

Prövningsnämnden av fullmäktige sedermera hos kammarrätten överklagade beslut gick ut på att lämna yrkandet, som saknade stöd i då gällande bevillnings- och inkomstskatteförfordningar, utan avseende.

Kammarrätten har som bekant, genom utslag den 19 mars i år, ej funnit besvären föranleda ändring i prövningsnämndens beslut.

Över kammarrättens beslut skola eventuella ytterligare besvär anföras hos k. m:t 60 dagar efter det klaganden fått del av utslaget.

Tidning för Falu län o. stad.

Osedlig litteratur. Folkskollärarinnan Maria Lenander i Ystad har hos folkskolestyrelsen anhållit att tre böcker mände utmönstras ur fortsättningsskolans bibliotek såsom farliga för sedligheten. De tre böckerna äro Selma Lagerlöfs »Gösta Berlings saga» och »En herrgårdssägen» samt Viktor Rydbergs »Singoalla».

Aurora, Ystad.

Selma Lagerlöf på scenen 1913.

Gästuppträdande af Hjalmar Selanders teatersällskap:

Stormyrtösen

Folkskådespel i 4 akter (1:sta akten i 2 tablåer) efter Selma Lagerlöfs berättelse »Tösen från Stormyrtorpet» af **Berndt Fredgren** och **Selma Lagerlöf**.
Dekorationerna af **Andrésen**.

Erik Persson, gårdsägare och nämndeman i Älfåkra ..... Hr A. Gunnarsson
Anna, hans hustru ..... Frkn Sachtleben
Hildur, deras dotter ..... Frkn Thomée
Erland Erlandson i Närlunda ..... Hr Selander
Mor Inga, hans hustru ..... Fru Selander
Gudmund, deras son ..... Hr Rosén
Nils Nilsson, torpare vid Stormyren ..... Hr Malmberg
Stina, hans hustru ..... Frkn Löfström
Helga, deras dotter ..... Frkn Elsa Carlsson
Jan Oster, spelman ..... Hr F. Öberg
Häradshöfdingen ..... Hr Almqvist
Notarien ..... Hr Davidson
Häradstjänaren ..... Hr Samuelsson
Per Mortensson i Västergården ..... Hr T. Hillberg
Måns } bönder i Älfåkra ..... { Hr Anderson
Göran } ..... { Hr Lindberg
Elin, tjänstflicka på Närlunda ..... Frkn Cronwin
Åhörare på tinget, bröllopsgäster, tjänstfolk.

1:sta tablån i Älfåkra tingsall, 1:sta aktens 2:dra tablå utanför Stormyrtorpet, 2:dra och 3:dje akterna på Närlunda och 4:de akten på Älfåkra.

Den sceniske bearbetaren (sign. Berndt Fredgren) har alltså till sitt förfogande haft ett reellt material, som det gällt att efter en redan given plan gestalta i några strängt begränsande men sammanhängande bilder. Resultatet har delvis blivit ganska tillfredsställande. Minst expressiv är prologen »tingsalls-scenen» — novellens kanske yppersta kapitel — som genom överflödiga ord och slapp struktur berövats sin enkla sublimitet. Framställningen var här också svag.

Bearbetaren lyckades verksamt och dramatiskt koncentrera det väsentliga i berättelsen och stuguinteriorerna på Närlunda gåvo flera vackra och gripande stämningar och karakteristiska folklivsbilder. Regi och samspel voro här också

Elsa Carlsson som Helga.

välbetänkta och de viktigaste rollerna utfördes förtjänstfullt.

Sven Söderman.

1914.

Ödekyrkan.

September 1914.

Den gamla kyrkan åter har jag aldrig önskat upptäcka. Jag har fruktat detta gamla hus, där en gång så mycken ångestfull bön och klagande jämmer och ropande förtvivlan hade lämnats att förklinga ohörda. Säkert, tänkte jag, döljer den sig så väl under sin mossfäll, därför att ingen ska behöva beträda det golv, där ett helt folk, som höll på att förgås, hade legat på knä i gagnlös åkallan.

Men nu, i dessa dagar, sedan det stora kriget bröt ut, har jag gärna velat finna den. Nu söker jag inte längre efter blommor och hälsokällor, nu skulle jag vilja återfinna denna gamla byggnad, som har varit vittne till bygdens och landsdelars ödeläggelse och undergång.

»Ödekyrka!» ville jag säga till den. »Förödelsens tid är återkommen. Döden drar kring landen och reser upp travar av lik. Barn irrar åter föräldralösa genom övergivna hem. Sånings-

männen fördrivas från sina åkrar, hus och städer kastas till marken, och gudshusen genljuder av ångestfull bön. Den värld, som var min, håller på att slås i spillror på samma sätt som den, som en gång var din.

Du gamla hus! Jag vet intet ställe, dit det bättre anstode mig att komma med min sorg.

Jag har varit en lekare och en gycklare, men ur min själ framgår inte mer varken gyckel eller lek.

Min själ har blivit som du, stum, utan klockor, utan sång.

Min själ har blivit fattig och mörk och förvildad. Den är full av fasans och förskräckelsens bilder, den är plundrad och skygg som en hemlös, den vet varken råd eller utväg, den ville gömma sig undan och försvinna från allas åsyn, såsom du har gjort, stackars gamla kyrka i ödemarken.»

Selma Lagerlöf: »Troll och människor».

Kejsarn av Portugallien 1914.

Selma Lagerlöf kan aldrig intressera. Hon förtrollar eller lämnar en likgiltig. De verk av henne, som inte höra till hennes yppersta och egnaste, kunde saklöst förintas — ingen lucka skulle uppstå i hennes andliga bild eller i litteraturen. Ty hon har sitt geni på mycket bestämda villkor: hon får inte bruka det efter eget behag, hon äger att lyda det.

Inför »Kejsarn av Portugallien» förnimmer jag inget tvivel: guden har åter talat. Magiska verkningar intyga det övernaturliga ursprunget. Redan vid första sidorna faller jag ohjälpligt i den ljuva fångenskapen under en allsvåldig fantasi, som för mig hän till ett undrens land, dit ingen tyngd och sorg följer mig, där jag inte mer har några frågor och krav att ställa, inte mer några egna mått att mäta med. Vilken salig ferie! Att läsa böcker innebär annars för mig (och alla dem som genom dåliga anlag och ogynnsamma levnadsförhållanden drivits in i recensentfördärvet) en ständig diskussion och stundom bitter tvekamp med författaren, men här blir jag barn och oskyldig på nytt och vad frågar jag då efter auktor.

Klara Johanson.

I det hela gör boken alltså boken icke samma starka intryck som författarinnans äldre storverk. Men man vet ej rätt säkert, i vad mån detta är hennes skuld eller läsarens. Människans förmåga att mottaga starka intryck är nu en gång begränsad. Har en författare lyckats riktigt hänföra oss två eller tre gånger eller ännu några flera, så lyckas konststycket sällan oftare. Om en stor diktare endast bör skriva ett begränsat antal böcker, kan detta ej alltid motiveras med otillräcklighet i diktarförmågan utan också ibland med läsarens oförmåga att bedöma senare verk efter samma generösa måttstock som de tidigare.

Erik Hedén.

Selma Lagerlöfs nya bok heter »Kejsarn av Portugallien». Detta är öknamnet på en torpare.

En bok, där överklassynpunkterna så träda i dagen, att redan namnet förlöjligar en ringa man av folket — ingen under att överklassens litteraturkritik är belåten.

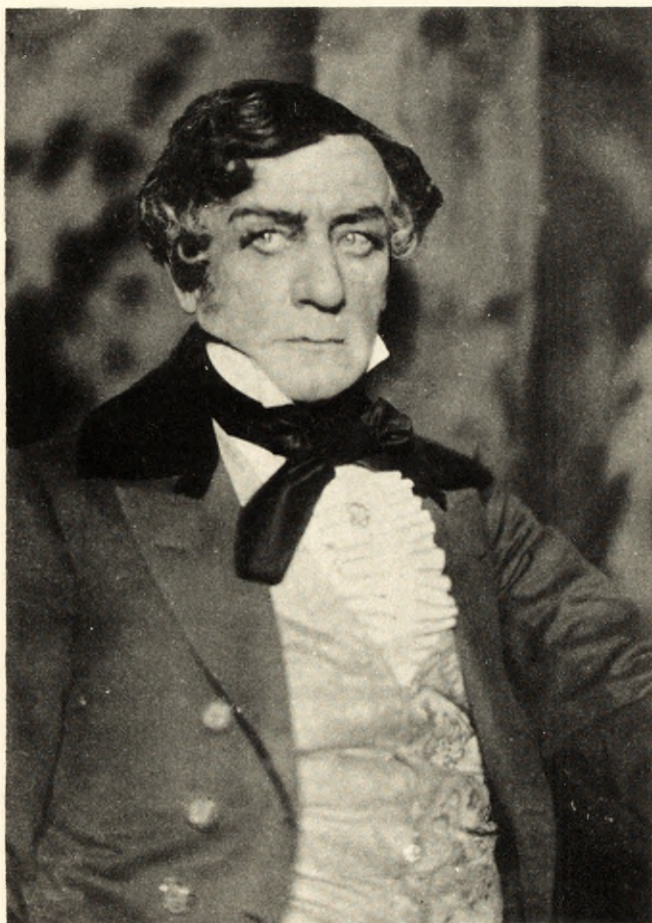
J. L. Saxon.

Teckning av Albert Engström 1914.

Teater och välgörenhet 1914.

Ivan Hedqvist som Onkel Teodor i »Dunungen».

K. DRAMATISKA TEATERN

Fredagen den 18 September 1914

För första gången:

DUNUNGEN

Lustspel i 4 akter af *Selma Lagerlöf*. Dekorationerna af *John Ericsson*. Regie: *Karl Hedberg*.

Personerna:

Brukspatron Teodor Fristedt ..... Ivan Hedqvist.
Bergsrådninnan Fristedt, hans mor ..... Julia Håkansson.
Mauritz Fristedt, hans brorson ..... Gösta Hillberg.
Anne-Marie Ehinger, Mauritz' fästmo ..... Stina Hedberg.
Hushållerskan Frida ..... Augusta Lindberg.
Inspektör Nyberg ..... Nils Johannisson.
Kusken Karl-Otto ..... Frans Enwall.
Trädgårdsmästar Wilhelmsson ..... Torsten Cederborg.
Kunglig sekter Kolmodin ..... Knut Lambert.
Förvaltar Borgström ..... Ivar Nilsson.
Elisabet Westling ..... Olga Hällgren.
En ung flicka ..... Märta Hallström.
Köksan ..... Märta-Stina Petersen.
En pojke ..... Tilan Ostman.

Underhafvande, gäster, tjänare.

På brukspatron Fristedts gård Bohult 1840-talet.

Längsta uppehållet mellan 2:dra och 3:dje akterna.

Kl. 8—omkr. 10,45 e. m.

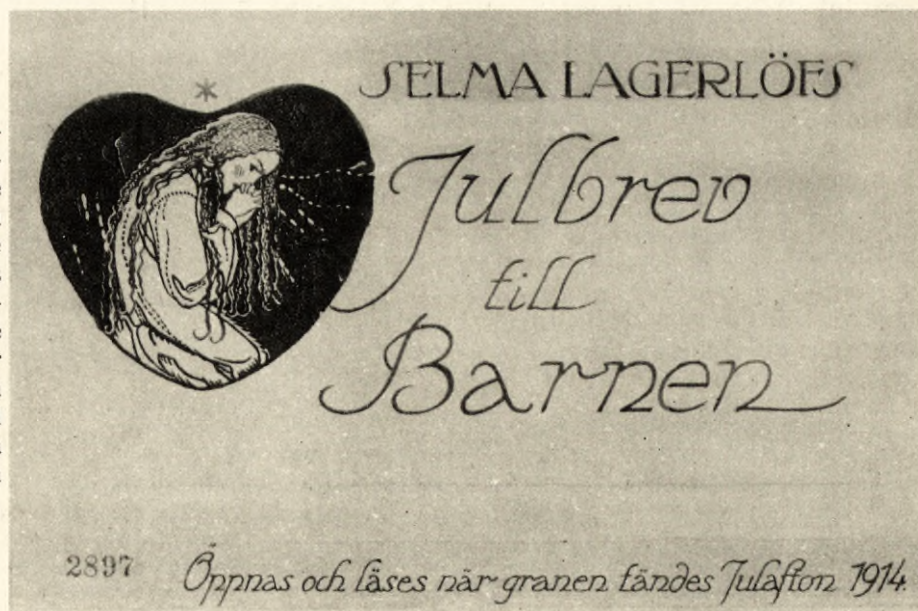
Till

Stockholms-Tidningens
redaktion Stockholm.

Styrelsen för Barnens dagsförening, som vid i dag hållet sammanträde mottagit meddelande om det lysande resultatet av den genom Eder försorg anordnade försäljningen av Selma Lagerlöfs julbrev, vilken tillfört koloni-verksamheten på Barnens ö icke mindre än kr. 20,458:57, ber härmed i de fattiga och klena stockholmsbarnens namn få till Eder frambära sin djupt kända tacksamhet för den storslagna gåvan.

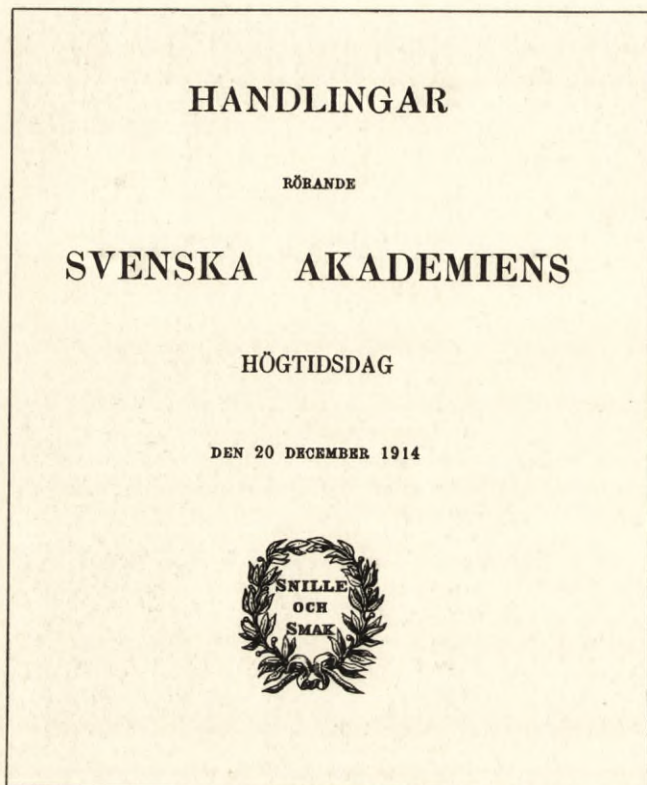
Stockholm i juni 1915.

Frans von Schéele
Ordf.

En av de aderton i Svenska Akademien 1914.

Söndagen den 20 december 1914 firade Svenska Akademien sin högtidsdag å stora börssalen i närvaro av H. M. Konungen, DD. KK. HH. Kronprinsen och Kronprinsessan, DD. KK. HH. Hertigen och Hertiginnan av Västergötland och H. K. H. Hertigen av Närke samt en talrik samling åhörare. Sammankomsten började kl. 7. Av Akademiens ledamöter voro närvarande: Akademiens direktör herr Melin, Akademiens kansler herr Hjärne, Akademiens ständige sekreterare herr Karlfeldt, herrar Schüick, Afzelius, Söderwall, Hedin, Tegnér, Hallström och Billing.

Akademiens direktör, herr MELIN, öppnade sammankomsten med följande:

T A L.

Även inom Akademiens egen krets har döden gått fram. Den 7 sistlidne april avled förre överintendenten m. m. Albert Theodor Gellerstedt. Till hans efterträdare har Akademien den 28 maj valt och med sin höge beskyddares nådiga bifall kallat filosofie doktorn SELMA LAGERLÖF, som nu kommer att taga sitt inträde.

INTRÄDES-TAL I SVENSKA AKADEMIEN

DEN 20 DECEMBER 1914

Selma Lagerlöf:

Mina herrar!

Då Svenska Akademien än ytterligare tillökade den övermåttan stora tacksamhetsskuld, som den redan har åsamkat mig, genom att välja mig till sin ledamot och därmed ge mig den största hedersbevisning, som den har att utdela, gjorde den mig en särskild gunst genom att låta mig intaga platsen efter blommornas och fåglarnas skald, ALBERT THEODOR GELLERSTEDT, med åtföljande förpliktelse att lämna en minnesteckning över honom. Under de gråa dagarna av en värm-ländsk november kunde jag inte ha en kärare uppgift mig förelagd än att leva mig in i hans diktarvärld. Många gånger har jag därvid haft en så tydlig förmimelse av att vara omgiven av fladdrande och musicerande småfåglar, av prunkande ädelrosor och glittrande solsken, att jag måste se upp från boken för att återfinna verkligheten. — — — —

S V A R

på fröken LAGERLÖFS inträdestal

av

Akademiens direktör herr MELIN

Selma Lagerlöf! — detta namn ljuder gott i svenska öron. Genom eder äktsvenska diktning har ni tryggt åt eder ett stort rum i vårt folks tillgivenhet. Den akademi, som framför andra nämnes den svenska, har vid olika tillfällen visat, hur högt den skattar eder. Nu har den tagit steget fullt ut genom att kalla eder, den första kvinnan i vår krets, till sin ledamot. Den stol, som med denna dag blir eder, innehades ursprungligen av greve Axel von Fersen. Mycket vore väl härvid att säga om »tidens välde», om förändringar i tänkesätt och förhållanden, sedan den myndige partihövdingen den 5 april 1786 höll sitt inträdestal, men allt detta kan lika gärna vara osagt. Jag inskränker mig till att i Akademiens namn försäkra, att ni på denna plats är hjärtligt välkommen.

Sedan fröken Lagerlöf därefter undertecknat Akademiens stadgar, fördes hon av sekreteraren till den stol hon vid Akademiens offentliga sammankomster äger att intaga (N:r 7) och vilken förut innehafts av F. A. von Fersen, A. G. Silverstolpe, A. C:son af Kullberg, C. A. Hagberg, W. E. Svedelius, N. F. Sander och A. T. Gellerstedt.

Moderns död 1915.

Selma Lagerlöf och hennes mor i hemmet i Falun.

Hon var lik brodern på Gårdsjö. Det var detsamma kloka ansiktet, detsamma klara huvudet, detsamma allvarliga väsendet, densamma kärleken till arbete, densamma likgiltigheten för nöjen och densamma motviljan mot allt osäkert och äventyrligt.

Att läsa i deras hjärtan, som hon tyckte om, det var likaså lätt för fru Lagerlöf som att läsa i en bok, men att framlägga sina egna tankar i tal i upprörda ögonblick, det var likaså omöjligt för henne som att tolka hebreiska — — —

(Selma Lagerlöf:
»Mårbacka».)

Vår goda, älskade moder,
Änkefru
Louise Elisabeth Lagerlöf,
 född Wallroth
 den 29 april 1827, avled stilla lördagen den 11 december 1915 i sitt gamla hem i Värmland, där hon under sin krafts dagar verkat, sörjd och i tacksamt minne bevarad av barn, barnbarn, barnbarnsbarn, syskon, trogen vårdarinna, släktingar, vänner och tjänare.
Daniel Lagerlöf.   **Selma Lagerlöf.**
Elin Lagerlöf,   **Nanny Lagerlöf,**
 f. Röing.   f. Rappe.
Janne Ahlgren.
Gerda Ahlgren,
 f. Lagerlöf.
 Sv. Ps. 285: 2.
Jordfästningen äger rum i Östra
Emterviks kyrka Söndagen den 19
december. 7368

Dödsfall.

Änkefru Elisabeth Louise Lagerlöf, Selma Lagerlöfs moder, avled på lördagen i den höga åldern av 88 år.

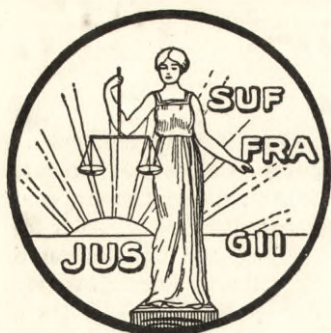
Den bortgångna var sedan 1885 änka efter löjtnant Erik Gustaf Lagerlöf, med vilken hon då hade varit förenad i äktenskap sedan 1849. Själv av Värmlands-släkt, hon hette Wallroth som flicka och var syster till Värmlandsmålaren Christoffer Wallroth, kom hon att tillbringa största delen av sitt liv i sin hembygd, där hon nu även fått sluta sina dagar på Mårbacka, hennes makes gård, som inköpts av Selma Lagerlöf. I åtskilliga av Selma Lagerlöfs böcker, bl. a. Kejsaren av Portugallien och Liljecronas hem, har ju Selma Lagerlöf beskrivit sin fädernegård, Mårbacka, och det är väl ganska antagligt att hon vid skildringen av gårdens värdinna haft bilden av sin gamla mor i tankarna.

Sedan det gamla Lagerlöfska hemmet upplöstes var fru Lagerlöf bosatt hos sin dotter, vilken även, närmast väl för hennes räkning, inköpte Mårbacka för sitt Nobelpris.

Fru Lagerlöf sörjes, förutom av dottern Selma, närmast av sonen, lasarettsläkaren D. Lagerlöf och dottern Gerda, gift med förvaltaren J. Ahlgren i Falun.

Värmlands läns tidning
15 dec. 1915.

RÖSTRÄTT FÖR KVINNOR

Tidning utgiven av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

MOTTO: *Vi kunna aldrig göra så mycket för en stor sak som en stor sak kan göra för oss.*

VI. ÅRG.

STOCKHOLM, 1 JUNI 1917.

N:r 11.

MÅ GRUNDSTENEN BLI LAGD.

Ur Selma Lagerlöfs hälsning till rösträttsmötet å Auditorium 1917.

Varför vi begära vår rösträtt, det är ju närmast därför, att vi tro, att vår hjälp behövs vid genomförandet av statens stora uppgifter. Vår husmoderliga erfarenhet, vår moderliga instinkt, vi tro, att dessa ha saknats alltför länge i statsarbetet. Men nu i detta ögonblick begära vi rösträtt kanske mest för de unga kvinnornas skull. Det är många skrankor, som fallit i våra dagar, många förhållanden ha ändrats, och de unga njuta en frihet som aldrig förr. Må denna frihet bli belagd med ansvar! Må dessa unga veta, att Sverige räknar med dem! Fabriksarbeterskor, studentkor, familjemedlemmar som ensamma, må veta, att landet behöver deras omdöme, deras modiga, öppna, fria tankar. Bredvid sig själva och sina små intressen, må de se skuggan av något strängt och fordrande, se skuggan av ett fosterland som aldrig lämnar dem ur sikte, som mäter och dömer över dem och deras gärningar — — —

Tösen från Stormyrtorpet 1917.

Lars Hanson

Greta Almroth

Men fastän hon hörde sitt namn, kunde hon inte tro, att det var henne, som han kallade på. Det var inte möjligt, att Gudmund Erlandsson ville skjutsa för henne. Han var den granaste karlen i hela socknen. Ung och vacker och av god släkt och i gunst hos alla människor. Inte kunde hon tro, att han ville ha något att göra med henne.

Regissör:
Victor Sjöström.

Sveriges ledande mönsterbiograf.

Säsongens hittills största

Röda Kvarns-Premiär.

Måndagen den 10 september 1917
för första gången

TÖSEN FRÅN STORMYRTORPET.

Filmdramatisering i 5 akter efter *Selma Lagerlöfs* berättelse med samma namn.

Iscensatt av **Victor Sjöström.**

Fotograferat av **Henrik Jaenzon.**

Medverkande i Tösen från Stormyrtorpet:

Nämndeman Erik Persson	<i>Georg Blomstedt.</i>
Nämndemansmor	<i>Jenny Tschernichin-Larsson.</i>
Hildur på Älvåkra, deras dotter	<i>Karin Molander.</i>
Erland Erlandsson	<i>Hjalmar Selander.</i>
Mor Ingeborg	<i>Concordia Selander.</i>
Gudmund Erlandsson, deras son	<i>Lars Hanson.</i>
Helga, »Tösen från Stormyrtorpet»	<i>Greta Almroth.</i>
Hennes föräldrar	<i>William Larsson.</i>
Domaren	<i>Thekla Borg.</i>
Per Mårtensson	<i>Nils Arehn.</i>
Hans hustru	<i>Gösta Cederlund.</i>
	<i>Edda Rothgardt.</i>

14 mans orkester. Dirigent: **Rudolf Sahlberg.**

Idén att filma »Stormyrtösen» hade han inte fått själv. Det var en ung dam i Gävle som skrivit till honom och föreslagit honom att göra en film av den populära Selma Lagerlöfsromanen. — — —

— — — Och när filmbearbetningen var klar stoppade Sjöström den i sin portfölj och reste en morgon till Falun, där Selma Lagerlöf bodde. Oroilig och nervös som inför en premiär ringde han på hennes dörr. Blev mycket älskvärt mottagen och blev litet bättre till mods då hon sade honom några vackra ord om »Terje Vigen», som hon nyligen hade sett. De slogo sig ner i hennes stora bibliotek, han plockade fram manuskriptet till »Stormyrtösen» och läste upp det för henne. Hon satt tyst och hörde på utan att säga något eller göra något avbrott, men ju mer han läste desto mer skingrades hans oro, han tyckte sig känna i luften att hon var belåten. Och han kände rätt. Hon tyckte om det och hade inte det ringaste emot att det filmades. Vid den efterföljande supén gav hon också anvisning på en hel del platser där olika scener i filmen lämpligen kunde inspelas, och då den stora författarinnan och filmregissören sent på kvällen skildes var det i bästa samförstånd. Det var första gången, men det blev inte den sista som de träffades. Med alla de Selma Lagerlöf—Sjöström-filmerna som sedan skulle komma att filmas gick det till på samma sätt.

Victor Sjöström: Oskrivna memoarer.

Film- och teaterpremiärer,

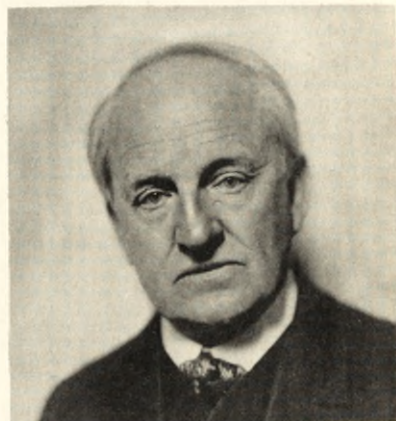
Ingmarsarvet. Regi: Victor Sjöström.

Victor Sjöström

Harriet Bosse

Vinterballaden.

Gerhart Hauptmann.

Herrn Arnes Schatz, die schöne Erzählung von Selma Lagerlöf, hat diese Dichtung angeregt.

Gerhart Hauptmann,

Ur Svenska Akademiens handlingar 1918.

Den minnespenning, som Akademien till årets högtid låtit prägla, har till föremål skalden Zacharias Topelius. Åtsidan bär hans bild och namnet med tillägg *Poeta duobus populis dulcis natus anno MDCCCXVIII obiit anno MDCCCXCVIII* (Skalden, kär för två folk, var född 1818 och dog 1898). Frånsidan visar en sångmö, sittande vid havet med en kantele på sina knän. Inskriften lyder: *Litora carmine inungit* (Hon förenar stränderna med sin sång). Minnes-teckningen är författad av fröken Lagerlöf, och ett utdrag därur kommer nu att uppläsas.

84

NYA TEATERN GÖTEBORG.

Fredagen den 20 sept. 1918 kl. 8 em.

Gästupträdande av
Lisa Håkanson-Taube och
Lars Hanson

Premiär:

VINTERBALLADEN

Dramatisk dikt i 5 akter

av

Selma Lagerlöf och *Gerhart Hauptmann*

Dekoration av *Andrésen*

litteratur och privatliv 1918.

Bannlyst.

Roman av *Selma Lagerlöf*.

Boken skjuter upp högt över den vanliga litteraturen, som växer och gror i dessa tider, vilket visserligen ej vill säga så mycket, trots de vilda reklamer, påbredda med den tjockaste nu så dyra trycksvärtan, som ropa ut tarvlighetens beröm i tidningsspalterna.

Vi vilja livligen önska att Selma Lagerlöf, som oaktat vad man kan ha att anmärka mot vissa sidor av hennes senaste bok synes vara vid fullaste andliga vigör, fortfarande ville ägna sig åt diktningens konst och lysa upp i det dunkla nedan som i vår litteratur råder.

Hans Emil Larsson.

Själva den springande punkten för denna berättelse har säkerligen varit författarinnans behov att uttrycka sin avsky för kriget.

För att finna en tillräckligt kraftig parabel för sin text är det, som hon uppfunnit sin historia om människoätaren. — — —

Ett varmt och rikt hjärta talar till oss ur detta Selma Lagerlöfs sista arbete.

Det är skrivet med stor fantasikraft och i den dra-

Barnbrev från Tyskland.

Flyttning från Falun. D:r Selma Lagerlöf har för framtiden bosatt sig året runt på Mårbacka.

D:r Selma Lagerlöf har på de liberalas lista för 4 år valts till kommunalfullmäktig i Östra Emtervik, Värmland.

matiska stil, som är för henne egendomlig. Möjligen saknar man dock något av den bländande friskhet, som man är van att finna i hennes skildringar.

Johan Mortensen.

Herr Arnes pengar. Regi: Mauritz Stiller.

Elsalill avbröt inte mer sir Archie, men det blev tomt och kallt i hennes hjärta. Hon ryste, då hon såg och hörde sir Archie, ty då han talade fick han ett grymt och blodtörstigt utseende. »Vad har jag velat göra?» tänkte hon. »Har jag varit galen och älskat den, som har mördat alla de mina? Må Gud förlåta mig min synd!»

Mary Johnson

Richard Lund

60 år

Selma Lagerlöf

Ur Svenska Akademiens handlingar 1920.

Akademiens direktör, fröken Selma Lagerlöf, öppnade sammanträdet med följande tal:

Kronprinsessan Margareta.

Där nere på världens marknadstorg draga ännu eländigare varelser förbi henne. Där komma sådana, som ha deltagit i slaktningar och blivit gjorda till fångar, och föras bort till främmande land med sårade och nödställda kroppar, plågade och förtvivlade själar.

Och vi se, hurusom hennes ögon tåras vid deras åsyn. Hon tar mod till sig och tillropar dem, att vad hon förmår, vill hon göra för att komma dem till hjälp.

Och för deras skull gör hon sig liksom till en försäljerska på denna världens marknadstorg och bjuder ut de arma fångars arbeten, så att hon måtte kunna sända dem vad de behöva av kläder och mat, av skodon och läkemedel.

Elsa Brändström.

Den svenska ängeln kallas hon i utländska brev och tidningsartiklar. För tusenden av vårt folk står hon som en föregångare, en nationalhjälte.

Ty så, som hon en gång klagade över att hon inte fick tillfälle att bruka sin kraft, att känna lyckan av att öva stordåd, så tyckes mig, att rätt länge hela vårt folk har klagat. Såsom hon fick sina gåvor lösgjorda av kriget, så börja i dessa dagar svenskarna känna sig kallade att gå ut och kämpa en ärlig kamp för världens upprättande.

Körkarlen 1921.

Regi: Victor Sjöström.

Som nu det gnisslande åkdonet kommer från sidan, så framträder det stycke för stycke. Så syns hela den eländiga hästen komma, hela den eländiga kärran med söndrig karm och lösa, vacklande hjul, en vanlig torgkärra, men så illa åtgången att ingenting tycks kunna fraktas i den.

Körkarlen håller ett par tömmar, som bara består av knut vid knut, mellan sina händer, kapuschongen är neddragen över ögonen, och han sitter krokig, liksom böjd av en trötthet, som aldrig kan bli utvilad.

Körkarlen är den bästa film jag sett.

Charlie Chaplin.

Sophie Elkan in memoriam 1921.

* 1853. † 1921.

Selma Lagerlöf i Sophie Elkanrummet å Mårbacka 1933.

Vid Sophie Elkans grav.

Tal hållet av Selma Lagerlöf den 8 april 1921.

Vi läste en gång, Sophie Elkan, du och jag tillsammans om ett land, där det var brukligt, att omkring en döendes läger samlade sig släktingar och vänner för att med hög röst samtala om alla de goda gärningar den döende hade utfört, om hans tapperhet och dygder, om de fröjder livet hade bjudit honom, för att sålunda, så mycket de förmådde göra hans sista stunder rika på lycka och ljus.

Jag minns hur mycket detta tilltalade dig, och jag för min del, jag tänkte, att om det bleve jag, som sutte bredvid dig i din sista stund, då skulle jag minnas detta. Jag skulle luta mig intill dig och viska i ditt öra om ditt livs härlighet. — — —

Minns du den tiden, då du var en liten tös, hur du allaredan då älskade livet så högt, att du hoppades, att i din tid skulle uppfinnas ett botemedel

mot döden, så att du skulle få stanna kvar i denna tillvaro för beständigt.

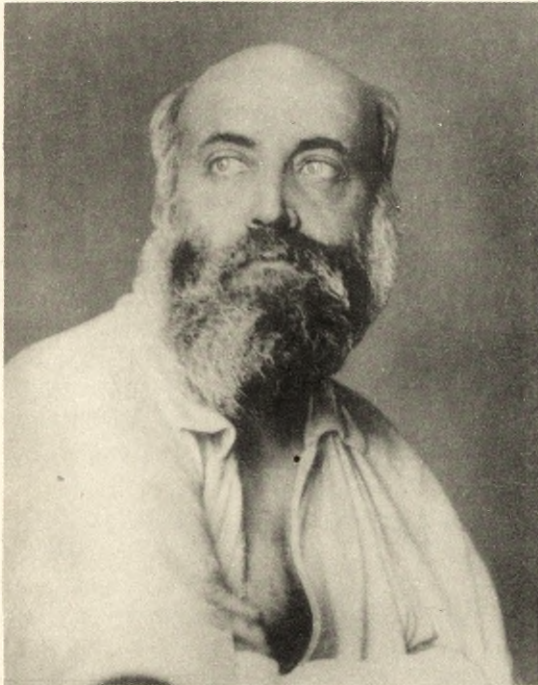
Och livet, jordens arma, försmädade liv, var inte vant vid en sådan kärlek. Till en början skänkte det dig till lön alla goda gåvor. Efter din glada ungdom gjorde det dig till en älskad maka och lycklig mor. Och för varje dag, som gick, hörde det ditt hänförda: »O, liv, liv, vad jag älskar dig!»

Men då fruktade livet, att det var endast i medgång och lycka, som du älskade det. Och det satte dig på prov för första gången. Det tog ifrån dig man och barn, gjorde din tillvaro ensam och arm och sedan vände det sig mot dig med en fråga: »Älskar du mig ännu?»

Du låg som en sårad och fallen, men på livets fråga svarade du alltjämt: »Ja, liv, du vet, att jag älskar dig!» — — —

Frödings minne.

Ur Selma Lagerlöfs hyllning till Gustaf Fröding vid minnesfesten å Operan den 8 februari 1921.

Uppläst av Valborg Hansson.

Si, många dagar äro farna,
sedan vi hörde vår väns harpa i Klarälvslandet,
sedan han lade oss i bojer med danslåtar
och gjorde oss till trålar med strängospel,
ty hans toners dejlighet var såsom doften av vild-
honung,

och deras makt var som kärleksdryckens,
då den är väl tillredd av trolldomskunnig häxa en
torsdagsnatt.

Sägen mig, I Värmelands döttrar,
I, som vallen boskap i bergen
eller sitter utefter vägkanten glammandes:
Varför är vår väns harpa tystnad?

Varför är det så stilla på älvgrunden i månskens-
natten?

Varför ryter forsen vredgat, liksom ville den fråga:
O, var är du?

Si, vår väns spel var såsom en dans över ängarna
och såsom en stor konungs dotters dans.

Det var fröjdesamt som ett fågelkvitter i vintrig skog,
som en vårbäckes sorl under snödrivan.

Det var solsken efter åskbyar
och dagg under torksomrar.

Det var bättre hälsomedel än alla de apotekares
pulver.

Gula paviljongen.*

Moderato. (Ur "Kungarevyn") John Redland.

Al - la vack - ra sa - gor, bör - ja som ni ve - ta, van - ligt -
vis det var en gång, sa - gan, som jag nuskall ta - la om skall
he - ta blott "Den gu - la Pa - vil - jong" De svar - ta bo - var -
na som sy - nas till d' ä' Å - ker - lund och Da - ni - el och Smith, o -
skul - den, ack, det li - ten Sel - ma är och "bo - var - na" de sa' så här:

244 Refräng.

Vill ni gå med oss in i Den gu - la pa - vil -
jong - en, där gu - den A - mor själv se - dan lång - e sit - ter
fång - en? Vi slå om blott ni vill, en kil - le - kil - le -
kil - le - kill, en li - ten kär - leks - drill -
- Nå - ja kyss till!

Liten Selma endast vackra sagor kände,
trodde världen mest om gott.
Åkerlund och Smith och Daniel de rände
runt i Selmas sagoslott.
Snart nog de våran Selma-lill' förfört,
figurligt menat,
se'n hon hade hört
på lockelserna här på livets älv,
så börja hon att sjunga själv.

Refr.: Vill ni gå med oss etc.

Hon fick mycket stora skaror att sig följa
i »Den gula paviljong»,
men du gud, så dessa skaror numer' sörja,
att de lydde hennes sång.
Nåt så hemskt man uti paviljongen såg,
det var rent av ett Dionysos tåg,
man älska, svor och drack på samma gång
och jämt så sjöng man denna sång:

Refr.: Vill ni gå med oss etc.

Lilla Selma hon blev lagd som uppå roster,
arma lätt förförda barn,
och en vacker dag så gick hon uti kloster,
att bli fri från världens skarn.
Men »paviljongen» ej hon blivit kvitt,
ty Åkerlund och Daniel och Smith,
de stå var aftonstund där utanför,
och sjunga ständigt samma kör:

Refr.:

»Vill ni gå med oss in i Den gula paviljongen,
där guden Amor själv sedan länge sitter fången?
Vi slå, om blott ni vill, en killekillekillekill.
Och vinden svarar still:
Nåja kyss till!»

Emil Norlander.

* Med anledning av Åhlén & Åkerlunds Romanpristävlan, varvid G. Martins omdiskuterade roman »Den gula paviljongen» erhöi första pris. Prisdömarna voro: Selma Lagerlöf, Daniel Fallström och Ejnar Smith.

Selma Lagerlöf filmad

Mary Johnson

Einar Hanson

Stina Berg

Adolf Olchansky.

Gunnar Hedes saga.

En herrgårdssägen.

Så började den främmande spela, och Ingrid smålog, men på samma gång såg hon så övernaturlig ut, att fru Blomgren trodde, att flickan skulle upplösa sig till en solstråle och flyga bort från dem.

Men då fru Blomgren hörde den främmande spela, kände hon igen honom. »Jaså», sade hon för sig själv, »jaså. Det är ändå han. Jaså, det var därför han ville se oss gamla människor uppträda.»

En programförklaring.

Mauritz Stiller.

För några år sedan, då vi började filma böcker, och böcker som hörde till de främsta i vår litteratur, gjorde vi självfallet detta med all pietet för boken. Pieteten finns kvar, men numera kan man dock medge att filmens män då i sin ängslan att förändra boken stundom förbigingo vad filmen fordrar.

Redan för fyra år sedan var det på tal att filma »En herrgårdssägen». Men Selma Lagerlöf var då obenägen för saken. Hon har sedan givit sin tillåtelse, när hon sett hur filmningen av »Herr Arnes pengar» och »Körkarlen» utfallit, den allmänna rädslan för en vandalisering genom filmatisering har nu försvunnit. Hade vi då gjort »En herrgårdssägen», hade filmen säkert mer än nu blivit exakt bokens innehåll

Nu är den icke detta, den är en film, gjord med filmens anspråk. Man måste se den som en filmpjäs, med idén tagen ur boken och personligt omformad. Jag har t. ex. givit den en neutralt modern dräkt, man kan inte säga när handlingen försiggår, men den har icke någon romantisk tidsfärg à la 1820-talet. En detalj i boken har varit ogörlig att överflytta på filmen: getterna måste utbytas mot renar. Att se getter piskas i en film är omöjligt, på filmens klara språk, som

inte lämnar något åt åskådarens fantasi, utan är vad som visas, skulle en sådan scen utan vidare bli djurplågeri. Nu ha vi i stället Gunnar Hede som släpas efter en ren, en stark scen för övrigt, men inte så påfrestande för nerverna som det andra skulle ha varit. Film är film, den rör sig med samma idéer som litteraturen levat på i århundraden, men den gör det med andra uttrycksmedel, på sitt eget sätt.

Fortsätter filmandet så här, blir det snart nödvändigt att annonsera på detta vis:

Gunnar Hedes saga (En herrgårdssägen). Fritt efter en för Selma Lagerlöf främmande idé.

Hasse Z.

av Mauritz Stiller 1923.

Gösta Berlings saga.

Luden kommer han, med svans och häst-hov, med horn och spetsigt hakskägg, och vid hans åsyn störta kavaljererna upp med ett skrik..

Men i hejdlöst jubel ropar Gösta Berling:

»Den trettonde är kommen! Skål för den trettonde!»

Lars Hanson (Gösta Berling)

Sven Scholander (Sintram)

Till en fond för äldre nödställda författarinnor har Selma Lagerlöf skänkt hela inkomsten av Gösta Berlingfilmen, vilken belöpte sig till 20,000, att av Författarföreningen förvaltas.

D:r Selma Lagerlöfs hälsning

till publiken vid Gösta Berlingfilmens premiär i Köpenhamn ²⁴/₃ 1924.

Uppläst av direktör E. Kornbäck.

Högt ärade publik, min gamla bok stått opp,
till nytt och brokigt liv, som blomman ur sin knopp.
Jag hoppas det må bli er alla till behag,
att drömmens skygga folk fått form och anletsdrag.
Jag hoppas sagans lek kring Lövens långa sjö,
nu bildåskådliggjord skall glädja och förströ.
Jag hoppas vad ni än må tänka om allt slikt,
att i ert hjärta dock får leva kvar min dikt.

En profetia.

Bredvid henne (Jenny Hasselqvist) har Mauritz Stiller ställt två unga elever från Dramatiska teatern, *Mona Mårtensson* och *Greta Garbo*, som *Ebba* och *Elisabeth Dohna*. — Vad äro dessa unga intagande flickor annat än ler i mästartens hand. — Har leret då ej samma värde som den hand som formar det? Åh, mycket, mycket mera! Om några år är *Greta Garbo* troligen ett över

världen känt och beundrat namn. Hon har nämligen skönhetsens, den egenartade skönhetsens gåva.

Ragnar Hyllén-Cavallius.

(Ur programbladet till »Gösta Berling» 1924.)

Greta Garbo som *Ebba Dohna*.

Hon var inte den, som sände trotsiga blickar ut i världen. Hon var så blid, så skygg. Ännu, då hon redan hade fyllt sjutton år,

var hon ett vekt barn, men hon var ändå mycket skön med sina bruna ögon och den svaga, fina rodnaden på kinderna.

Det nya Mårbacka 1919

Mårbacka.

Salongen.

efter ombyggnaden 1923.

Biblioteket.

Ett hörn av inre salongen med Sam Urdins porträtt av ägarinnan.

INTYG

Genom livslång erfarenhet övertygad om det värmländska skrädda havremjölets förträffliga egenskaper kan undertecknad anbefalla det som ett hälsosamt, stärkande, välsmakande och genom sin dryghet även billigt folknäringsmedel. Utan tvivel äger detsamma en anmärkningsvärd förmåga att återge svaga samt undernärda barn hälsa och krafter.

Karlstad
den 18 jan. 1925
PER CLARHOLM
Lasarettsoverläkare

MÅRBACKA HAVRE-KRAFT

VÄRMLANDS-VÄLLINGEN

Tillagas sålunda: 2 dcl. vatten och 1 lit. mjölk värmes i en panna. Uti 2 dcl. mjölk invispas omsorgsfullt 30 gr (2 matskedar) havremjöl. Denna avredning hälls i pannan, strax innan mjölken kommer i kokning, varefter det hela får koka i 10 minuter. Salt och socker efter smak.

En god gröt, delikata plättar och vafflor kunna också tillagas av havremjölet.

HISTORIK

I Värmland har man sedan uråldriga tider förstätt konsten att av havre tillverka ett fint mjöl, befriat från sädor och kli, s. k. skrädmjöl. Därav kokas en välling, som ätes av hög och låg och kan kallas värmlänningens nationalrätt. Den hålles högt i ära, och detta med allt skäl, ty den utgör inte bara den sundaste näring för varje strängt arbetande människa, utan man har otaliga gånger sett, att den har gjort underverk med klena och blodfattiga barn, och att den hos åldringar och sjuka långa tider uppehållit den flämtande livslågan.

Den vara, som här bjudes allmänheten, är just detta värmländska skrädmjöl, rent och oförfalskat, visserligen litet grått att se till, men gott i smaken och rikt på styrkande och närande egenskaper.

Det värmländska skrädmjölets säregna beredningsätt gör, att havrens vilda och friska smak inte går förlorad, varför man kan äta därav beredd välling år efter år utan att tröttna.

Selma Lagerlöf

AKTIEBOLAGET
MÅRBACKA HAVREMJÖL
STOCKHOLM

Mårbacka havremjöl distribueras.

På ekumeniska mötet 1925.

Låt oss höra! Låt oss lyssna! Han, vars stämman genom världskrigets åskor tillropade oss enighet, talar också till oss genom sin ringa tjänarinnas ödmjuka skapelse. »Enighet», tillropar hon oss, »enighet mellan reformert och lutheran, enighet mellan protestant och grek och katolik, enighet mellan kristna och icke kristna, enighet, enighet, enighet mellan alla jordens folk.»

Selma Lagerlöf.

Litografi av Emil Stumpff.

Hennes röst var icke stark, men melodisk. Den lät upplysande, övertygande. Hon sjönk icke ned i det dike, där de flesta talare och uppläsare sluta varje mening för att tvärt klara sig upp igen och upprepa samma manöver, utan hon höll sig hela tiden uppe på vägen, hördes märkvärdigt bra, fängslade genom föredragets konst, likaväl som genom den sannsaga hon berättade — uppslaget till hennes Jerusalem. Hon stod där trygg länge, och man lyssnade. Selma Lagerlöf talade som sig bör svenska språket. — Höra vi icke ännu i örat röstens angelägna, nästan förebrående, men innerliga vädjan, när hon tre gånger liksom i boken upprepade: enighet, enighet, enighet.

Nathan Söderblom.

Kristenhetens möte i Stockholm 1925.

Löwensköldska ringen.

Ett är säkert: Selma Lagerlöfs diktarfantasi är nära släkt med den flamma, om vilken hon talar. Dess möjligheter synas outtömliga. Även denna lilla berättelse om spöket på Hedeby med dess påtagliga brister bär vittne därom. Sagotonens friskhet är oförändrad. Vi äro så vana vid det hos Selma Lagerlöf att vi finna det helt naturligt, men en avlägsen eftervärld skall undra över det och tydligare se, hur enastående denne fantasiens rikedom och friskhet i själva verket är. Hur många sagor hon än berättat och hur många hon än kommer att berätta, skall man alltid ha en känsla av att vi endast fått höra en ringa del av vad hon haft att förtälja, att vi endast fått se en ringa del av hennes fantasier underbara land. Och kanske det är hennes tjuuskrafts hemlighet.

Knut Hagberg.

Författarinnan hör till en generation som nu mestadels tystnat, hon står även inom denna på en plats för sig, och den nya romanen visar åter hennes snilles egenart.

Det vore kanske inte orätt att tala om en renässans i hennes författarskap. I sina senaste böcker har hon återvänt till Gösta Berlings Värmland, till herrgårdshistorierna och kavaljerernas klassiska landskap.

Charlotte Löwensköld.

Det händer, att människorna tröttna på den de länge prisat och ha svårt att framleta ur sitt minne vad en gång tjugat dem hos en berömd konstnär.

Men med sin nya bok ger Selma Lagerlöf ett vittnesbörd om mänskliga snillet varaktighet. Det bör vara välkommet i förgänglighetens värld, där som oftast en författare blott en gång kan överraska.

Selma Lagerlöfs berättarkonst visar sig i Charlotte Löwensköld på nytt i sin rika strålgans. Den liknar en ljusgnistrande krona i en stor kyrkas valv, som hänger högre än de andra och i en rymd för sig. Det finns ändå ingen, vare sig i utlandet eller hemma, som kan berätta som Selma Lagerlöf, som har så många överraskningar till hands att bedåra en fattig läsare med och som är en sådan otrolig virtuos i tolkande av stolthetens och kärlekens alla djärva påfund. Hon gång efter annan liksom lyfter taket av det rum, där man dväljes, eller för upp till högre och vidare utsikter över ett själslandskap. Selma Lagerlöf är i virtuositet och inspiration en prosakonstens Jenny Lind.

John Landquist.

Löwensköldska ringen, som utkom förra sommaren, är en med stor konst gestaltad novell, ganska jämförlig med En herrgårdssägen och Herr Arnes penningar.

Algot Werin.

70 år

Ekot i världspresen.

Selma Lagerlöf på sjuttioårsdagen: »Jag tänker sluta att dikta.»

Norska: Selma Lagerlöf på syttiårsdagen:
»Jeg tenker å holde op med å dikte.»

Danska: Selma Lagerlöf paa 70-Aarsdagen:
»Jeg agter at holde op med at digte.»

Finska: Selma Lagerlöf 70-vuotispäivänä:
»Aion lakata tarinoita luomasta.»

Tyska: Selma Lagerlöf an ihrem 70-ten Geburtstage:
»Ich denke mit dem Schreiben aufzuhören.»

Engelska: Selma Lagerlöf on her 70th birthday:
»I intend to cease to write.»

Franska: Selma Lagerlöf au jour de son 70-anniversaire:
»Je pense finir d'écrire.»

Ryska:

Селма Лагерлөв
В день 70-ого рождения:
»Я думаю кончить писать.»

Spanska: Palabras de Selma Lagerlöf en su 70 aniversario:
»Tengo la intención de dejar de escribir.»

Italienska: Selma Lagerlöf nel suo settantesimo compleanno:
»Io penso di non scrivere più.»

Tjeckiska: Selma Lagerlöfová v den sedmdesátin:
»Myslím, že přestanu psát.»

Turkiska: Matmazel Selma Lagerlöf un tevel-lüdünün yetmişinci senei devriyesi:
»Bundan böyle yazmamağa karar verdim.»

と云はれたり
セルマ
ラーゲ
ル
は
創
作
を
止
め
よ
う
と
思
っ
て
み
よ
す
に

Polska: Selma Lagerlöf w rocznicę swego 70-lecia:
»Zamierzam przestać pisać.»

Estniska: Selma Lagerlöf oma seitsmekümneaastasel sünnipäeval:
»Ma mõtlen lõpetada luuletamist.»

Holländska: Selma Lagerlöf op haar zeventigsten verjaardag:
»Ik ben van plan met het schrijven op te houden.»

Rumäniska: Selma Lagerlöf cu prilejul împlinirii a 70 ani:
»Am de gând să încetez de a scrie.»

Till 70-årsdagen.

Den norske forfatterforening gratulerar.

Inför den litterära

Henry Bordeaux.

Det litterära Frankrike förenar sig med glädje i firandet av fröken Selma Lagerlöfs 70-årsdag i Sverige. Hon är nämligen läst och älskad i Frankrike nästan lika mycket som i sitt hemland. Selma Lagerlöf har haft den sällsynta lyckan att på sätt och vis inkarnera sitt land eller åtminstone sitt landskap, detta Värmland, som hon med sådan hängivenhet besjungit.

Henry Bordeaux.

Gustav Frenssen

Det var, tror jag, tre saker hos Selma Lagerlöf, som på sin tid gjorde så starkt intryck på mig, den unge lantprästen i ett ensligt hörn av Holstein: Först den nordgermanska kärvheten, ja, vildheten hos natur och människor, vilken på grund av min härkomst och läggning var mig mer besläktad än det sydtyska väsendet, för det andra hennes besjälade fromhet, för det tredje fabuleringens sprudlande yppighet.

Gustav Frenssen.

John Galsworthy.

Det är mig en stor glädje att å den Engelska P. E. N.-klubbens vägnar och kanhända också som talesman för d:r Selma Lagerlöfs många beundrare i detta land genom Svenska Dagbladet få uttrycka den vördnad och beundran vi känna för henne och framföra våra hjärtligaste lyckönskningar på hennes sjuttioårsdag.

Den vidsträckta uppskattning hon åtnjutit i detta land, den varma känsla för hennes vackra Värmland och för henne själv, som hon väckt i många brittiska hjärtan, gör det till en särskild ära för oss att få räkna henne bland våra hedersledamöter. Hennes arbeten utgöra en länk mellan Sveriges och Englands folk och ett led i den ömsesidiga förståelsen mellan nationer, som värdesätta litteratur och konst och i dem se ett ädelt medel till mänsklig lycka.

John Galsworthy.

Hugo von Hofmansthal.

Selma Lagerlöf — en skaparekraft, som osvikligt framställer man och kvinna, gubbe och barn, berg och träd, ett oförlikneligt samband med det egna folket och hembygden, en rytmisk kraft, genom vilken detta folks typiska liv och lidanden draga förbi oss som dikt, en förståelse för det verkligt sköna, som tillika är det eviga — med alla dessa ord har jag kanske ännu icke betecknat de huvudkrafter, som utmärka denna betydande kvinna.

Såsom en av de många, som under tysta vinterkvällar läst högt för sina barn Nils Holgerssons resa med vildgässen, skulle jag i mångas namn vilja tacka henne för den glädje, som denna resa skänkt!

Hugo von Hofmansthal.

Hans Luther.

Gösta Berling förde mig in i en annan värld, där jag kände mig befriad från vardagslivets tryck. Jag är ingen kännare av Selma Lagerlöfs samlade, stora livsverk, men varje gång jag hade en bok av diktarinnan i min hand tog den mig fullständigt fången. Jag uppfyller därför blott en plikt av tacksamhet när jag med dessa rader ger uttryck för min höga beundran för den nordiska berätterskan.

D:r Hans Luther.

världsopinionen.

Hos Selma Lagerlöf älskar och ärar jag berättandets urväsen, som ännu lever i den traditionsfyllda Norden, sagans röst, sången till harpa, det heligt atavistiska skaldehjärtat som klappar under borgarfruns klänning. Min beundran för den stora kvinnan är ingen tillfällig stämning — den är ingen upptäckt till den förestående högtidsdagen. Hennes sånger i prosa hörde till de verk i världslitteraturen som först läto mig se och älska berättelsens genius och som lärde mig att bli dess tjänare. När för ett par år sedan hennes samlade skrifter kommo ut i tysk upplaga, var det mig som anmälare en hjärteangelägenhet att så varmt jag kunde anbefalla den hos vår publik. Det är mig en stor glädje att på dessa minnesblad enkelt och personligt framföra min hyllning till henne. Måtte hon mottaga denna tacksamma hälsning med den godhet som måste vara utmärkande för hennes personlighet, då den förlämnar hennes konst dess kvinnliga majestät.

Thomas Mann.

— — — Hvem ejer en Laterna magica, hvis brogede Billeder kan drage de erfarne og de enfoldige ind i den samme Tryllekreds? Ja, kan der i Grunden være Tale om mere end To? H. C. Andersen og Selma Lagerlöf — Kongen og Dronningen i Eventyrets nordiske Rige.

Fra utallige saadanne Familiehjem Verden over vil der i disse Dage blive bragt den sidste en underdanig Hyldest og en begejstret Tak.

Henrik Pontoppidan.

Jag har länge känt, att i hennes böcker finnes något av min egen mors blod och drömmar. Hon har en läsekrets såväl i högt bildade som i mindre litterära kretsar, själv läser jag henne för hennes förfinade poesi, för hennes kärlek till folket och naturen och för att komma i beröring med hennes ädla personlighet.

Carl Sandburg.

Min hjärtligaste lyckönskan på 70-årsdagen till den som djupast känner själarna bland nutidens författare.

Oswald Spengler.

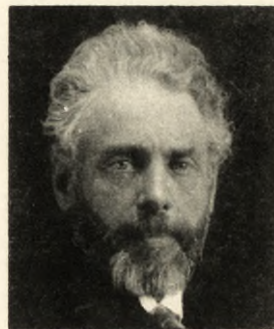
Min hälsning och hyllning.

Med tak har jeg mottat Deres henvendelse av 15 oktober, idet jeg er glad for at De gir mig anledning Til at sende min hilsen og hyldest til Gösta Berlings seerske.

Ærbødigst
Sigrid Undset.

Thomas Mann.

Henrik Pontoppidan.

Carl Sandburg.

Oswald Spengler.

Sigrid Undset.

KUNGL. TEATERN

Tisdagen den 20 november 1928

FESTFÖRESTÄLLNING

med anledning av Selma Lagerlöfs 70-årsdag

Gästdirigent: Verkets kompositör RICCARDO ZANDONAI

PREMIÄR

KAVALJERERNA PÅ EKEBY

Lyriskt drama i 4 akter (3:e akten avdelad i 2 tablåer) efter Selma Lagerlöfs »Gösta Berlings saga». Libretto av Arturo Rossato. Musiken av Riccardo Zandonai.

Svensk text av Sven Lindström. Dekorationer och kostymer efter skisser av Jon-And utförda å K. Teaterns ateljéer.

Dirigent: Riccardo Zandonai. Regi: Gustaf Bergman

Gösta Berling
Majorskan på Ekeby
Marianne
Sintram
Mariannes mor
Samzelius
Kristian
Lilliecrona
Fuchs
Ruster
Örneclou
Keevenhüller
Kristofer
Löwenborg
Beerencreutz
Farbror Eberhard
Julius
En gumma
En flicka

kavaljerer

Einar Beyron
Kerstin Thorborg
Brila Hertzberg
Carl Richter
Irma Björck
Sven d'Alilly
Einar Larsson
Simon Edvardsen
Conny Molin
Henning Malm
Birger Biquet
Sven Herdenberg
Elof Benktander
Olle Strandberg
Josef Herou
Gösta Lindberg
Fredrik Ericson
Elsa Larvén
Elsa Eken Dahl

Mariannes flickvänner. Julgäster på Ekeby. Bruksfolk.

Handlingen försiggår på Ekeby bruk i Värmland. Tiden: 1830-talet.

Kl. 7.30—omkr. 10.40 e. m.

OPERANS HYLLNING.

Einar Beyron som Gösta Berling.

Vid Operans premiär på »Kavaljererna på Ekeby» den 20 november 1928.

John Forsell.

E. A. Karlfeldt.

Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöf och Riccardo Zandonai bland »Kavaljererna på Ekeby» å Operans scen.

Kritiken över "Kavaljererna".

När ridån går upp, när musiken sätter in och blottar, att den som hållit i pennan ej har den ringaste aning om den svenska, den värmländska naturens dur-moll-stämning, när de teatraliska operareplikerna tränga ut över rampen, då sitter man som vanmäktigt vittne till ett helgerån, då gripes man av helig vrede, även den vanmäktig.

Kurt Atterberg.

Till den omarbetade texten har italienaren Riccardo Zandonai skrivit en delvis mycket verkningsfull musik, som uppenbarligen eftersträvat nordiska klangbilder. Grieg har fått stå till tjänst med en av sina norska danser, i kavaljerernas sång klingar en reminiscens från någon svensk folkvisa — och i orkesterkoloriten dominerar ett patetiskt dunkel, som ger förnimmelse av nordisk dysterhet i landskap och människosinne.

Men så var också mannen vid dirigentpulten — den sagolikt kortväxte maëstron Riccardo Zandonai — en elektriserande ledare. En musiker värd att äras.

Moses Pergament.

Svenskarna påstås ha en särskild begåvning för stilfulla hyllningsfester. Hyllningen bestod i framförandet av en tämligen misslyckad italiensk opera, där några figurer ur Selma Lagerlöfs berömdaste roman på det obarmhärtigaste och oförnuftigaste sätt förvandlas till banalt intetsägande operadockor. Jag tors knappast tänka på vad Selma Lagerlöf själv erfarit inför denna okonstnärliga och ointelligenta hyllningsfars i flärdens och det tomma skenets tecken. Att hon genomskådat den vill man ju helst tro, hon som genomskådat så mycket och gjort det genomskådligt för andra i sina stora diktverk.

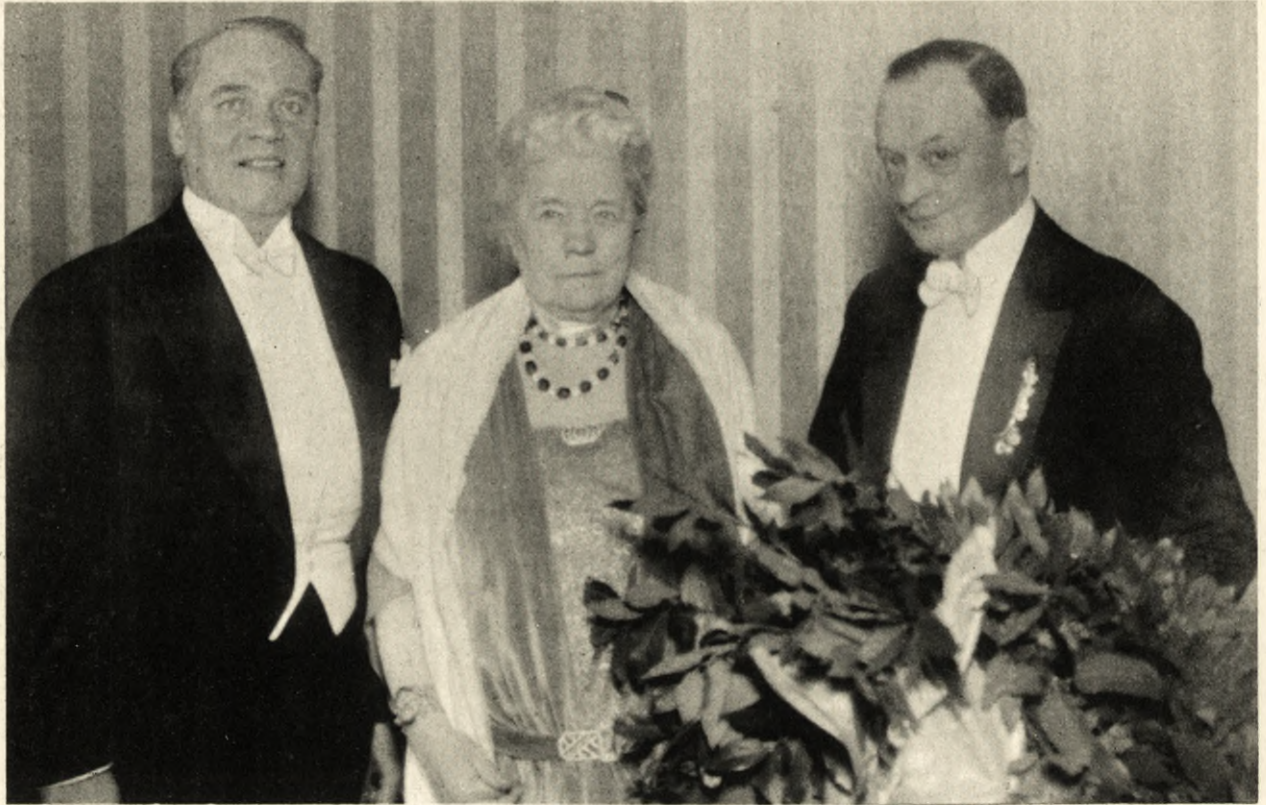
Herr Forsell påstod att dagen var en stor dag i den svenska operans historia. Ja, man har så olika anspråk.

W. Peterson-Berger.

Vid författarföreningens uppvaktning för Selma Lagerlöf överlämnade d:r Lagerlöf till föreningen en donation på 10 000 kr. avsedd till grundplåt för en Författarnas pensionsfond.

Anders de Wahl

Selma Lagerlöf

Erik Wettergren

Prolog

vid Dramatiska teaterns festföreställning av »Dunungen» den 22 nov. 1928.

Framsagd av Anders de Wahl.

Jag ville mana fram i kväll den tystnad,
som låg omkring en liten Värmlandsgård,
då det var långt ännu från hem till hem
i skogarnas och bergens gamla land.
När dagen bullrat slut i båd och kök
och sista lågan slocknade i spisen,
kom tystnaden från dunkelblåa mil
och smög sig mjukt kring gårdens täta rönнар,
och när en festkvälls glädje klingat ut
och sista vagnen rullat bort på vägen,
blev det så stilla, att man kunde höra
hur fjärran skogar andades i sömnen.

Din dikt blev till i denna djupa tystnad!
All äventyrets glans, det heta hjärtats,
den stolta pannans galna romantik
steg ner till dig och krävde diktens form
i vinternätters stumma isighet,
och tysta timmar lärde dig att se,
att alla mänskosjälur ha en låga,
rörd av passionens vinddrag, kvald och pinad
av bitterhetens kyla — men vid liv
tills döden blåser ut den...

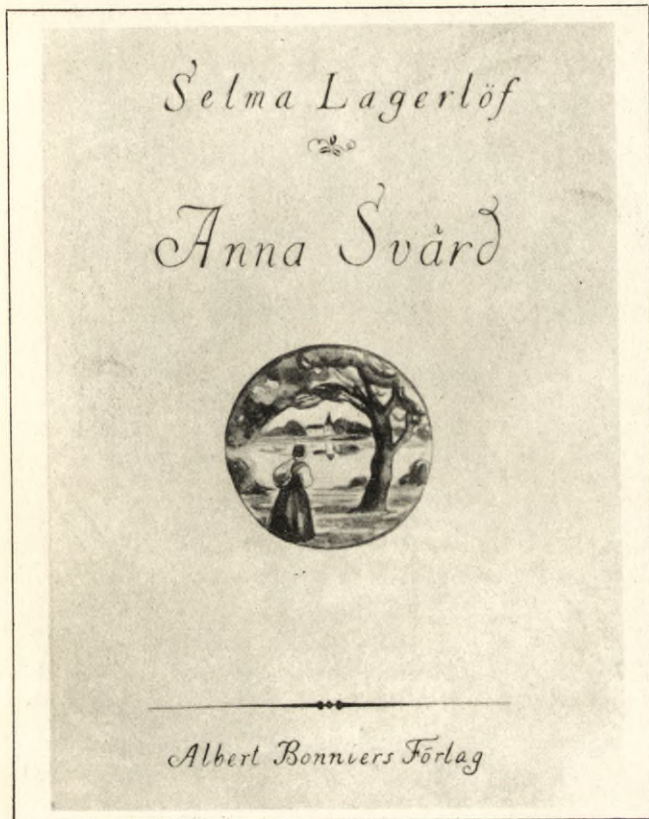
Och denna dikt, som växte ur vår jord
och vävde in i ömma, sköna ord
vårt blyga hjärtas outtalta bikt,
gick ut till sist och blev Europas dikt.
Den dikten hade några ord att ropa
de svarta år, då hatet kunde sopa
idéerna som lösa fjun och flarn:
»Vi ha en tro, vi inte få förspilla.
Så rasa inte, barn, var stilla, stilla
och lyssna till ditt hjärta, mänskobarn!»

Ditt Värmland väntar här bakom ridån.
Där skiner solen på en vit fasad
och jag kan höra kägelklotens dån
och vågars sorl och sus och gröna blad.
Så må din sommarsaga ta gestalt
och fylla med sitt liv vår svenska scen!
Nu domnar bruset bort, och du skall tala
om kärleken som kan besegra allt
en flyktig stund, då poppeldunen dala
i gryningshimlens rosenröda sken.

Gunnar Mascoll Silfverstolpe.

Anna Svärd.

Det finns en särskild anledning, som ökar glädjen för svenska folket att fira Selma Lagerlöfs sjuttioårsdag om tisdag och som utan tvivel ger henne själv glädje därvid. Den är att man därvid inte behöver fira endast en historisk storhet, som gjort sin insats, utan också kan fira en närvarande. Ytterst få av de stora skalderna har det varit förunnat att vid 70 år bevara en obruten diktarkraft. Men Selma Lagerlöfs nyutkomna roman Anna Svärd visar, att denna lycka blivit henne förunnad.

Till de egenskaper, varmed Selma Lagerlöf förvånat sin samtid, lägger hon ännu den, att åren icke lyckats försvaga eller kyla hennes inbillningskraft.

— — — Det finnes någonting nytt i denna berättelse. Om åren med sin erfarenhet inte dämpat Selma Lagerlöfs inbillningskraft, så ha de dock icke gått henne spårlöst förbi. De ha stärkt och spärrat vissa hennes insikter. Hennes syn har blivit hårdare och skarpare än förr.

Sverige bör vara tacksamt att hylla denna stora konstnär, som lever ibland oss. Vi ha icke haft någon av hennes art tidigare, och vi lära icke snarligen få någon hennes motsvarighet.

John Landquist.

Svenskbybornas hyllning.

Ett tack.

Ett varmt och ödmjukt tack till de många, som genom för mitt hjärta dyrbara bevis på godhet och välvilja för mig ha förljuvat ingången i ålderdomens tysta land.

Selma Lagerlöf.

På Operan efter talet.

”En herrgårdssägen” på Skansen.

Premiären den 8 juni 1929.

Kan man skapa en berömd författare med 35,000 kr.?

Selma Lagerlöf skeptisk.

— Alla tävlingar gå i regel mycket dåligt, förklarar d:r Lagerlöf, då Aftonbladet träffar henne i telefon på Mårbacka. Det har visat sig så många gånger nu under senare år, att jag därför måste ställa mig tvivlande till gagnet av en ny tävlan.

— Men »Gösta Berlings saga» kom ju dock fram som resultatet av en pristävling?

— Den hade kommit ändå, svarar d:r Lagerlöf. Den var redan under arbete då tävlingen utlystes.

— Kan inte det stora priset tänkas verka stimulerande?

— Nej, det tror jag inte.

— Men det finns väl en möjlighet att en tävlan av detta slag lockar nya förmågor att framträda?

— Jag undrar det, svarar d:r Lagerlöf. Det blir mestadels sådana, som inte har någon begåvning, som låter sig stimuleras av pristävlingar. Däremot vore det utmärkt, om den uppmärksamhet en tävlan alltid väcker verkade stimulerande på kulturintresset, särskilt om det, som förlagen tänkt sig, kunde förena de tre skandinaviska länderna till en naturlig läsekrets.

Aftonbladet 9/10 1929.

Kavaljerernas Ekeby nedbrunnet.

Rottneros gamla herrgård, det bekanta Ekeby i »Gösta Berlings saga», härjades fredagen den 13 dec. 1929 av en häftig eldsvåda, som på ett par timmar lade byggnaden i ruiner.

Rottneros låg ungefär en kvarts mil söder om Sunne. Högt låg den över Fryken och den svarta Rottnen, och runtomkring stod björkskogen. Trakten ägde också en gammal herrgårdskultur, och de platser som nu hela världen känner under namnen Sjö, Borg, Broby och Gurlita klätt ha alla sin motvarighet i verkligheten, ehuru med mindre poetiska namn.

Rottneros herrgård.

MANIFEST

utsänt av Joint Peace Council 1930.

Världens ledande kulturpersonligheter mot värnplikten.

Må världens folk besluta:

Bort med militarismen.

Bort med värnplikten.

Fostrungdomen till mänsklighet och till fred.

Upton Sinclair,
Jane Addams,
Amerika.

Romain Rolland,
Frankrike.

T. Z. Koo,
Kina.

Ove Olden,
Norge.

Biskopen av Birmingham,
Bertrand Russell,
England.

Sigmund Freud,
Österrike.

Selma Lagerlöf,
Sverige.

Rabindranath Tagore,
Indien.

Albert Einstein,
Thomas Mann,
Tyskland.

Toyohiko Kagawa,
Japan.

Arvid Järnefelt,
Finland.

Ameen Rihani,
Arabien.

Selma Lagerlöfs minnesord över två svenskar.

Erik Axel Karlfeldt, † 1931.

En stor skald, som aldrig ville vara annat än en enkel, harmonisk människa. Ett stort snille, som älskade ängens små blomster, de bruna backarnas skiftningar, de fäderneärvda sedvänjorna, alla de små rottrådarna, som bundo honom vid den mark, som sett honom födas.

En stor tolkare av det, som rör sig i folkets själ, av yran och livstörsten, likaväl som av den orädda pliktuppfyllelsen och den driftiga rättrådigheten. En stor svensk man, som aldrig har tänkt på att ställa upp sig själv som ett föredöme men har velat upp-

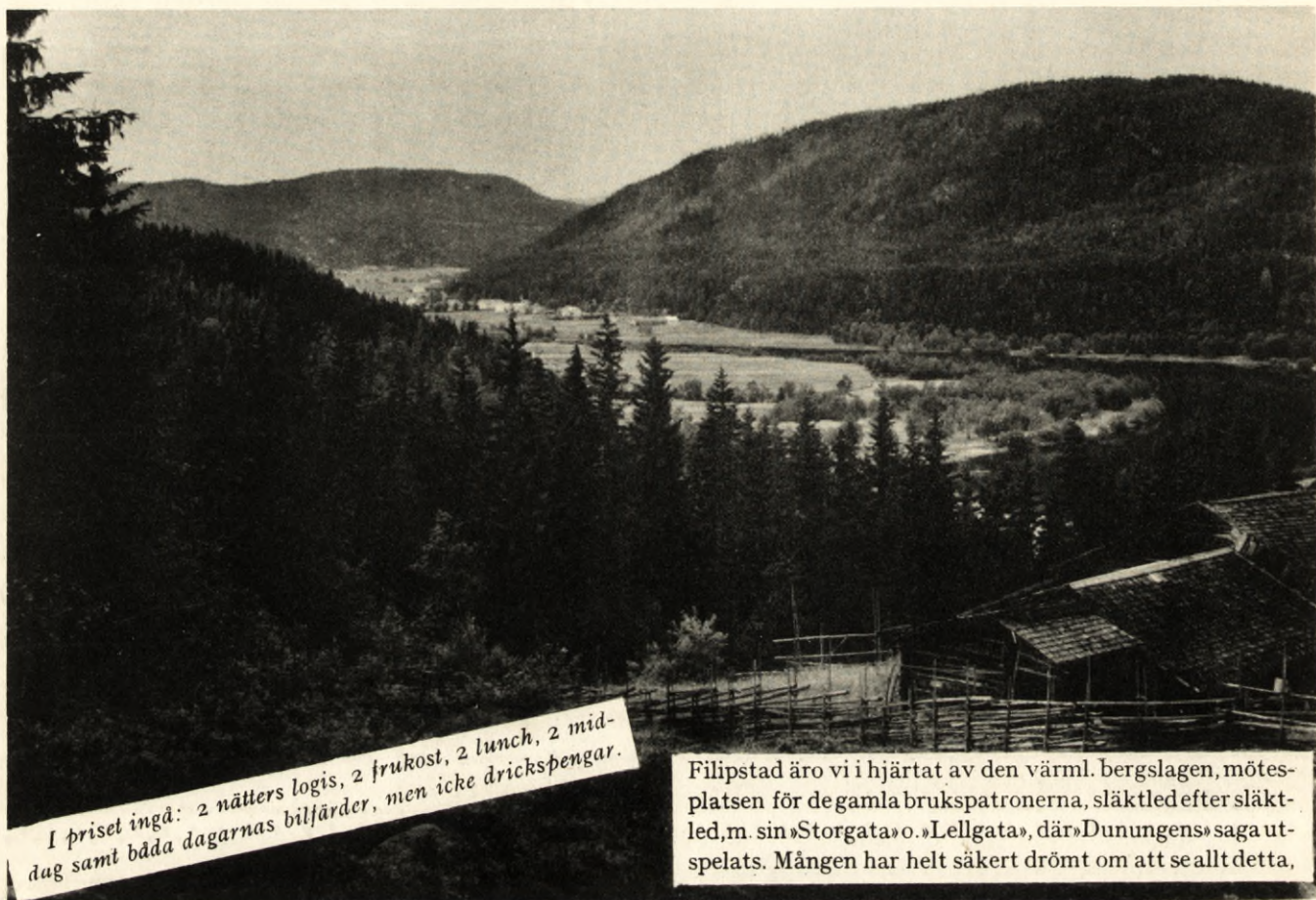
Nathan Söderblom, † 1931.

Ärkebiskop Söderblom var en man av stora mått. Hans livsmål var den stora tanken om de kristliga kyrkornas enande, och genom sina ledaregenskaper, sitt brinnande nit, sin vältalighet, sin hjärtevinnande snillrika personlighet lyckades han verkligen igångsätta den ekumeniska rörelsen. Sjukdom och död har nu tvungit den trogne arbetaren att nedlägga verket, men hans andes härligaste tanke skall leva.

älska hos oss det manliga, det modiga, det glada och det helgjutna.

En turisttripp genom Gösta Berlings

I priset ingår: 2 nätter logis, 2 frukost, 2 lunch, 2 middag samt båda dagarnas bilfärder, men icke drickspengar.

Filipstad äro vi i hjärtat av den värml. bergslagen, mötesplatsen för de gamla brukspatronerna, släktled efter släktled, m. sin »Storgata» o. »Lellgata», där »Dunungens» saga utspelats. Mången har helt säkert drömt om att se allt detta.

Klarälven vid Fastnäs.

Das schöne Wärmland.

Värmländska
Turisttrafikföreningens

TVÅ DAGARS TURISTFÄRD

Helt säkert hyser varje svensk en önskan att bese sagans och sägnens Värmland, »Du sköna, du härliga land». Vem har ej vid läsandet av Gösta Berlings underbara saga drömt att få skåda den historiska mark vid »Lövens långa sjö», där sagan utspelats, där de gamla, historiska värmlandsgårdarna, stolta och sagoomspunna, spegla sig i Frykens blåa bölja! Vilket minne för livet är det ej att ha skådat det vackra Ekeby, »Majorskans herresäte»! Hur frammanas ej vid blotta tanken härpå sagans personligheter: den sköna Marianne Sinclair, den stolta Ebba Dohna, farbror Eberhard, Liljecrona och alla de andra kära figurerna! Deras ande svävar alltjämt över den fagra Fryksdalen.

Bewaldete Höhen und glitzernde Gewässer.

Nationaltänze in Fryksdalstal.

och Selma Lagerlöfs Värmland.

"Ack, Värmeland du sköna, du härliga land..."

Ångaren Selma Lagerlöf med Sunne kyrka i bakgrunden.

FRYKENSJÖARNA

1933.

Ångbåtsaktiebolaget Fryksdalens
passagerareångare

Selma Lagerlöf

underhåller dagligen reguljära
turer enligt nedanstående tur-
lista under turistsäsongen

1/6—15/8

Från Fryksta efter tågets ankomst	9,01
» Sunne ej före	11,30
Till Torsby omkring	14,00
Från Torsby	14,50
» Sunne ej före	17,10
Till Fryksta före tågets avgång	20,28

Tåg från Karlstad kl. 8,13 i
direkt förbindelse med båten i
Fryksta efter tågombyte i Kil.

UTMÄRKT

RESTAURATION

OMBORD

Gösta Berling's Ekeby

Värmland, famed as
the native country of many pro-
minent Swedes, among them
Geijer, Tegnér, Fröding, Selma
Lagerlöf and Captain John Eric-
son. The Hotel arranges two-
days' excursions at inclusive
rates to the most beautiful of all
the memorable places in Värmland.

Ett fönster i en turistbyrå i Berlin.

Selma Lagerlöf-året 1933.

*Selma är min gåva till
hjälpraktionen för besvärin-
gande av intellektuella flyk-
tingar.
Mätte dess värdjan inte för-
klunga öhörd.
Selma Lagerlöf*

Selma Lagerlöfs tal till Amerika i radio den 12 februari 1933.

Det är rätt egendomligt att sitta här i en studio i Stockholm och sända ut min röst i den svarta natten och veta vilken lång väg den har att färdas innan den når sitt mål. Ty den måste ju till en början överfara Nordens stora barrskogar och snöklädda fjäll, men detta är ju att räkna för ingenting, ty sedan skall den passera både den farliga Nordsjön och Atlantens fruktansvärda vattenöken.

I anledning av Selma Lagerlöfs tal i radio till svensk-amerikanerna sändes henne följande kväde:

Av eternas vågor det tändes lågor
i mångens hjärta i U. S. A.,
då »Våran Selma, Den Lilla Skälma»
de orden sade, som voro bra.

Ty vackra orden, som spreds kring jorden,
de gällde folken i västerled,
och »Våran Selma, Den Lilla Skälma»
dem sade *fint* varav tiden led.

Hon är den kvinna, som lyckats vinna
herr Onkel Sam med båd hull och hår.
Ja »Våran Selma, Den Lilla Skälma»
mer populär blir för varje år.

Ty det är gräjjer med vad hon säjjer;
ibland hon rosar, ger också ris.
Men »Våran Selma, Den Lilla Skälma»
har blivit allas vår keligris.

Skriften på jordgolvet.

Min landsmaninna sig bör besinna
att vad jag skriver jag menar ock.
Väl formen brister (är ej magister)
jag tror att Selma förlåter dock.

Segestad den 15 mars 1933.

W. Pettersson,
kyrkvaktare.

Kyrkvaktare Pettersson erhöll följande brev från doktor Lagerlöf:

»Tackar på det hjärtligaste! Det var mycket roligt och snällt.»

Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöf undanber sig uppvaktningar.

Härmed riktas en varm bön till mina vänner och läsare så inom som utom Sverige att låta min sjuttifemårsdag gå förbi i all obemärkthet utan att ihågkomma mig vare sig med brev, telegram, blommor, presenter, besök eller något annat slag av firning, detta dels därför att min försvagade hälsa skulle lida allvarligt men av de stora ansträngningar som dylik personlig hyllning ovillkorligen medför, dels därför att det är mig mycket motbjudande att fira en glädjefest i denna tid av allmän nöd, då varje slant som kan undvaras måste användas för att hugna olyckliga medmänniskor.

Mårbacka 21 september 1933.

Selma Lagerlöf.

Selma Lagerlöfs samlade skrifter.

Svenskarna äro kanske inte så andligen livaktiga och rörliga, att de snabbt kunna ge sitt erkännande åt de bäst utrustade bland landets egna barn. Men när dessa ha vunnit erkännande i utlandet, bruka de mötas av kraftiga och hjärtliga hyllningar i sitt eget land. Så har också Selma Lagerlöf, alltsedan hon vann sin första framgång i Danmark, i sitt eget land fått röna de högsta möjliga hedersbevisningar.

Walter A. Berendsohn: »Selma Lagerlöf».

Minneslista.

1819. Fadern, Erik Gustaf Lagerlöf, född.
 1827. Modern, Louise Elisabet Wallroth, född.
 1858. 20 november. Selma Ottilia Lovisa född.
 1868. Resa till Stockholm, teaterbesök.
 1881. Förberedande kurs vid Sjöbergs Lyceum.
 1882—1885. Statens Högre Lärarinneseminarium.
 1885—1895. Lärarinna i Landskrona.
 1885. Fadern död.
 1886. De första sonetterna i Dagny.
 1886. Märbacka sält.
 1890. I a pris i Iduns pristävling för noveller.
 1891. Presentupplagan »Ur Gösta Berlings saga» (5 kapitel) samt »Gösta Berlings saga».
 1892. Dansk upplaga av Gösta Berlings saga.
 1894. »Osynliga länkar.» Bekantskap med Sophie Elkan.
 1895. 2:a upplagan av Gösta Berlings saga. Resestipendier.
 1895—1896. Resa till Italien med Sophie Elkan.
 1895—1897. Bosatt tillsammans med modern i Landskrona.
 1897. Bosättning i Falun. »Antikrists mirakler.»
 1899. »Drottningar i Kungahälla» med Legender och Berättelser. »En herrgårdssågen.»
 1899—1900. Resa till Orienten med Sophie Elkan.
 1901. »Jerusalem» I (I Dalarne).
 1902. »Jerusalem» II (I det heliga landet).
 1902. »En saga om en saga» i »När vi började», det första självbiografiska meddelandet.
 1904. »Herr Arnes penningar.» — »Kristuslegender.» — De samlade berättelserna omordnas: Osynliga länkar. — Legender och Berättelser. — Svenska akademins stora guldmedalj. — Medlem av Göteborgs Vetenskaps- och vitterhetssamhälle.
 1906—1907. »Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige.»
 1907. Hedersdoktor vid Uppsala universitet. — Märbacka återköpt.
 1908. »En saga om en saga och andra sagor.» — 50-årsdagen firad över hela landet.
 1909. Nobelpriset.
 1909—1911. »Samlade berättelser», 10 delar.
 1910. Inköp av hela egendomen Märbacka.
 1911. »Liljecronas hem.» — Tal på den internationella rösträttskongressen i Stockholm, »Hem och Stab».
 1912. »Körkarlen.» — Resa till Finland och Ryssland.
 1913. »Tösen från Stormyrtorpet» dramatiserad.
 1914. »Kejsarn av Portugallien.» — »Dunungen» dramatiserad. — »Stenen i sjön Röttne.» — Medlem av Svenska akademien.
 1915. »Troll och människor.» — Modern död.
 1917. »Lappland—Schonen» i boken för de hemvändande krigsfångarna. — Gerhart Hauptmanns »Winterballade».
 1918. »Bannlyst.»
 1919. »Winterballaden», översatt och omarbetad av Selma Lagerlöf. — Övergivande av vinterbostaden i Falun. Bosättning för all framtid på Märbacka.
 1920. »Zachris Topelius.»
 1921. »Troll och människor II.» — Sophie Elkan död.
 1922. »Märbacka.»
 1923. Tal över heliga Birgitta i Vadstena.
 1925. »Löwensköldska ringen.» — »Charlotte Löwensköld.»
 1928. »Anna Svärd.»
 1929. »Ett barns memoarer.»
 1931. »Dagbok.»
 1932. Tysk hedersdoktor.
 1933. »Höst.»

Upplagorna.

»Gösta Berlings saga	246 000	exemplar
»Osynliga länkar	91 000	»
»Antikrists mirakler	86 000	»
»Drottningar i Kungahälla	100 000	»
»Legender	88 000	»
»En herrgårdssågen	193 000	»
»Jerusalem I	117 000	»
» » II	116 000	»
»Herr Arnes penningar	90 000	»
»Kristuslegender	101 000	»
»Körkarlen	62 000	»
»En saga om en saga och andra sagor	59 000	»
»Kejsarn av Portugallien	66 000	»
»Liljecronas hem	76 000	»
»Troll och människor	51 000	»
» » » Andra samlingen	39 000	»
»Bannlyst	52 000	»
»Zachris Topelius	18 000	»
»Märbacka	36 000	»
»Charlotte Löwensköld	52 000	»
»Löwensköldska ringen	43 000	»
»Anna Svärd	43 000	»
»Ett barns memoarer	18 000	»
»Dagbok för Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf	13 000	»
»Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige I	345 000	»
» » II	310 000	»
» » Förkortad uppl.	40 000	»
» » Illustr. »	4 000	»
»Kavaljersnoveller	5 000	»
»Legender i urval	3 000	»
»Ingmarssönerna (å —: 90)	6 000	»
» » illustr. »	3 000	»
»Tösen från Stormyrtorpet (å —: 75)	12 000	»
» » » illustr.	5 000	»
»Stormyrtösen (dramat.)	3 000	»
»Dunungen (dramat.)	7 000	»
»En herrgårdssågen (dramat.)	3 000	»
»Kavaljererna på Ekeby (Operarepertoar)	3 000	»

2,605,000 exemplar

Julen 1933:

H Ö S T

Berättelser och tal av *Selma Lagerlöf*

Åt *en* av oss gav han kraft och snille. Åt en av oss gav han aldrig trytande godhet. Åt en gav han ordets härliga gåva. Hon blev allt, vad vi hade bort vara. Hon kastade ljus över vårt dunkla öde. Hon blev hemmens tjänarinna, såsom vi ha varit det, men hon gav sina gåvor till tusen hem. Hon var de sjukas vårdarinna, såsom vi ha varit det, men hon kämpade mot fördomens väldiga farsot. Hon berättade sina sagor för tusentals barn. Hon hade sina fattiga vänner i alla land. Hon gav av fullare händer än vi och med varmare sinnelag. I hennes hjärta rymdes ingenting av vår bitterhet, ty hon har älskat bort den. Hennes ära har varit som en drottning. Hon har uppburit tacksamhetens skatt av millioner hjärtan. Hennes ord har vägt tungt i mänsklighetens stora frågor. Hennes namn har ljudit genom nya och gamla världen. Och ändå är hon endast en gammal mamsell.

Selma Lagerlöf: »Mamsell Fredrika».

Stano 9/12
1884

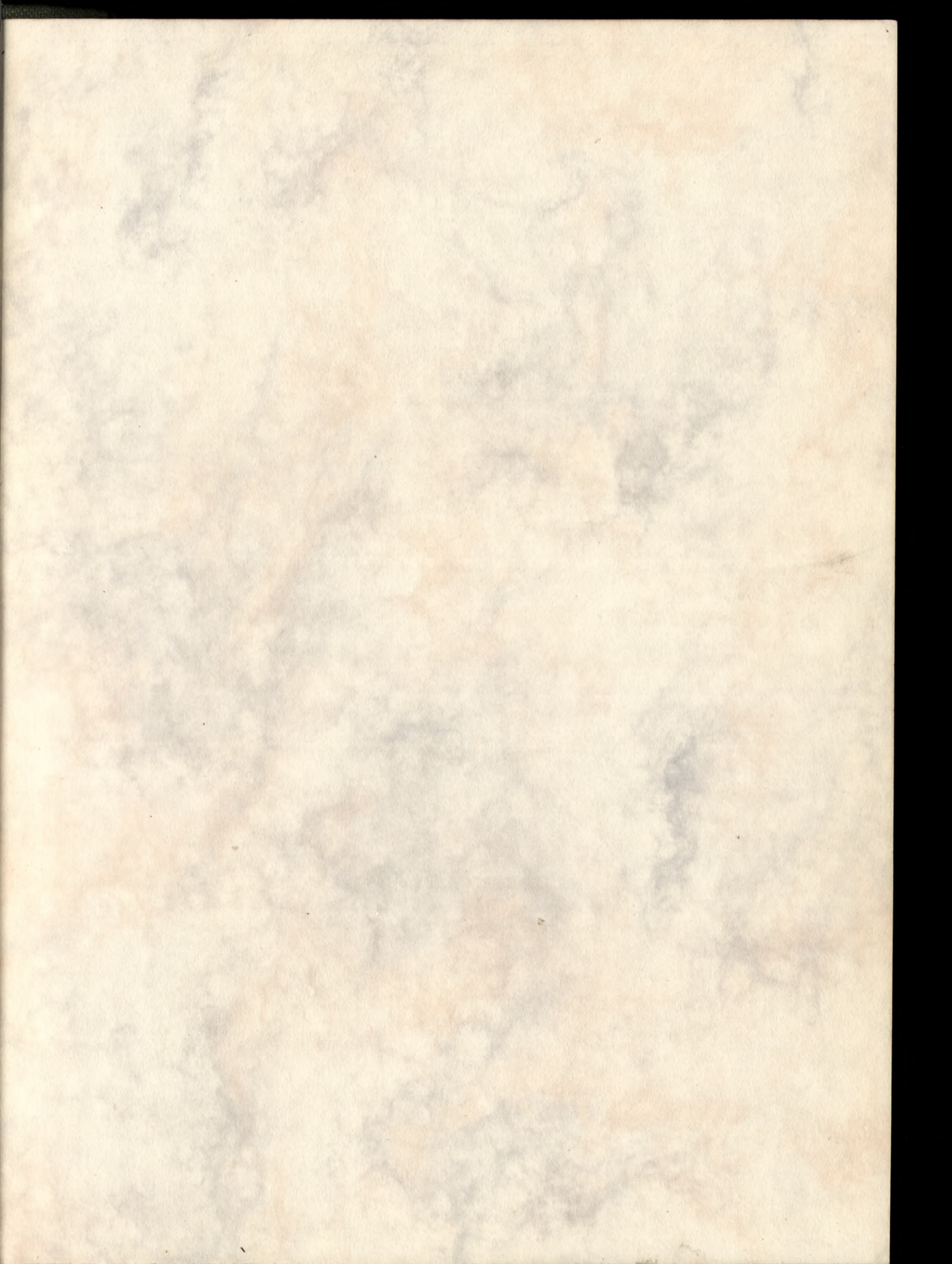

PRIS 5: 50

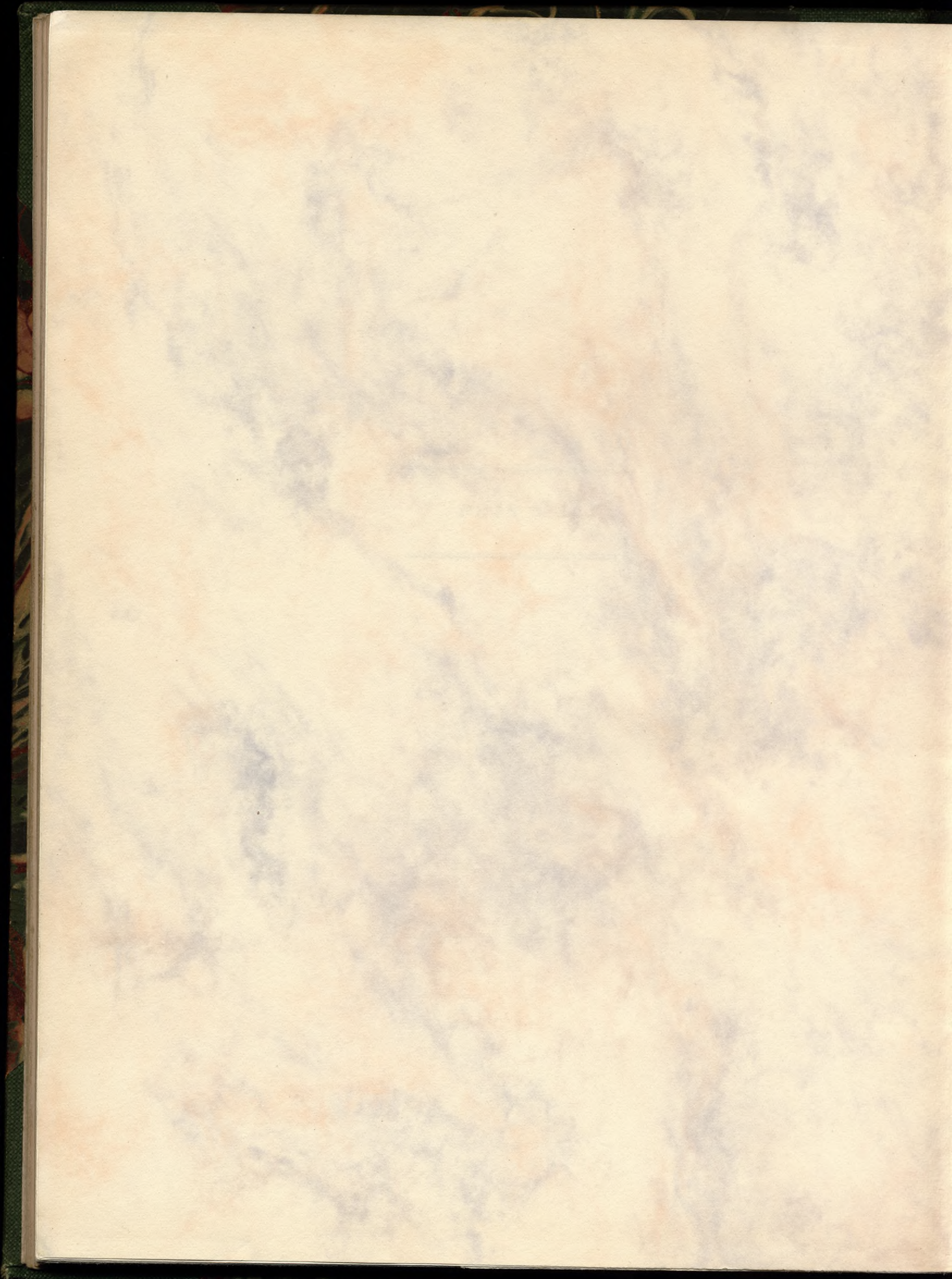

6000206178

Göteborgs universitetsbibliotek

8.50

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

